

Yrittäjyisyhteisötoimijoiden identiteetin rakentuminen ja merkityksellisyyden kokemus ES-organisaatioissa

Vesa Alaoja

Pro gradu -tutkielma

Johtaminen

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Lapin Yliopisto

Syksy 2023

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Yrittäjyisyhteisötoimijoiden identiteetin rakentuminen ja merkityksellisuuden kokemus ES-organisaatioissa

Tekijä: Vesa Alaoja

Koulutusohjelma/oppiaine: Johtaminen

Työnlaji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: 77 (liitteinen)

Vuosi: 2023

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa tarkastelen identiteettiyötä ja työn merkityksellisuuden rakentumista opiskelijayrittäjyisyhteisöissä (Entrepreneurship Society) vapaaehtoistyössä toimivien opiskelijoiden kautta. Identiteettiyötä ja työn merkityksellisyyttä on tutkittu organisaatiotutkimuksen kentällä jo verrattain paljon. Tutkimuksessani identiteettiyötä tarkastellaan identiteetin jatkuvan rakentumisen näkökulmasta, jossa yksilöt rakensivat identiteettiään kerronnallisten haastattelujen kautta. Tutkimuksessa tarkastellaan myös opiskelijayrittäjyystoiminnassa muodostuvaa merkityksellisuuden kokemusta, jota yksilöt tuottivat kertomuksissaan tuodessaan esiin merkityksellisyyttä rakentavia tekijöitä.

Tutkimuksen lähtökohtana on tuoda Suomen yrittäjyisyhteisötutkimuksen kentälle yksilö- ja kulttuurisen tason ymmärrystä siitä, millaisia erilaisia yksilöitä yhteisöissä toimii ja mitä es-toiminnassa pidetään tärkeänä ja merkityksellisenä. Sosiaalisen konstruktionismin tieteenfilosofiseen näkökulmaan nojaava narratiivinen tutkimukseni tuo yrittäjyisyhteisöjen tutkimuskentälle lisää tietoa siitä, miten yksilöt kokevat yrittäjyisyhteisötoiminnan ja mitä toiminnassa pidetään arvokkaana. Tutkimukseni tavoitteena on luoda kuvaus yrittäjyisyhteisöaktiivien identiteettiyöstä ja merkityksellisuuden rakentumisen prosessista sekä merkityksellisyyttä rakentavista tekijöistä es-toiminnassa.

Tutkimukseni aineisto on kerätty ja analysoitu kerronnallista haastattelumetodia ja -analyysiä hyödyntäen. Tutkimukseni tulokset rakentuivat kahdeksasta identiteettitarinasta, jotka muodostuivat neljän eri es-toimijan haastatteluista. Identiteettitarinat seuraavat jokaisen es-toimijan henkilökohtaista tarinalinjaa ja kuvastavat kunkin toimijan vahvimiksi koettuja identiteettejä. Tulokset korostavat identiteettien johdonmukaista luonnetta ja identiteettiasemien selkeää omaksumista. Keskeisimpiä ja jokaista tutkittavaa yhdistäviä es-toiminnassa merkityksellisyyttä rakentavia arvoja olivat: Yhteisöllisyys ja osallisuus, itsensä kehittäminen ja yrittäjähenkisyys, kokemus jaetuista tavoitteista, päämääristä ja arvoista sekä kokemus vaikuttamisesta johonkin suurempaan.

Tutkimukseni tulosten kontribuutiona on narratiivisen tutkimusmetodiin perustuva identiteettiyön ja työn merkityksellisuuden rakentumisen tarkastelu. Tulokset tuovat esiin es-toimijoiden asemoitumista tiettyihin identiteettiasemiin ja mallitarinoiniin, joiden kautta tutkittavat rakensivat omaa es-toimijan identiteettiään. Merkityksellisyys rakentui toimintaan liittyvien sisällöllisten, sosiaalisten, kulttuuristen ja myös itsen liittyvien tekijöiden kautta. Tulokset ja johtopäätökset tuovat esiin es-toimijoiden erityisen vahvaa merkityksellisuuden kokemusta, joka rakentui yrittäjyisyhteisötoimintaan liitettävien elementtien kautta. Kokonaisuutena tutkimustulokset myös rakensivat kuvaa siitä, millainen on Suomessa toimiva yrittäjyisyhteisöaktiivi ja mitä aktiivit pitävät toiminnassa arvokkaana ja merkityksellisenä.

Avainsanat: Identiteettiyö, Työn merkityksellisyys, Yrittäjyisyhteisö, Es-toiminta, Vapaaehtoistyö.

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	4
1.1 TUTKIMUSAIHE JA TAVOITTEET	4
1.2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TARVE.....	5
1.3 TUTKIMUKSEN RAKENNE.....	7
2. AIKAISEMPI TUTKIMUS	9
2.1 IDENTITEETTI	9
2.2 IDENTITEETTITYÖ.....	9
2.3 ASEMOINTITEORIA	13
2.4 YRITTÄJYYSYHTEISÖT.....	16
2.5 MERKITYKSELLINEN TYÖ	19
3. TUTKIMUSMENETELMÄT JA -PROSESSIT	24
3.1 NARRATIIVISEN TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	24
3.2 SOSIAALINEN KONSTRUKTIONISMI.....	25
4. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	28
4.1 KERRONNALLINEN HAASTATTELU	28
4.2 KERTOMUSTEN ANALYSOINTI.....	30
4.3 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	33
5. TUTKIMUSTULOKSET- IDENTITEETTIMALLITARINAT	36
5.1 JOHDANTO TARINOIHIN	36
5.2 OSMON TARINA	36
5.2.1 Suunnanetsijä	36
5.2.2 Itsensä kehittäjästä yrittäjähenkisyyden vahvistajaksi.....	39
5.3 RISTON TARINA	42
5.3.1 Yhteisöllinen merkityksen etsijä	42
5.3.2 Itsevarmempi tekijä.....	45
5.4 ANNUN TARINA	47
5.4.1 Yhteisöön identifioituja.....	47
5.4.2 Ihmisläheinen johtaja	49
5.5 TIMON TARINA	52
5.5.1 Osaamisen ja kokemusten kartuttaja	52
5.5.2 Startup innostuja.....	55
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	59
6.1 IDENTITEETTIEN JA MERKITYKSEN RAKENTUMINEN ES-TOIMIJOIDEN PUHEESSA.....	59
6.1.1 Opiskelijoiden identiteettityö osana es-toimintaa.....	59
6.1.2 Merkityksellisyyden rakentuminen es-toiminnan kautta.....	63
6.1.3 Es-toimijoiden kertomukset suhteessa aiempaan es-tutkimukseen	67
6.2 TUTKIMUKSEN KONTRIBUUTIO JA JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET	69
7. LÄHTEET	73
8. LIITTEET	77

1. Johdanto

1.1 Tutkimusaihe ja tavoitteet

Tässä tutkimuksessa tarkastelen es-järjestöissä (Entrepreneurship Society) toimivien opiskelijoiden identiteetin rakentumista ja es-toiminnan kautta koetun merkityksen muodostumista opiskelijoiden kertomusten kautta. Tutkimusmenetelmäni nojaa narratiiviseen tutkimusmetodologiaan ja pohjautuu sosiaalisen konstruktionismin tieteenfilosofiseen todellisuuskäsitykseen. Identiteettitutkimuksen kautta haluan tuoda yrittäjyysyhteisöihin ja yrittäjyyden edistämiseen liittyvään tutkimuskeskusteluun lisää tietoa siitä, mikä rakentaa es-aktiiveille eli vapaaehtoisille opiskelijoille vapaaehtoistyön merkitystä es-toiminnan kautta ja millaisia ihmisiä es-järjestöissä toimii. Yksilöiden kokeman merkityksellisyyden ja identiteetin rakentumisen kautta haluan myös tuoda esiin yrittäjyysyhteisöjen merkittävyyttä Suomen yrittäjyyden edistämisen kentällä, sekä tuoda esiin es-järjestöjen toimintaa, kulttuuria, tavoitteita ja yhteisöjen vaikuttavuutta yksilöiden kertomusten kautta.

Edellisen vuosikymmenen aikana kasvanut Suomen yrittäjyysyhteisöliike on herättänyt myös tutkijoiden kiinnostuksen opiskelijavetoisiin yrittäjyysyhteisöihin ja yrittäjyyden edistämiseen Suomessa. Yrittäjyyden edistämiseen liittyvää tutkimusta Suomesta löytyy jo verrattain paljon, mutta opiskelijavetoisia yrittäjyysyhteisöjä on tutkittu vielä melko vähän. Suoraan yrittäjyysyhteisöjen toiminnasta, kulttuurista, käytännöitä tai es-toimijoista kertovia tutkimuksia on tehty muutamia (ks. Nieminen 2013, Marostenmäki 2018, Siivonen, Peura, Hytti, Kasanen, & Komulainen 2019 & Parkkari 2020). Aikaisemmissa yrittäjyysyhteisötutkimuksissa huomio on usein kiinnittynyt yhteisö-, kulttuuri- ja yhteiskuntatasolle ja tutkimuksissa on analysoitu mm. yhteisöjen toimintakäytäntöjä, kulttuuria, kollektiivista identiteettiä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tuon identiteettitutkimuksen koskevalla tutkimuksellani tuoreen tarkastelutavan yrittäjyysyhteisöihin liittyvään tutkimuskenttään. Tutkimukseni tarjoaa lisää ymmärrystä es-toimijoiden kokemasta merkityksestä es-toiminnassa ja sekä siellä toimivista aktiiveista yksilökeskeisen näkökulman kautta rakentaen samalla kulttuurisen tason ymmärrystä es-toiminnasta Suomessa.

Tutkimuksen kautta tavoitteeni on tarkastella ympäri Suomen toimivia yrittäjyysyhteisöaktiiveja ja heidän kertomuksiaan yrittäjyysyhteisötoiminnasta. Haluan tutkimuksellani tarkastella, kuinka yhteisöissä toimivat yksilöt tekevät identiteettitutkimusta ja

millaisia erilaisia es-aktiivien identiteettejä toimijat kertomuksissaan tuottavat sekä millaisia merkityksiä yrittäjyisyhteisöön kuulumisesta tuodaan esiin. Tutkimuksen tavoitteet tulevat esiin tutkimuskysymysten kautta, jotka ohjaavat tutkimusprosessia jokaisessa tutkimuksen vaiheessa. Tutkimuskysymykset ovat jaoteltu yhteen pääkysymykseen ja yhteen alakysymykseen seuraavasti.

Pääkysymys:

Kuinka opiskelijat rakentavat identiteettiään osana es-toimintaa ja millaisia yrittäjyisyhteisöaktiivien identiteettejä kertomuksissa muodostetaan?

Alakysymys:

Kuinka merkityksellisyys rakentuu opiskelijoille es-toiminnan kautta, ja mitä he kokevat toiminnassa arvokkaaksi?

Lähestyn tutkimustani narratiivisen eli kertomuksellisen tutkimusparadigman kautta. Narratiivit eli kertomukset toimivat elämän ja identiteetin välittäjänä ja kertomuksien kautta ihmiset tuottavat merkityksiä sekä tulkitsevat jo elettyä. (Löyttyniemi 2004, 49-51.) Tähän näkökulmaan nojaten, narratiivisuus oli todella luonnollinen valinta tutkimusnäkökulmaksi, mikä auttaa tarkastelemaan kontekstissaan yksilöiden identiteettityötä ja es-toiminnan kautta koetun merkityksellisyyden rakentumista. Ihmiset tekevät itsestään ymmärrettävän kertomalla tarinoita itsestään toisille ihmisille ja yksilöiden minuus rakentuu ihmisten välisen vuorovaikutuksen kautta, eli narratiivisesti kertomuksissa. (Gergen 1999 via Saastamoinen 2006, 177.) Tutkimuksen tieteenfilosofisena pohjana toimii sosiaalinen konstruktionismi, jonka mukaan maailma on tekstuaalinen ja se on kokemuksista ja merkityksistä rakentuva. Todellisuus on siis kielellinen konstruktio ja sitä sekä sen rakentumista tutkitaan kieltä keräämällä ja tarkastelemalla kielen tuottamia merkityssuhteita vuorovaikutustilanteissa. (Saastamoinen 2006, 175-178.)

1.2 Tutkimuksen lähtökohdat ja tarve

Yrittäjyisyhteisökokemukseni aikana minulle on kertynyt verrattain laaja kokemus Suomen es-järjestöjen kentästä ja siihen liittyvästä toiminnasta. Olen toiminut opintojeni aikana reilun kahden vuoden ajan yrittäjyisyhteisössä tai siihen liittyvässä projektitoiminnassa. Näiden vuosien aikana olen usein jäänyt pohtimaan sitä, miksi opiskelijat haluavat olla mukana es-

toiminnassa ja minkä takia useat es-aktiivit ovat todella sitoutuneita tähän vapaaehtoistoimintaan. Pohjimmaisena lähtökohtana tutkimuksessani toimii henkilökohtainen mielenkiinto opiskelijavetoisia yrittäjyisyhteisöjä kohtaan. Tutkin jo kandidaatin tutkielmassa Lapissa toimivan Lapland Entrepreneurship Societyn eli LaplanES:n organisaatiokulttuuria ja kulttuuria rakentavia käytänteitä. Tutkimukseni tuloksista nousi esille yksilöiden vahva, jopa erityislaatuinen sitoutuneisuus yhteisön toimintaa kohtaan, jonka nostin tutkimuksen päätelmissä jatkotutkimusaihioksi. Kandidaatin tutkimukseni inspiroimana päätin tässä tutkimuksessa tarkastella es-järjestöissä toimivien yksilöiden identiteettityötä ja es-toiminnasta koetun merkityksellisyyden rakentumista, joka voisi myös vahvistaa kandidaatin tutkielmani hypoteesia es-aktiivien vahvasta sitoutuneisuudesta es-toimintaa kohtaa.

Parkkari (2019) nostaa kriittisessä yrittäjyisyhteisötutkimuksessaan esille, että tulevaisuudessa kriittisessä es-järjestöihin kohdistuvassa empiirisessä tutkimuksessa voisi tarkastella esimerkiksi identiteettiä. Tutkimuksessani halusin kohdistaa mielenkiinnon juuri es-toimintaa tekeviin yksilöihin ja heidän identiteettityöhönsä. Tämän kautta haluan aiempiin tutkimuksiin nähden tuoda esille yksilökeskeistä näkökulmaa siitä, mikä rakentaa siellä toimiville yksilöille merkityksellisyyttä es-toiminnan kautta. Es-toimintaan liittyvän yksitason identiteettityön- ja merkityksellisyyden tutkimuksen kautta voimme paremmin ymmärtää miksi opiskelijat toimivat vapaaehtoisesti yrittäjyyttä edistävissä organisaatioissa. Siivonen ym. (2019) tuovat myös tutkimuksessaan esiin, että es-toimintaa tekeviä yksilöitä tulisi tutkia vielä lisää es-toimintaan liitettävän kollektiivisen identiteettikäsityksen vahvistamiseksi. He tuovat myös esiin, että es-yhteisöjä voisi tutkia Suomessa myös eri alueilta ja kulttuureista, joka toisi lisää ymmärrystä es-yhteisöjen toiminnasta ja mahdollisesta kollektiivisesta identiteettikäsityksestä. Tässä tutkimuksessa olen haastatellut neljää eri es-toimijaa neljästä eri yrittäjyisyhteisöstä, jonka kautta rakennan laajempaa tietoutta Suomen yrittäjyisyhteisöjen kentällä toimivista es-aktiiveista.

Tämän tutkimuksen kautta tavoitteeni on tuoda es-yhteisöjen tutkimuskentälle lisätietoa sekä yksilötason, että kulttuurisen tason ilmiöistä yksilöiden identiteetin rakentumisen ja työn merkityksellisyyden tutkimuksen kautta. Siivonen ym. (2019) ehdottavat, että tulevaisuudessa yrittäjyisyhteisötutkimuksessa voisi vertailla myös es-toimijoiden ja ei-toimijoiden välisiä identiteettejä ja niiden eroavaisuuksia. Aineistoni koostuu neljästä eri haastattelusta, joista kaksi haastateltavaa olivat haastatteluhetkellä aktiivisia es-toimijoita ja kaksi entisiä es-aktiiveja. Haluan tämän kautta myös tarkastella sitä, rakentuuko es-toiminnan

merkityksellisyys nykyiselle aktiiville erilaisten merkitystä rakentavien tekijöiden kautta, kuin entisille aktiivitoimijoille ja millaisia eroavaisuuksia ja/tai samanlaisuuksia toimijoiden välisissä identiteeteissä tulee esille.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Tutkimukseni koostuu kuudesta eri osiosta, jotka rakentuvat seuraavasti. Tutkimuksen ensimmäisen luvun kautta johdan lukijan kohti tutkimusaihetta, tutkimuksen tavoitteiden, taustan, lähtökohdan ja oman kiinnostuksen kuvaamisen kautta. Johdannossa peilaan tutkimuksen luonnetta tutkimusmetodologiaan ja tutkimusparadigmaan nähden ja pohdin tutkimuksen tarpeellisuutta myös aiempaan tutkimustietoon peilaten. Tutkimuksen toinen luku koostuu katsauksesta aiempaan tutkimuskirjallisuuteen. Ensimmäisenä avaamini identiteetin ja etenkin identiteettityön aiempaa tutkimusta, joka toimii yhtenä tärkeimmistä teorioista tutkimukseni kannalta. Tämän jälkeen avaamini asemointiteorian aikaisempaa tutkimustietoa, joka toimii kriittisenä teoriana aineistoni analyysini kannalta. Seuraavaksi avaamini aikaisempaa tutkimusta suomalaisista opiskelijavetoisista yrittäjyisyhteisöistä eli es-järjestöistä. Tämän jälkeen aikaisemman tutkimuksen viimeisessä luvussa esittelen merkityksellisen työn määritelmiä, joita hyödynnän tutkimuksessa es-toiminnasta koetun merkityksellisyyden rakentumisen tarkastelussa.

Kolmannessa luvussa tuon esiin tutkimuksessa hyödyntämäni tutkimusmetodologian ja avaamini tutkimusprosesseja. Luku koostuu johdatuksesta narratiiviseen tutkimusmetodologiaan ja tieteenfilosofisiin lähtökohtiin, jotka rakentavat pohjaa tutkimukseni tekemiselle. Neljännessä luvussa esittelen tarkemmin tutkimusprosessit, jotka nojaavat edellisessä luvussa esiteltyihin tutkimusparadigmoihin. Tutkimusmenetelmissä avaamini haastattelu- ja analyysimetodit eli kerronnallisen haastattelun- ja kerronnallisen analyysin konseptit tutkimuksessani. Tämän lisäksi tarkastelen luvussa tutkimukseni eettisyyttä ja luotettavuutta.

Tutkimukseni viides luku käsittelee tutkimustuloksia. Tutkimustulokset koostuvat yhteensä neljän eri haastateltavan tutkimushaastattelujen analyysistä. Jokaisesta haastattelusta loin yhteensä kaksi erillistä identiteettitarinaa. Tarinoita muodostui kokonaisuudessa kahdeksan kappaletta. Jokainen identiteettitarina kuvastaa kunkin haastateltavan identiteettien rakentumista ja tuovat esiin tutkittavien kokemuksia es-toiminnan merkityksestä ja sitä rakentavista tekijöistä. Tulokset jakautuvat seuraavaan kahdeksaan identiteettitarinaan: *I.*

Suunnanetsijä 2. Yrittäjähenkkinen itsensä kehittäjä 3. Yhteisöllinen merkityksen etsijä 4. Itsevarmempi tekijä 5. Yhteisöön identifioituja 6. Ihmisläheinen johtaja 7. Osaamisen ja kokemusten kartuttaja ja 8. Startup innostuja. Kuudennessa eli tutkimukseni viimeisessä luvussa summaan tutkimukseni johtopäätöksiin, joissa tuon esiin tutkimustuloksiani suhteessa aiempaan tutkimukseen sekä pohdin tutkimukseni merkittävyyttä ja kontribuutiota. Lopuksi vielä esitän ehdotukseni jatkotutkimusaihiosta.

2. Aikaisempi tutkimus

2.1 Identiteetti

Minuus ja identiteetti ovat nousseet viime vuosikymmeninä suosituksi tutkimusaiheeksi useilla eri tieteenaloilla. Yhteiskunnallisten rakenteiden muuttuessa ja arkielämän kontekstien moninaistuessa ihmiset ovat alkaneet syvemmin pohtimaan sitä, ”keitä he ovat”. Identiteetti tarjoaa vastauksia ja välineitä yksityisen, kulttuurisen, persoonallisen sekä kollektiivisen tason suhteiden väliseen pohdintaa ja tarkasteluun. Ihmisten olemuksen tarkastelussa identiteettiä voi kuvailla lyhykäisyydessään määrittelyiksi siitä, ”kuka minä olen” ja ”keitä me olemme”. Minuuden voi taas määritellä ihmisen reflektiiviseksi tietoisuudeksi itsestään. Useilla nykytutkijoilla nämä käsitteet toimivat synonyymeinä toisilleen ja tämän lisäksi myös useita muita synonyymejä on käytössä samoilla merkityksillä. Olennaista nykyisen käsityksen mukaan on kuitenkin se, että identiteetti ja minuus eivät ole suoraan annettuja, vaan niitä pohditaan tietoisesti useiden eri näkökulmien kautta sekä niitä rakennetaan ja tuotetaan identiteettityön keinoin. Tässä tutkimuksessa tulen jatkossa käyttämään käsitteitä identiteetti ja identiteettityö. (Saastamoinen 2006, 171-173.)

Identiteetin käsitteellä on pitkä historia, mutta tutkimuksissa se on kunnolla noussut esille vasta viimeisten vuosikymmenien aikana. Identiteetti on käsitteenä vakiintunut vahvasti osaksi arkikieltämme, mutta tutkimuskentällä identiteetistä ei ole kuitenkaan yksiselitteistä määritelmää. Identiteettiä on tutkittu useilla eri tieteenaloilla ja useista eri näkökulmista, mikä näkyy identiteetikäsitteen erilaisina määrittelyinä ja sovelluksina. (Ropo 2015, 26-28.) Alvessonin (2008) mukaan identiteetti liittyy niihin subjektiivisiin kokemuksiin ja merkityksiin, jotka syntyvät ihmisten pyrkimyksistä vastaamaan kysymyksiin ”kuka minä olen” ja ”kuinka minun tulisi toimia”. Ihmisen henkilökohtainen identiteetti merkitsee myös toimijuuden tiettyjä muotoja, jotka yhdistyvät tunteisiin, arvoihin ja käyttäytymiseen ja ohjaavat niitä tiettyyn, joskus eriäviin suuntii. (Alvesson ym. 2008, 5-6.)

2.2 Identiteettityö

Identiteetti on teema, joka on suosittu sellaisten tutkijoiden keskuudessa, jotka haluavat korostaa yksilökeskeisiä ja myös kollektiivisiä ilmiöitä. Organisaatiotutkimuksen kentällä identiteettityötä tarkastellaan usein sosiaalisessa ja organisatorisessa kontekstissa. (ks.

Alvesson 2010; Brown 2017.) Lähtökohta tutkimukseeni on nostaa yrittäjyysyhteisötutkimuksen kentälle yksilö- ja kulttuurilähtöinen näkökulma, joka toisi tutkimuskentälle lisää tietoa siitä, kuinka juuri yksilöt kokevat yrittäjyysyhteisötoiminnan ja millaiset tekijät tuottavat yksilöille merkityksellisyyttä es-toiminnassa. Identiteettityöntutkimus oli melko luonnollinen valinta tällaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yksilölähtöisen ymmärryksen kasvattamiseen yrittäjyysyhteisöjen kontekstissa. (Alvesson 2010, 193-194.)

Identiteetin jatkuvan rakentumisen näkökulmassa keskeinen käsite on identiteettityö, jota yksilö toteuttaa rakentamalla ymmärrystä itsestään, joka on johdonmukainen, erillinen ja positiivisesti arvostettu. Identiteettityö vaatii sosiaalista vuorovaikutusta, ja nostaa esiin kysymyksen ”kuka minä olen?” ja ”ketä me olemme?”. Yrittäessään vastata näihin kysymyksiin yksilö käsittelee itsen-narratiivia hyödyntämällä kulttuurillisia resursseja, muistoja ja haluja uudelleen tuottaessaan ymmärrystä itsestään. (Knights and Willmott, 1989; Sveningsson and Alvesson, 2003; Alvesson 2008). Watson (2008) liittää identiteettityön toimijuuteen (agency), jonka kautta yksilöt rakentavat ja neuvottelevat itselleen persoonallista identiteettiä. Identiteettityön tutkimuksessa identiteettityö ymmärretään yksilön henkilökohtaisena rakentumisena, johon myös vahvasti liittyvät sosiaaliset ja kulttuurilliset tekijät. Prosessiomaisen identiteetin rakentamisen kautta yksilö pyrkii luomaan identiteetistään mahdollisimman selkeän ja johdonmukaisen. (Watson 2008.) Identiteettityö voidaan ymmärtää myös erilaisina tapoina, joilla identiteettejä esitetään, omaksutaan ja muokataan. Identiteettityön kautta yksilöt pystyvät aktiivisesti paikantamaan itsensä tietynlaiseksi, vastustaa tarjolla olevia identiteettejä muuntelemalla niitä toisenlaiseksi tai omaksumalla vaihtoehtoisia identiteettejä. (Bamberg 2004; La pointe 2011, 273.)

La Pointe (2011) kuvaa tutkimuksessaan identiteettityön ilmenemistä erilaisten tapojen, käytäntöjen ja mallitarinoiden kautta, jossa yksilö asemoituu tiettyyn identiteettiasemaan ja siten tietynlaiseksi ihmiseksi. La Pointe tuo esiin tutkimuksessaan kolme erilaista identiteettityön ilmenemisen käytännettä, joiden kautta yksilöt asemoituvat tiettyihin identiteetteihin. Ensimmäinen identiteettityön käytänne on joksikin paikantuminen, jossa yksilö paikantuu johonkin tiettyyn mallitarinaan, kuten uramuuttujan tai itsensä kehittäjän mallitarinaan. Toinen käytänne on useiden erilaisten identiteettien omaksuminen ja niiden järjestäminen ajallisesti. Kertoessaan itsestään yksilöt paikantavat itsensä useisiin erilaisiin identiteetteihin, jotka voivat liittyä useisiin elämän osa-alueisiin, kuten työhön, ikään, harrastuksiin tai sukupuoleen. Identiteettityön kannalta tässä paikantamisessa on keskeistä,

miten näitä identiteettejä ajallisesti järjestetään. Kolmas käytännö on eri identiteettien välillä käytävä neuvottelu, jossa yksilö kamppailee toistensa kanssa ristiriidassa olevien identiteettien välillä. (La Pointe 2011, 272-275.)

Alvessonin (2010) identiteettikehys tarjoaa identiteettien käsitteellistämiseksi keskeisen mallin, jonka avulla voidaan tarkastella yksilöiden identiteettityötä ja identiteetin rakentumista organisaatiotutkimuksessa. Alvesson tuo esiin tutkimuksessaan seitsemän erilaista identiteettikuvausta, jotka jokainen sisältävät teoreettisen idean identiteetistä, mutta eivät kuitenkaan ole sama asia kuin tietty identiteettiteoria. Identiteettikuvaus ja identiteettiteoria eivät ole toisistaan riippumattomia, eivätkö suoraan välillisiä, vaan kuvauksia voidaan liittää erilaisiin teorioihin ja teorioita kuvauksiin. Esimerkiksi Alvessonin *Soldier* ja *Surfer* identiteettikuvaukset tuovat esiin elementtejä sosiaalisen identiteetin teoriasta (SIT). Identiteettikuvaukset tuovat esiin uutta ymmärrystä siitä, kuinka yksilöitä käsitteellistetään identiteetin rakentajina tai identiteettityön kohteina. (Alvesson 2010, 208-210.)

Alvesson (2010) tuo esiin tutkimuksessaan seitsemän erilaista keskeistä identiteettikuvausta, jotka pohjautuvat organisaatiotutkimuksen kentän identiteettitutkimuksiin. Identiteettikuvaus viittaa yleiseen identiteettikäsitykseen ja tuovat ilmi sitä, kuinka organisaatiotutkimuksen kentällä yksilöiden identiteetti ymmärretään metaforisesti ja kuinka yksilö tuottaa ymmärrystä itsestään. (Alvesson 2010, 193-194.) Seitsemän identiteettikuvausta ovat *self-doubters*, *strugglers*, *surfers*, *storytellers*, *strategist*, *stencils* ja *soldiers*. *Self-doubters eli itse-epäilijän* identiteettikuvaus tuo esiin tarinan yksilöstä, jolla on vahva taipumus pessimismiin turvallisuuden ja tyytyväisyyden luomisessa työelämässä. Itse-epäilijän vahva jatkuva paine sopeutua ja myötäillä tarkoittaa yksilölle, että identiteetin rakentamisen sosiaaliset edellytykset eivät ole enää olemassa, jonka kautta heillä on vaikea löytää elämän tarkoitusta ja suuntaa. Tämä lisää itse-epäilijän eksistentiaalista epävarmuutta ja identiteetin turvaamista. *Strugglers eli Kamppailija* kuvaus nimensä mukaisesti kertoo identiteettikamppailua käyvästä yksilöstä, joka aktiivisesti taistelee ristiriitojen kanssa itseymmärryksen tavoittelussa. Kamppailijan identiteettityötä käydään kuitenkin enemmän yhtenäisemmässä, viisaammassa ja positiivisemmässä tilassa. (Alvesson 2010, 198-202.)

Surfer eli Surfaaja kuvaus kertoo yksilön identiteettipositioiden vaihtelevuudesta dynaamisen ja myrskyisän maailman ohjaamana. Surfaaja kuvauksen keskiössä on identiteetin väliaikaisuus ja identiteetin rakentuminen diskurssien ohjaamana. Kieli ja keskustelu ohjaavat identiteetin

rakentumista, jossa identiteetti nähdään prosessina ja osana tapahtuminen virtausta. *Storyteller eli tarinankertoja* kuvaus kertoo yksilön refleksiivisesti järjestäytyneestä kertomuksesta, jonka avulla omaa identiteettiä ymmärretään. Tarinankertojan identiteetti ei tarkoita vaan yksilön erilaisia piirteitä, vaan identiteetti rakentuu tarinankertojalle itsensä kautta, jonka yksilö refleksiivisesti ymmärtää. Se on tarinankertojan minuuus, jota yksilö voi jatkuvasti analysoida omaa itseä refleksiivisesti tutkimalla ja kertomuksia tuottamalla. *Strategist eli Strategistin* kuvaus korostaa yksilöä identiteetin rakentamisen hallitsijana. Strategit rakentavat identiteettiä tavoitteellisesti kiinnostuksen kohteiden ohjaamana ja erilaisia identiteettiteemoja ja minuuden osa-alueita kokeilemalla he rakentavat omaa minuuttaan ja identiteettiään. Strategistin identiteettikuvauksessa yksilöllinen ja kollektiivinen identiteetti kietoutuvat toisiinsa mobilisoiden yksilöä sosiaalisessa kontekstissa.

Stencil eli Sapluuna identiteettikuvaus tuo ilmi sellaisen identiteetin, joka rakentuu jostain vallitsevasta identiteettistandardista, joka tarjoaa palikat identiteetin rakentamiseen. Stencil alistaa itsensä ulkoisille ärsykeille, jonka myötä identiteetti rakentuu ulkopuolelta tulevien sosiaalisten ja diskursiivisten voimien avulla. *Soldier eli Sotilas* kuvaus kertoo kuinka erilaiset sosiaaliset kategoriat ja luokat ovat keskeinen osa itsen määrittelyssä ja identiteetin rakentumisessa. Sosiaalisen identiteetin teoriaan (SIT) pohjautuva kuvaus rakentaa identiteettiä johonkin kategoriaan, ryhmään, yhteisöön tai organisaatioon identifioitumisen kautta. Sotilaan kuvausta voidaan käyttää myös ammatti-identiteetin valaisemiseen.

Alvesson (2010) kuvaa tutkimuksessa esitettyjä identiteettikuvauksia identiteettinelikentän kautta, jossa nelikentän vaaka-akselin vasemman puolen muodostavat identiteetin epävarmuuden, muuttuvuuden ja epäselvyyden ulottuvuus. Tämän vastaparina vaaka-akselin oikealla puolella on identiteetin johdonmukaisuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden ulottuvuus. Nelikentän pystyakselin muodostavat ne ulottuvuudet, johon identiteetin rakennusprosessi nojautuu. Pystyakselin yläpäässä on yksilön henkilökohtainen panos ja kapasiteetti identiteetin rakentajana, joka käsittää identiteettityön yksilön henkilökohtaisena prosessina. Pystyakselin alapäässä on vastakkainen näkökulma identiteetin rakentumisesta, jossa identiteetti muodostuu erilaisten sosiaalisten ja diskursiivisten voimien tuotoksena, jossa hallitseva diskurssi tai standardi tarjoaa vastauksen kysymykseen ”kuka minä olen?” Alvessonin matriisi tarjoaa identiteetin rakentumiseen melko laajan tutkimusalueen, jonka kautta identiteettikuvauksia voidaan vertailla sen mukaan, kuinka identiteetti rakentuu. Matriisin ulottuvuuksia käytettiin korostamaan identiteettikuvauksien eroavaisuuksia, vaikka identiteettikuvaukset voivat ylittää

matriisin rajat ja niitä voi olla todellisuudessa hankala asettaa tiettyjen rajojen sisälle. (Alvesson 2010, 210-211.)

2.3 Asemointiteoria

Tutkimukseni analyysissä hyödynnän asemointiteoriaa (positioning theory, positioning analysis) ja subjektiaseman käsitettä (subject position), joiden kautta tarkastelen haasteltavien identiteetin rakentumista ja minäkerrontaan. Tarkastelen kuinka haastateltavat ottavat kerronnassaan erilaisia subjektiasemia ja niihin liittyviä osallistujarooleja, sekä asemoivat muita yhteisön toimijoita tiettyihin asemiin. Tässä tutkimuksessani esittelemäni ja käyttämäni asemointiteoria pohjautuu alun perin Harren & Van Langenhoven (1999) teoriaan, joiden lisäksi hyödynnän pääosin Törrösen (2000; 2010) ja Suonisen (1999) näkökolmia asemointiteorian ja subjektiaseman -käsitteen sovellettavuuteen identiteettityön kontekstissa.

Asemointiteoria (positioning theory, positioning analysis) on kehitelty rooliteorian ja sen tarjoamien identiteettikäsitteiden kritiikiksi sosiaalipsykologiassa. Harren ym. (1999) asemointinäkökulma korostaa sosiaalisen vuorovaikutuksen muotona keskustelun ensisijaisuutta. Asemointiteoriassa identiteetin rakentaminen keskusteluissa ymmärretään tilanteiseksi ja yhteistoiminnalliseksi tapahtumaksi. Jokainen asemointitapahtuma on aina vähintään kaksisuuntainen, jossa puhuja asemoi ainakin itseään sekä puheen kuulijana olevaa yleisöään. Asemoinnin kaksisuuntaisuutta tuo esiin myös termit *itsen ja toisen asemointi (self and other positioning)* (Harre & van Langenhove 1991, 398.) Itse ja toisen asemointi ovat usein arkitilanteissa tyypillisesti huomaamatonta ja tiedostamatonta toimintaa. On olemassa myös tiedostetun asemoinnin tilanteita, joka voi tulla esiin esimerkiksi työnhakutilanteissa tai haastattelutilanteissa. (Pöysä 2010, 153-155.)

Asemointiteoriaan liittyy kolme peruskäsitettä, jotka ovat *asema, puheakti ja tarinalinja*. Näitä käsitteitä usein kuvataan kolmion muodossa, jotka ovat toisiinsa kytkeytyneitä. *Puheakti* viittaa osallistujan toimintaan vuorovaikutuksen perustilanteissa, esimerkiksi keskusteluissa. Asemat ovat aktiivisen toiminnan tulosta, joka myötä suositaan dynaamisen asemoinnin (positioning) käsitettä, staattisen asemoinnin (position) -käsitteen sijasta asemointiteoriassa. *Asema* -käsitettä voidaan kuvailla niin, että ne ovat keskustelun osallistujille tarinalinjan välityksellä ja sen rajaamina tuomia identiteettipaikkoja. *Tarinalinja* -käsite kuvaa vuorovaikutuksen, kerronnan

tai puheen kulkua keskusteluissa. (Harre & van Langenhove 1991; 1993; 1999; Pöysä 2010, 153-179.)

Asemointia voidaan kuvata myös subjektiaseman (subject position) käsitteen kautta (Althusser 1984; Suoninen 1999; Hall 1999; Törrönen 2010). Käsitteestä on esitelty edellä mainittujen tutkijoiden näkökulmista useita erilaisia määritelmiä. Sillä voidaan viitata vuorovaikutuksessa rakentuvaan puhuttelurakenteeseen (ks. Althusser 1984), joka keskiössä on, että *kuuntelija tai yleisö samaistuu erityiseen näkökulmaan*, jossa käsittelyn kohteena oleville asioille muodostuu merkitys. Sillä voidaan tarkoittaa myös *diskurssiin sisältyvää määrettä* (ks. Suoninen 1999), jolloin tietty diskurssi kehystää subjektia erilaisiin toimijasuhteisiin, esimerkiksi lääketieteellinen diskurssi tai omassa tutkimuksessani ilmenevät opiskelijan diskurssi tai itsensä kehittäjän diskurssi. Sillä voidaan tarkoittaa myös *konstruktiota ”meistä”*, joka rakentuu kertojan erontekoina ”muista” (ks. Hall 1999).

Haastatteluissa esille tulleita identiteettejä ja subjektiasemia voidaan lähestyä ja analysoida useiden eri näkökulmien kautta. Törrönen (2000) käsittelee identiteetin subjektiasemia diskursiivisesta eli kielellisesti rakentuvasta näkökulmasta ja kielellisen käänteiden jälkeen, identiteettiin liittyvät kategoriat ymmärretään heterogeenisiksi asemiksi, joiden rakentumista analyysissa seuraa. Analyysissä huomiota kiinnitetään siihen, kuinka haastateltavat kategorisoivat puheessaan itseään ja muita ihmisiä, kuinka haastateltavat orientoituvat puheessaan toisiin poissaoleviin ihmisiin sekä kuinka he kommunikoivat haastattelutilanteessa läsnä olevien ihmisten kanssa. (Törrönen 2010.)

Törrösen (2010) mukaan subjektiasemia voidaan lähteä analysoimaan neljän eri ulottuvuuden kautta. Analyysissä voidaan kiinnittää huomiota siihen, (1) miten subjektiasemat rakentuvat haastatteluissa toimijoiden ominaisuuksia määrittävinä luokituksina, (2) maailmaa kokevina näkökulmarakenteina, (3) toimintaa jäsentävinä osallistujarooleina ja (4) vuorovaikutuksessa kytkeytyvinä kommunikaatioasemina. Suuntaan oman analyysini subjektiasemien tarkastelussa osallistujaroolien ja luokitusten analyysiin, joissa mielenkiinto kiinnitetään kertojan lausuman ulottuvuuteen. Analyysillä kiinnitetään myös huomiota siihen, mikä on haastateltavan ja haastattelijan suhde näihin osallistujarooleihin ja luokituksiin. Näin kerronnan tarina ymmärretään kontekstiksi, jonka yhteydessä osallistujaroolit ja luokitukset saavat merkityksensä. Silloin kun analysointia tehdään subjektiasemien rakentumisena haastateltavan tekemänä luokituksina, ollaan erityisesti kiinnostuneita kerrotusta tarinasta. Tässä analyysissä

voidaan tarkastella sitä, miten haastateltavat kategorisoivat puheen kohteena olevia yksilötoimijoita. Vastaavasti, jos halutaan analysoida subjektiasemien rakentumista tarinaliijoissa kehkeytyvinä osallistujarooleina keskitytään analyysissä lausumaan eli siihen kenestä haastateltava puhuu. Tässä tutkija on siis kiinnostunut subjektiaseman ajallisesta aspektista, ja mihin osallistujarooleihin subjektiasemat kiinnittyvät. Kokonaisuutena tarkasteltuna subjektiasemien analyysi sekä luokituksina, että osallistujarooleina on kiinnostunut etenkin haastateltavan tuottamasta tarinasta eli lausuman ulottuvuudesta. Samalla kuitenkin kiinnitetään huomiota siihen, mikä on haastateltavan ja haastattelijan suhde osallistujarooleihin ja luokitukseen, sekä miten suhde niihin muuttuu. Silloin kerronta ymmärretään kontekstiksi, jossa luokitukset ja osallistujaroolit saavat merkityksensä. (Törrönen 2010.)

Tutkimukseni teoreettisen pääkäsitteeni eli identiteettityön käsitteen kannalta, ymmärrän asemointiteorian ja subjektiaseman käsitteen etenkin edellä mainitun Harren & Van Langenhoven (1999) *asema* -käsitteen, Suonisen (1999) esittämän näkökulman kautta, jossa subjektit kiinnittyvät puheessaan erilaisiin toimijasuhteisiin sekä Hallin (1999) käsityksen kautta, jolla kertoja rakentaa puheessaan konstruktioita ”meistä” ja ”muista”. Hyödynnän asemien analysoinnissa ja tarkastelussa myös Törrösen (2010) asemoinnin havaitsemisen neljää eri ulottuvuutta tasoa, joista hyödynnän analyysissäni asemoinnin havaitsemiseen kahta näistä ulottuvuuksista, jotka ovat (1) miten subjektiasemat rakentuvat haastatteluissa toimijoiden ominaisuuksia määrittävinä luokituksin ja (2) toimintaa jäsentävinä osallistujarooleina.

Asemointi voidaan käsittää olevan olemukseltaan tilallinen metafora. Asemoinnin tilallisessa jäsennyksessä kertojan olemassaolo tuottaa narratiivisiin kertomuksiin subjektiivisen perspektiivin eli niin sanotun keskuksen, kun kertoja luo kertomuksia. Tämä tapahtuu myös silloin, jos kertoja pyrkii häivyttämään oman olemassaolonsa kertomuksista käyttämällä erilaisia yleistäviä tai passiivisia tapoja kuvailuissaan. Tässä näkökulmassa kaikki kerronta on asemoivaa minäkerrontaa. Retorisen uudelleen kuvauksen avulla minäkertoja voi rakentaa itselleen erilaisia toimija-asemia, joiden luonne määräytyy tilannekohtaisten tekijöiden ohella, ja myös kulttuurillisten tekijöiden kautta, jotka määräytyvät sen kautta mitä kulttuurissa pidetään arvostettuina tai häpeällisinä asioina ja miten kertoja haluaa suhteuttaa itsensä niihin nähden. (Pöysä 2010, 153-179.)

2.4 Yrittäjyysyhteisöt

Suomalaiset yrittäjyysyhteisöt ovat usein täysin opiskelijavetoisia yhdistyksiä, ja ne toimivat usein vapaaehtoisvoimin. Yrittäjyysyhteisöjen tarkoitus on yleensä edistää opiskelijoiden yrittäjyyttä sekä yrittäjämäistä ajattelua korkeakouluverkostoissa ja myös niiden yli. Yrittäjyysyhteisöt haluavat myös konkreettisesti kannustaa ja tukea nuoria perustamaan yrityksiä. Yhteisöjen toiminta pyrkii konkreettisesti erilaisten tapahtumien ja yrityskiihdyttämöohjelmien kautta edistämään nuorten ja opiskelijoiden yrittäjyyttä. Yrittäjyysyhteisöjen toiminnassa ja toiminnan tavoitteissa on myös Suomen laajuisesti erilaisia painotuksia eikä kaikkien yhteisöjen tärkein tavoite ole välttämättä yrittäjyyden edistäminen. Useissa yhteisöissä halutaan vahvistaa opiskelijoiden yrittäjämäistä ajattelua, jolla tarkoitetaan rohkeaa uusien asioiden kokeilemistä, kykyä luovaan ideointiin ja innovointiin, itsensä kehittämistä, epäonnistumisista oppimista ja kehittämisorientoitunutta ajattelutapaa. Yrittäjyysyhteisöt järjestävät usein monialaisia ja poikkitieteellisiä yrittämiseen, työelämään, urakehitykseen tai itsensä kehittämiseen liittyviä tapahtumia, projekteja ja ohjelmia. Näitä voivat olla mm. puhujatapahtumat, hackathonit, yrityskiihdyttämöt, verkostoitumistapahtumat, työpajat ja yritysvierailut tai opintomatkat ulkomaille. Yrittäjyysyhteisöjen toimintakulttuurissa korostuvat usein, monialaisuus, poikkitieteellisyys, yhteisöllisyys, projektiluontoinen työskentelytapa, yhteisöohjautuvuus ja jaettu johtaminen. Kulttuurissa näkyvät myös itsensä kehittäminen, ketterä työskentelytapa sekä vahva sitoutuminen organisaatiota ja toimintaa kohtaan. (Alaoja 2021, 33-36.)

Parkkarin (2019) mukaan Suomen yrittäjyysyhteisöt muodostavat uudenlaisen opiskelijaliikkeen, jolla on oma roolinsa Suomen yrittäjyyden kehittämisen kentällä. Yrittäjyysyhteisöjen liikkeen tarkoitus on inspiroida korkeakouluopiskelijoita yrittäjyyteen ja tarjota vaihtoehtoinen uramahdollisuus työelämässä suuntautumiseen. Väitöstutkimuksessaan Parkkari tuo esiin havaintojaan yhden Suomessa toimivan es-yhteisön käytännöistä ja yhteisön kulttuurissa ilmeneviä käsityksiä yrittäjyydestä ja sen vahvistamisesta. Yrittäjyyden edistäminen näyttäytyi yhteisössä pääosin niin, että yhteisöjen kautta saatettiin erilaiset yrittäjyydestä innostuneet ihmiset yhteen ja yhteisöissä kehitettiin alueellista yrittäjyysilmapiiriä myönteisemmäksi. Parkkari tuo esiin, että es-toiminnan keskeisimpiä tavoitteita oli myös edistää startup-yrittäjyyttä Suomessa ja innostaa opiskelijoita ja nuoria etenkin startup-yrittäjyyteen sekä kehittää yrittäjyyteen liittyvää kulttuurista asemaa Suomessa.

Parkkarin (2019) tutkimuksen mukaan yrittäjyisyhteisöön sitoutuminen tuli ilmi asenteena, jonka kautta haluttiin tuoda samanhenkisiä ihmisiä yhteen yrittäjyyttä edistävien aktiiviteettien kautta. Yrittäjyisyhteisöissä yhteisöllisyyttä pidettiin suurella arvolla. Yhteisöjen ihmiset haluavat vaikuttaa asioihin ja olla mukana toiminnassa, jonka tarkoitus on muuttaa maailmaa. Parkkarin (2019) tutkimuksen mukaan yhteisöissä toimivat ihmiset myös usein kokivat yhdistystoiminnan mahdollisuutena kokeilla uusia asioita sekä oppia uutta, mitä perinteisten opintojen kautta ei koettu voivan saada. Yrittäjyisyhteisöjen ideaalia aktiivina pidettiin ihmistä, joka intohimoisesti teki työtä yhteisön edistämiseksi, sai aikaan asioita, kykeni ketterästi yhteistyöhön muiden kanssa sekä toimi tiimissä luontevasti. Yrittäjyisyhteisöt järjestävät erilaisia yrittäjyyteen liittyviä tapahtumia ja ohjelmia, kuten hackathoneja, yrittäjyyskiihdyttämöjä, pitchauskilpailuja, joiden tavoite on tukea yrittäjyyttä korkeakouluverkostossa. (Parkkari 2019, 72–83; 89–92.)

Parkkarin (2019) tutkimuksen mukaan yrittäjyisyhteisöissä yrittäjyyden edistäminen ja startup-yrittäjyys koettiin, jopa tapana muuttaa maailmaa ja vaikuttaa yhteiskuntaan ketterämpänä tapana kuin politiikka. Yhteisöjä kuvaillaan usein sosiaalisiksi liikkeiksi, joiden perimmäisenä tarkoituksena ja tavoitteena on tehdä jonkinlaista isompaa muutosta. Yhteisöistä huokuu usein startup-henkisyys ja yrittäjämäisesti ajattelevat ihmiset, itsensä kehittämisen kulttuuri ja hauskanpito. Yhteisössä arvostettiin ketterää, kokeilevaa ja yrittäjämäistä tekemisen kulttuuria, joissa pelkkää puhumista ja byrokratiaa vieroksuttiin. Startup-yrittäjyys koettiin es-toiminnassa tärkeimmäksi yrittäjyyden muodoksi, jota haluttiin yhteisöissä vahvistaa. Se näkyi yhteisön toiminnassa, jossa korostui tiimipohjainen ja skaalautuva työskentelytapa sekä teknologiaorientoituneisuus. (Parkkari 2019, 64–69; 88–90.) Parkkari tuo johtopäätöksissään esille, että yrittäjyyden edistäminen ei ole neutraalia toimintaa, vaan siihen liittyy paljon ristiriitoja, ihanteita ja jännitteitä, jossa yhteisöjen käytännöt voivat samaan aikaan ylläpitää, ja myös haastaa vallitseva yrittäjyyteen liitettyä käsityksiä. Es-toiminnassa yrittäjyys usein myös yhdistettiin myönteisiin asioihin ja kriittinen puhe yrittäjyyteen liittyvistä rikeistä ja haasteista jäi vähäiseksi. Yrittäjyyden edistämistä tulisi tarkastella tutkimuksissa hyvin kriittisesti, jotta voidaan vielä paremmin ymmärtää mitä yrittäjyyttä edistävässä toiminnassa on todella kyse. (Parkkari 2019.)

Siivonen, Peura, Hytti, Kasanen ja Komulainen (2019) tutkimuksessa *“The construction and regulation of collective entrepreneurial identity in student entrepreneurship societies”* tarkastelevat opiskelijavetoisissa yrittäjyisyhteisöissä toimivien yksilöiden kollektiivista

identiteettiä. He haastattelivat ryhmähaastattelujen avulla ihmisiä kahdesta eri yrittäjyisyhteisöstä hyödyntäen tutkimuksessaan diskurssianalyysiä. Tutkimuksessa nousi esille, että yhteisöjen yksilöt rakensivat yhteistä käsitystä yrittäjämäisestä identiteetistä perustuen yhteiseen jaettuun kokemukseen yrittäjämäisestä toiminnasta sekä positiivisesta energiasta ja ”pöhinästä”.

Tutkimuksen tuloksissa tuli esille, että yrittäjämäisyys tai yrittäjämäinen ajattelu nähtiin yhteisenä ja kollektiivisena mentaliteettina ja arvona es-toiminnassa. Es-toimijat eivät välttämättä ajatelleet yrittäjyyttä tulevaisuuden uravaihtoehtona, mutta kollektiivisesti he pitivät yrittäjämäistä ajattelua ja mentaliteettia välttämättömänä ja tärkeänä ominaisuutena ja taitona pärjätä nykyaikaisessa jatkuvasti muuttuvassa ja kehittyvässä työmaailmassa. Tutkimuksen tuloksissa esitettyjen kollektiivisten identiteettien nähtiin olevan linjassa uusliberalistisen diskurssin kanssa, joka korostaa yksilön vastuullisuutta, aktiivisuutta, ja omaa luovuutta nykypäivän epävarmassa työmaailmassa. Yrittäjyyttä edistämällä haluttiin päästä myös irti nykypäivän vanhakantaisista ja sitovista työskentelytavoista ja työkulttuurista, joita es-yhteisöt yrittäjyyden vahvistamisella ja edistämällä halusivat purkaa. Opiskelijat toivat esiin tärkeimpinä motiiveina es-toiminnassa toimimiseen verkostojen luomisen, ja työelämätaitojen kartuttamisen. Es-toimijat myös arvostivat tekemisen kautta oppimista, teorian tiedon kautta oppimisen sijaan. Es-toimijat rakensivat identiteettiään yrittäjämäisinä toimijoina, tuomalla esiin yrittäjämäistä asennetta ja ajattelutapaa. Se ei tarkoittanut sitä, että pitäisi alkaa yrittäjäksi, vaan yleistä ajattelutapaa työntekemisestä ja elämästä.

Siivosen ym. (2019) mukaan opiskelijavetoiset yrittäjyisyhteisöt ovat melko uusi, mutta voimakas esille tullut ilmiö ja liike muiden opiskelijajärjestöjen keskuudessa Suomessa. Yhteisöissä on eteenpäin viemä voima ja niin sanottu ”pöhinä”, joka pitää sisällään aktiivisen ja optimistisen tekemisen kulttuurin. Es-toimijat omaavat vahvan sitoutumisen tekemiään asioita kohtaan, jotka auttavat heitä nykypäivän epävarmassa ja muuttuvassa työmaailmassa. Se voi myös laskea kynnyksiä ja paineita yrittämiseen ja johtamistyöhön. Kirjoittajat argumentoivat, että tutkittu kollektiivinen identiteetti ei ole ainutlaatuinen tutkittujen kahden es-yhteisön välillä. Yhteisöjen kollektiivisessa identiteetissä ja kulttuurissa oli hyvin vähän vaihtelua, vaikka kyse oli eri paikkakunnalla ja korkeakoulussa toimivista yhteisöistä. Tämän vuoksi kirjoittajat argumentoivat, että kollektiivinen identiteetti voi kattaa kaikkia es-yhteisöjä koko Suomessa, joka vahvasti erottaa es-yhteisöt muista opiskelijayhteisöistä.

Kertomuksissa yrittäjyyttä kuvattiin hyvin positiivisessa ja optimistisessa valossa ja kriittinen puhe yrittäjyyden riskeistä jäi uupumaan miltei täysin tai riskejä vähäteltiin ja ne kumottiin liioiteltuina pelkoina ja oletuksina. Siivonen ym. (2019) nostivat tutkimuksessaan esiin, että tulevaisuudessa es-organisaatioita tulisi tutkia vielä lisää kollektiivisen identiteettikäsitteen vahvistamiseksi. Es-yhteisöjä voisi tutkia eri alueilta ja kulttuureista sekä vertailla es-toimijoiden ja ei-toimijoiden identiteetin rakentumista ja niiden eroavaisuuksia. Tämän lisäksi Siivosen ym. (2019) mukaan olisi mielenkiintoista tutkia tunteiden merkitystä es-toimijoiden kautta ja heidän identiteetin rakentumisessaan. (Siivonen ym. 2019.)

2.5 Merkityksellinen työ

Työn merkityksellisyyden tutkimus on usein keskittynyt kysymyksiin siitä, mistä työn merkityksellisyys muodostuu, kuinka erilaisia merkityksellisyyden kokemuksia saadaan samankaltaisesta työstä ja kuinka erilaiset uskomukset työn merkityksestä vaikuttavat ihmisiin henkilökohtaisella tasolla ja myös organisaatiokontekstissa. Tässä tutkimuksessa tarkastelen sitä, kuinka ja mistä tekijöistä merkityksellisyys muodostuu es-toimijoille opiskelijavetoisen vapaaehtoistoiminnan kautta. Tutkimuksessani pureudun kysymyksiin: Mikä tekee yrittäjyysyhteisötoiminnasta merkityksellistä ja mitkä asiat vaikuttavat merkityksellisyyden kokemuksen rakentumiseen? Nämä kysymykset ovat tärkeässä osassa tätä tutkimusta, tarkastellessani es-toimijoiden identiteetin rakentumista ja merkityksellisyyden kokemusta.

Martelan (2020) mukaan merkityksen kokemisen tarve on jokaisessa ihmisessä syvällä sisässä. Ihmisillä on kyky tarkastella omaa toimintaa ja kysyä itseltään, miksi teen näin? Löytääksemme miksi-kysymyksen vastauksen, on ihmisen löydettävä jonkinlainen oikeutus omalle toiminnalleen. Näitä kysymyksiä kysymällä tarpeeksi monta kertaa, voimme päästä pohtimaan ihmisen syvällisimpiä tarkoituksia, arvoja ja oikeutuksia asioiden tekemiselle. Mikä on tekemisen arvoista toimintaa ylipäättänsä elämässä? Näiden kysymysten avulla ihminen voi pohtia merkityksellisyyden kokemusta. (Martela 2020, 10.) Merkityksellisyys viittaa siihen, kuinka paljon jokin asia on yksilölle merkittävää. Merkityksellisyyden kokemuksen määrä voi vaihdella hyvin paljon, ja sama työ voi tuntua toiselle yksilölle todella merkittävältä, kun taas samaan aikaan se ei ole kovin merkityksellistä toiselle henkilölle. Merkityksellistä työtä

voidaan kutsua työksi, johon yksilö liittyy positiivista merkitystä ja kokee työnsä merkittäväksi (Rosso ym. 2010.)

Martela & Steger (2016) tuovat esiin elämän merkityksellisyyden hahmottuvan ihmiselle kolmen tekijän kautta. Ensimmäisenä on elämän ymmärrettävyys, että elämä tuntuu ihmiselle järkevältä, hahmotettavalta ja ymmärrettävältä. Toisena on elämän päämääräisyys, joka tarkoittaa ihmisen kokemusta siitä, että hänelle on jotain tärkeitä päämääriä, jota elämässä tavoittelee. Kolmantena on elämän arvokkuus, eli kokemus siitä, että elämä on arvokasta ja elämisen arvoista. Arvokkuuden kokemus on myös näistä kolmesta tekijästä yleisin kategoria, jonka kautta oman elämän merkityksellisyyttä jäsennetään ja mitä sillä tarkoitetaan.

Martela ja Pessi (2018) ovat puolestaan tehnyt kolmen kohdan määrittelyn työn merkityksellisyydestä. Ensimmäisenä on *työn arvokkuus*, joka tarkoittaa kokemusta siitä, että työ on tekijälleen itsearvoista ja se on myös tekemisen arvoista. Eli työ on jo itse tekemisenä arvokasta, eikä vain siitä saatu ulkoisvaikutus, kuten palkka. Toisena on *laajempi päämäärä*, joka tarkoittaa työstä koettua laajempaa tarkoitusta ja että työllä on merkitystä johonkin suurempaan asiaan. Kolmantena on *itsensä toteuttaminen*, joka tarkoittaa ihmisen omaa kokemusta itsensä toteuttamisesta työnsä kautta ja ihmisen kokemaa autonomiaa sekä autenttisuutta työstään. Yleisesti puhuttaessa merkityksellisestä työstä ihmiset voivat tuoda esiin yhden tai useamman näistä kolmesta tekijästä, jossa kuitenkin usein kattokäsitteenä toimii työn arvokkuus, jota tukevat kaksi muuta alateemaa. Työn arvokkuus siis usein rakentuu ihmisille itsensä toteuttamisen ja laajemman päämäärän palvelemisen kokemuksen kautta, jonka kautta työn merkityksellisyyden voidaan sanoa näiden teemojen osalta muodostuvan henkilön arviosta siitä, kuinka työ on hänelle itselleen arvokasta ja tekemisen arvoista. (Martela & Pessi 2018, 1: Martela 2020, 10-11.) Aineistostani muodostamieni identiteettitarinoiden kautta on myös nähtävillä, että identiteettiä rakentava merkityksellisyyden kokemus on liitettävissä johonkin yllä olevista kolmesta teemoista (työn arvokkuuteen, laajempaan päämäärään tai itsensä toteuttamiseen).

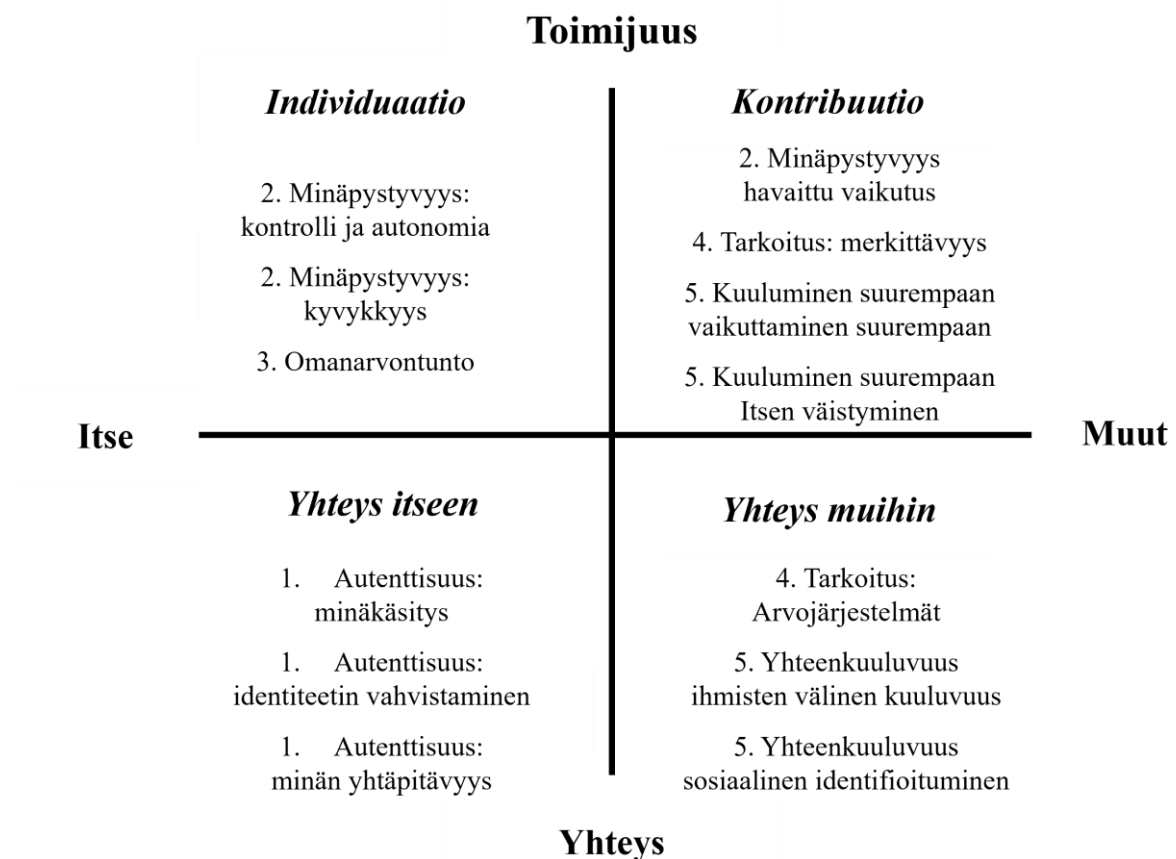
Merkityksellisyyden kokemusta ja työn merkityksellisyyttä voidaan tarkastella myös työn sisältötekijöiden ohella myös sosiaalisena ilmiönä. Merkityksellisyyden kokemus nähdäänkin useissa tutkimuksissa syntyvän sekä työn sisällön sekä sosiaalisten tekijöiden kautta. Rosso ym. (2010) merkityksellisen työn tutkimuksen kautta merkityksellisyyden kokemuksen syntymistä on lähestytty neljän eri yläteeman kautta. Merkityksellisyyden kokemuksen syitä jaotellaan itseen liittyvien tekijöiden (motivaatio, arvot ja uskomukset), sosiaalisten verkostojen (ryhmät,

yhteisöt, työkaverit ja perhe), työn sisällön ja työympäristön (työtehtävät, tavoitteet, organisaatio, kulttuuri, taloustilanne) ja hengellisiin tekijöihin (oman kutsumuksen toteuttaminen, spiritualiteetti) kautta. Merkityksellisyyden rakentumisen prosessi on jaoteltu tutkimuksessa seitsemään eri mekanismiin. *Autenttisuudella* tarkoitetaan yksilön minäkäsityksen ja käyttäytymisen yhtenäisyyttä. Yhtenäisyyden kautta yksilö pitää ja säilyttää järjestystään elämässä sekä se toimii merkityksen tunteen löytämisen välineenä elämässä. Minän yhtäpitävyys tarkoittaa yksilön kokemusta omista arvoista ja kiinnostuksen kohteista yhteneväisinä työn sisällön kanssa. Identiteetin vahvistuminen tarkoittaa yksilön käsitystä, että työ vahvistaa hänen käsitystään omasta itsestä ja itselleen sopivasta työstä. Henkilökohtainen sitoutuminen tarkoittaa sitä, että yksilö kokee mahdollisuuden toteuttaa itseään työssään ja innostuu siitä niin, että kokee sitoutuvansa työhön vahvemmin.

Toinen mekanismi on *minäpystyvyys*, joka tarkoittaa yksilön kokemusta siitä, että omalla työllä voi vaikuttaa johonkin ja että yksilö luottaa omaan kyvykkyyteensä työssä. Oma vaikuttavuuden kokemus lisää merkityksellisyyden tunnetta. Yksilön kokemus autonomiasta liittyy myös minäpystyvyyden tunteeseen. Kolmantena mekanismina on *omanarvontunto*, joka tarkoittaa yksilön kokemusta siitä, että hän on työssään arvokas ja hyödyllinen. Neljäs mekanismi eli *tarkoitus* tarkoittaa yksilön kokemusta elämän päämäärästä ja suunnasta. Toiminta kohti tiettyä päämäärää rakentaa merkitystä. Tarkoitukseen liittyy myös arvojärjestelmät, jolla tarkoitetaan yhteisten arvojen ja tarkoituksen jakamista organisaatiossa. Viides mekanismi on *yhteenkuuluvuus*, joka tarkoittaa yhteisöllisyyden, osallisuuden, jäsenyyden ja identifioitumisen kokemusta organisaatiossa sekä ihmisten välillä. Kuudes mekanismi on *kuuluminen suurempaan*, joka kuvastaa yksilön tunnetta kuulumisesta johonkin suurempaan kokonaisuuteen ja vaikuttamisesta työllä esimerkiksi yhteiskuntaan tai maailmaan. Tähän voi liittyä yksilön kokemus henkilökohtaisten tavoitteiden väistymisestä palvellessaan suuremman asian tavoittelua. Seisemäs mekanismi on *kulttuurinen ja ihmisen välinen järjestäminen*, jotka kuvaavat sosiokulttuurillisia tekijöitä, jotka vaikuttavat yksilön kokemukseen merkityksen rakentumisesta. Tämä mekanismi korostaa sosiaalisten tekijöiden vaikutusta merkityksellisyyden muodostumisessa. (Rosso ym. 2010; Mäkinen 2014.)

Rosso ym. (2010) ovat järjestäneet nämä merkityksellisyyttä rakentavat mekanismit alla nähtävään teoreettiseen nelikenttämallin, jossa merkityksellisyyden kokemus jaotellaan syntyvän neljän eri ulottuvuuden kautta. Näiden ulottuvuuksien alle jaottuvat edellä mainitut mekanismit, jotka määrittyvät sen mukaisesti mitkä motiivit ovat yksilön toiminnan takana.

Vaaka-akselilla tarkastellaan toiminnan kohdistumista itseen (self) vs. muihin (others), ja pystyakselilla yksilön tarpeesta toimijuuteen (agency) vs. tarpeesta yhteyteen (communion). Näiden motiivien alle muodostuvat mallin neljä yläteemaa, joiden alla ovat merkitystä rakentavat mekanismit. 1. Yhteys itseen (autenttisuus) 2. Individuaatio (minäpystyvyys, omanarvontunto). 3. Kontribuutio (minäpystyvyys, tarkoitus, kuuluminen suurempaan). 4. Yhteys muihin (tarkoitus, yhteenkuuluvuus). Malli korostaa sekä itsen eli yksilötason, että muiden eli sosiaalisen tason osallisuutta työn merkityksen rakentumisen lähteinä. Se myös kuvaa sitä, että merkityksellisyyden rakentuminen kulkee aina yksilön itsen läpi. Tämä tarkoittaa, että lopulta yksilöt ovat oman työnsä merkityksen lopullisia ja todellisia rakentajia, ja merkityksellisyys muotoutuu yksilön ainutlaatuisten havaintojen ja kokemusten kautta. Kaikki neljä mallin osa-alueita ovat erillisiä merkityksen luoja, mutta eivät toisiaan poissulkevia. Yksilön kokemukset, jotka aktivoivat useamman kuin yhden osion voivat vahvistaa merkityksellisyyden kokemusta, mutta myös vain yhden osion merkityksellisyyden luomisen kautta yksilö voi kokea työnsä merkitykselliseksi. (Rosso. ym 2010; Mäkinen 2014; Viita 2017.)

Taulukko 1: Rosso ym. (2010) teoreettinen malli työn merkityksellisyyden muodostumisesta. (Rosso, Dekas & Wrzesniewski 2010.)

Työn merkityksellisyyttä voidaan tutkia mm. The Work and The Meaning (WAMI) – mittarilla. Mittari muodostuu kolmesta eri ulottuvuudesta. 1. Positiivinen merkitys (positive meaning) 2. Vaikutus suurempaan hyvään (Greater good motivation) 3. Tarkoituksen luominen (meaning-making). Työn positiivisella merkityksellä tarkastellaan yksilön kokemaa positiivista tulkintaa työn merkityksellisyydestä ja tarkoituksesta. Vaikutuksella suurempaan hyvään tarkastellaan yksilön kokemaa työnsä vaikuttavuutta johonkin suurempaan ja maailmaan positiivisesti. Tarkoituksen luomisella tarkastellaan yksilön kokemaa työn arvoa elämäntarkoitukseen, maailman ymmärtämiseen ja henkilökohtaiseen kasvuun liittyen. Useissa mittaria hyödynnetyissä tutkimuksissa merkityksellisyyden kokemus on ollut yhteydessä työtyytyväisyyteen, sitoutuneisuuteen, työmotivaatioon ja elämän tarkoituksen tunteeseen. (Steger, Dik & Duffy 2012 via Viita 2017).

3. Tutkimusmenetelmät ja -prosessit

3.1 Narratiivisen tutkimuksen lähtökohdat

Tämän tutkimuksen pohjana toimivan sosiaalisen konstruktionismin todellisuuskäsityksen mukaisesti tiedon ja todellisuuden luomisen ytimessä toimii kielellinen vuorovaikutus. Narratiivinen tiedonkeruu paneutuu siis sosiaalisen konstruktionismin lailla puhuttuun kieleen ja kielellisiin käytänteisiin, jotka tutkimuksessani näkyvät sen kautta, kun tutkittavat rakentavat haastatteluissa käsitystään itsestään ja siitä, mikä heille tuottaa merkityksellisyyttä es-toiminnassa. Tutkijana ymmärrän siis todellisuuden muodostuvan haastateltavien kertomuksista ja vuorovaikutuksesta kanssani, joka tulee esiin myös tässä tutkimuksessa käsityksestäni identiteetin kielellisestä rakentumisesta. Tämän myötä narratiivisen tutkimusmetodologian valinta oli tutkimukseeni hyvin luonnollinen, jonka mukaan tutkimusparadigman epistemologiset juuret pohjautuvat sosiaaliseen konstruktionismin todellisuuskäsitykseen. Narratiivisen tiedonkeruun ytimessä on puhuttu ja kirjoitettu teksti, sekä kielelliset käytänteet, jotka rakentavat ymmärrystä ja ympäröivää todellisuutta. Narratiivinen tutkimus arvostaa kommunikaation kerronnallista luonnetta tiedon tuottamis- ja jakamisprosessissa, joka näkyy tutkimuksessani kerronnallisessa haastattelumetodissa ja kerronnallisessa analyysissä. Tutkimusparadigman mukaan kertomukset ovat myös perimmäisiä syitä siihen, kuinka ymmärrämme, organisoimme ja selitämme itseämme, elämäämme ja sosiaalisia suhteitamme. (Eriksson & Kovalainen 2015, 210-212.)

Narratiivinen tutkimus on yleistynyt 1990-luvulla sosiaalitieteiden myötä, myös organisaatio- ja johtamistutkimuksiin. Narratiivista tutkimusmetodologian lähtökohtia voi hyödyntää organisaatiotutkimuksissa useissa eri muodoissa. Se voi näkyä mm. narratiivien kirjoittamisena, jolla tarkoitetaan, tutkimusrapostin kirjoittamista tarinamuotoisiksi kuvauksiksi, perinteisen tutkimusrapostin sijaan. Tämä tapa tulee esiin tutkimustuloksissa, jotka olen kirjoittanut narratiivisiksi identiteettitarinoiksi. Tarinat kuvaavat yksilöiden identiteetin rakentumista ja miten es-toiminnan merkityksellisyys rakentuu osana identiteettityötä. Tarinat tuovat esiin myös kulttuurillisesti vallitsevia identiteettikäsitteitä es-toiminnassa. Toiseksi sitä voi hyödyntää keräämällä ja analysoimalla ihmisten kertomia tarinoita, esimerkiksi jonkin organisaation sisältä, eli tutkimuksessani tarinoiden keräämisenä kerronnallisten haastattelujen kautta sekä niiden analysoinnilla kerronnallisen analyysin avulla. (Eriksson & Kovalainen 2015, 213-214.)

Narratiivinen tutkimus on yksi sosiaalisen konstruktionismin merkittävimmistä tutkimussuuntauksista. Tutkimukseni kannalta todellisuuden kerronnallinen rakentuminen liittyy identiteetin diskursiiviseen rakentumiseen identiteetin jatkuvan rakentumisen eli identiteettityön näkökulmasta (ks. esim. Knights and Willmott, 1989; Gergen 1999; Sveningsson and Alvesson, 2003, 2008.) Kenneth Gergenin (1999) mukaan minuu rakentuu ihmisten välisen vuorovaikutuksen kautta, eli narratiivisesti kertomuksissa. Ihmiset tekevät itsestään ymmärrettävän kertomalla itsestään tarinoita toisille ihmisille. Tarinat rakentuvat hyödyntäen jo käytössä olevia paikallisia kulttuurisia resursseja, siitä mitä voi sanoa ja mitä ei. (Gergen 1999; Saastamoinen 2006, 177.) Narratiivisen tutkimusparadigman käytänteet sekä sosiaalisen konstruktionismin linssi avaavat tutkimukseeni oven ymmärtää identiteetin kerronnallista rakentumista sekä tarkastella yhteisöissä vallitsevia laajempia kulttuurillisia identiteettikäsitteitä.

Narratiivisen tutkimusparadigman mukaan tarinat ja kertomukset tuovat esiin ihmisen toimintoja ja kokemuksia sekä sen, että ihmiset ovat tarinankertojia, koska tarinoiden kertominen auttaa ihmisiä ymmärtämään ja yhdistämään toisiaan. (Eriksson & Kovalainen 2015, 210-212.) Identiteettityön teoriassa itseymmärrys rakentuu myös samankaltaisen näkökulman kautta. Identiteettityö on jatkuvaa henkistä toimintaa, joka vaatii sosiaalista vuorovaikutusta ja se nostaa esiin kysymyksen ”kuka minä olen?” ja ”ketä me olemme? Yksilön yrittäessään vastata näihin kysymyksiin yksilö käsittelee itsen-narratiivia hyödyntämällä kulttuurillisia resursseja, muistoja ja haluja uudelleen tuottaessaan ymmärrystä itsestään kertomusten kautta. Aineistonkeruun näkökulmasta tutkimusparadigmani auttaa minua tutkijana saavuttamaan edellä mainitun prosessin, jossa tutkittavat rakentavat ymmärrystään itsestään ja tekevät identiteettityötä kerronnallisten resurssien kautta. (Knights and Willmott, 1989; Sveningsson and Alvesson, 2003, 2008.)

3.2 Sosiaalinen konstruktionismi

Sosiaalisen konstruktionismin mukaan maailma on tekstuaalinen ja se on kokemuksista ja merkityksistä rakentuva, jota ihmiset lukevat ja tulkitsevat samaan tapaan kuin erilaisia tekstejäkin. Tällaisessa maailmassa ei ole yhtä ainoata totuutta, vaan ainoastaan paikallisesti rakentuvia, historiallisia ja sovellettavia totuuksia, jonka mukaan tutkijana selvitän

haastateltavien kertomusten kautta, miten ja kuinka todellisuus rakentuu. (Saastamoinen 2006, 175.) Sosiaalisen konstruktionismin näkemyksen mukaan tietomme maailmasta eivät tule maailman luonteesta sellaisenaan, kun se on, vaan tietomme maailmasta syntyy sen kautta, kuinka ihmiset rakentavat sitä keskenään. Päivittäisen vuorovaikutuksen kautta ihmiset rakentavat käsityksiään tiedosta ja sen merkityksestä, jonka myötä kaikenlainen vuorovaikutus, etenkin kielellinen kiinnostaa sosiaalisia konstruktionisteja. Se mikä on meneillään ihmisten välillä heidän jokapäiväisessä elämässään, nähdään käytännöiksi, joiden aikana jaettuina käsityksiä tiedosta rakennetaan. Sosiaalinen konstruktionismi sopii mielestäni erinomaisesti narratiivisen tutkimuksen tieteenfilosofiseksi lähtökohdaksi ja analyysin tulkintakehykseksi, sillä sosiaalisen konstruktionismin ytimessä on kieleen keskittyminen ja sitä tarkastelemalla voimme ymmärtää kielen tuottamia merkityssuhteita vuorovaikutustilanteissa. (Burr 2015, 4-6.)

Tutkimuksessani haastateltavat kertovat itsestään kerronnallisten haastattelujen muodossa, jonka myötä tarkastelen haastateltavien identiteettityötä etenkin kerronnallisen tai diskursiivisen identiteettityön näkökulmasta. Brownin (2015) diskursiivisen näkökulman mukaan identiteetin rakentumisessa tulisi keskittyä yksilöiden kielellisiin käytäntöihin ja dialogiseen vuorovaikutusprosessiin, jonka mukaan identiteetti nähdään rakentuvan suhteessa toiseuteen dialogisen prosessin kautta, johon sisältyy yksilön sisäistä yksinpuhelua, sekä vuorovaikutusta toisen ihmisen kanssa. (Brown 2015, 15-17.) Narratiivisessa tutkimusparadigmassa ja diskursiivisessa identiteettikäsityksessä yhdistyvät kielen ja vuorovaikutuksen merkitys todellisuuden rakentajana ja ihmisten ymmärtämisessä, joka nojaa vahvasti sosiaalisen konstruktionismin näkemykseen todellisuuden kielellisestä rakentumisesta. Tämän myötä sosiaalisen konstruktionismin valitseminen tutkimusfilosofiaksi oli hyvin ilmeinen, sillä se tukee tutkimukseni pääkäsitystä identiteetin kerronnallisesta rakentumisesta. (Löyttyniemi 2004, 49-51.)

Sosiaalisen konstruktionismin näkökulman mukaan minuus ja identiteetti ovat kielellisesti rakentuvia ja osa laajempia kulttuurisia kielellisiä rakenteita. Haastatteluissa haastateltavat luovat siis käsitystään omasta identiteetistä oman kerronnan kautta ja luovat näin todellisuutta, joka nähdään tutkimusparadigmani mukaan haastateltavan omana kerrottuna identiteettinä. Haastatteluissa yksilöt käyvät läpi kokemuksiaan suhteessa toimintaympäristöönsä ja muihin ihmisiin, sekä myös itseensä, jonka avulla he tekevät itsestään ymmärrettäviä muille ihmisille, ja näin samalla rakentavat omaa minuutta vuorovaikutuksen ja kulttuuristen rakenteiden kautta.

Muutamit haastateltavat toivat esiin haastattelujen jälkeen, että haastattelu oli heille eräänlainen itsereflektiohetki, joka sai ymmärtämään myös itseään paremmin. Tämän lisäksi yksi haastateltava kuvasi haastattelusessiota jopa terapeutiksi kokemukseksi, mikä oli mielestäni erittäin mielenkiintoista. Sosiaalisen konstruktionismin sekä narratiivisen tutkimusmetodologian ytimessä on juuri uskomus siitä, että ne rakentavat ympäröivää todellisuutta ja ymmärrystä siitä, mikä mielestäni näkyi haastatteluissa myös siinä, että haastateltavat ymmärsivät omaa kokemustaan ja omaa suhdettaan muihin ihmisiin nyt hieman syvemmin, mikä kertoo identiteetin kerronnallisesta rakentumisesta vuorovaikutuksen kautta. (Saastamoinen 2006, 175-178.)

4. Tutkimuksen toteuttaminen

4.1 Kerronnallinen haastattelu

Valitsin tutkimukseni aineistokeruumetodiksi kerronnalliset haastattelut, sillä olen kiinnostunut tutkittavien ihmisten kokemuksista ja merkityksistä. Kertomuksien kautta tutkittavat rakensivat identiteettiään ja toivat esiin kokemaansa merkitystä es-yhteisössä toimimiseen. Narratiivinen tutkimusmetodologia ytimessä on todellisuuden kielellinen rakentuminen, joka tutkimuksessani tulee esille identiteetin kielellisenä rakentumisena kertomusten kautta.

Kerronnallisen haastattelun tarkoituksena on kerätä tutkijan aineistoksi kertomuksia. Kertomuksia voidaan kerätä monista eri syistä. Kertomuksia hyödynnetään usein identiteettityön tarkastelussa, sillä identiteetit rakentuvat merkittävästi kertomuksissa ja niiden kautta. Kertomuksien kautta ihmiset jäsentävät paikkaansa maailmassa, se toimii vuorovaikutuksen välineenä sekä niiden kautta tehdään ymmärrettäväksi kokemuksia. Kertomus toimii myös vastauksena kysymykseen, kuka minä olen? Näin ollen kertomuksien kerääminen toimii selkeimpänä tapana ymmärtää haastateltavien kokemuksia, identiteettiä ja suhdetta organisaatiota kohtaan. Identiteettikertomuksen kertominen voi lisätä haastateltavalle itselleen ymmärrystä oman minän ytimestä, joka voi pysyä samana ajan kuluessa sekä tilanteiden tai ympärillä olevien ihmisten vaihtuessa. Kertomus voi myös olla hyvin tilapäinen, juoni katkonainen ja identiteetti moninainen. (Löyttyniemi 2004; Hyvärinen & Löyttyniemi 2005, 189-190.)

Kerronnallisen haastattelun toteuttamisen ytimessä on, että tutkija pyytää haastateltavia kertomaan kertomuksia ja tarinoita, sekä antaa tilaa kertomiselle ja esittää sellaisia kysymyksiä, joihin on luonnollista vastata kertomuksilla tai tarinamuotoisesti. Haastateltavat rakentavat kielellisesti kertomuksissaan todellisuutta ja identiteettiään suhteessa yhteisöönsä, yhteisön toimintaan ja yhteisön muihin ihmisiin nähden. Tämän näkökulman avulla tutkittavista narratiiveista voin saada selville niitä merkityksiä, joita haastateltavat tuottavat ja samalla rakentavat identiteettiään, sekä suhdettaan es-toimintaa kohtaan. (Hyvärinen & Löyttyniemi 2005, 191.)

Narratiivista aineistoa voi kerätä useilla eri tavoilla, mm yksilöhaastatteluilla, ryhmäkeskusteluilla tai kirjoitettujen tekstien pohjalta. Päädyin toteuttamaan haastattelut noin

tunnin mittaisina yksilöhaastatteluina videopuhelun välityksellä, koska haastattelujen tekohetkellä käsillä olleen pandemian takia, fyysisesti samassa tilassa haastatteluja olisi ollut vaikea toteuttaa. Useiden muiden haastattelumethodien sijasta kerronnallinen haastattelu keskittyy tarinoiden tuottamiseen, eikä niinkään suoriin vastauksiin haastattelijan kysymyksistä. Tutkijana keskityn tutkittavan ihmisen tuottamiin lyhyisiin tarinoihin, jotka perustuvat tutkittavan kokemusmaailmaan ja tulevat usein spontaanisti esiin kertomusten kautta. Kerronnallisen haastattelun toteuttamisen ytimessä on, että pyydän haastateltavia kertomaan kertomuksia ja tarinoita, sekä antamaan kertomiselle tilaa niin, että haastateltavat pystyvät kertomaan tarinoitansa mahdollisimman vapaamuotoisesti ilman haastattelijan ohjaamista. Haastatteluissa pyrin myös esittämään sellaisia kysymyksiä, joihin on luonnollista vastata kertomuksilla tai tarinamuotoisesti. (Hyvärinen & Löyttyniemi 2005, 191; Eriksson & Kovalainen 2015, 216.)

Aineistoni muodostui yhteensä kuudesta noin tunnin mittaisesta haastattelusta, joista yhteensä kertyi litteroitua materiaalia yli 80 sivua. Halusin haastatella ihmisiä mahdollisimman monipuolisesti eri yhteisöistä, rooleista ja paikkakunnilta, jotta saisin mahdollisimman laajan kuvan siitä, millaisia erilaisia es-aktiiveja ja identiteettejä eri yhteisöistä löytyy. Haastatteluihin valikoitui kuusi ihmistä viidestä eri yrittäjyisyhteisöstä, joista kolme oli haastatteluhetkenä aktiivisesti mukana yhteisöjen toiminnassa ja kolme muuta olivat yhteisöjen entisiä aktiiveja ja nykyisiä alumneja. Halusin luoda monipuolisuutta aineistoon myös tällä, että haastattelin nykyisten aktiivien lisäksi myös ex-aktiiveja, koska koin, että näin voisin saada hieman erilaisia käsityksiä yrittäjyisyhteisöaktiivina toimimisesta ja siihen liitetystä merkityksistä.

Narratiivisen aineiston keräämiseen ja haastattelutilanteisiin liittyy useita eri haasteita, jotka pyrin etukäteen huomioimaan. Kerronnallinen haastattelu eroaa hyvin paljon perinteisestä teemahaastattelusta, joten kysymysten suunnittelu, niiden asettelu ja haastattelijan asemassa oleminen ovat kriittisiä asioita, jotka tulee soveltaa kerronnalliseen haastatteluun sopivaksi. Sovelsin haastatteluissa mm. Hyvärisen & Löyttyniemen (2005) sekä Eriksson ja Kovalainen (2015) ohjeita kerronnallisen haastattelun toteuttamisesta. Tärkeimpänä asiana haastatteluissa oli se, että saisin jokaisen haastateltavan ”oman äänen” mahdollisimman hyvin kuuluviin, joka tarkoitti sitä, että haastateltavat pystyisivät kertomaan aitoja kokemuksia ja tarinoita itsestään osana yrittäjyisyhteisöä mahdollisimman vapaamuotoisesti, estottomasti ja ilman minun ohjailuani.

Kerronnallisen haastattelun suunnittelussa tulisi ottaa huomioon ajallisuus. Haastateltavien on helpompi kertoa tarinoita ajallisesti kronologisessa järjestyksessä, johon voi vaikuttaa kysymysten suunnittelun kautta (Eriksson & Kovalainen). Tutkijan tulisi myös antaa haastateltavien kertoa tarinaansa mahdollisimman vapaasti, keskeyttämättä heitä ja vasta kertomusten päätteeksi, kysyä lisäkysymyksiä tärkeisiin esillä tulleisiin teemoihin liittyen. Haastattelukysymykset tulisi muodostaa niin, että ne eivät ohjaa haastateltavan vastauksia, vaan keskittyvät juuri haastateltavan aitoihin kokemuksiin ja tarinoihin.

Kysymysten muodostamisessa keskityn sellaisiin kysymyksiin, jotka mahdollisimman helposti saivat haastateltavat kertomaan tarinoita, kuten *"Miten sinusta tuli..."*, *"Kertoisitko itsestäsi..."*, *"Millainen olet tämän yhteisön jäsenenä..."*, *"Kuvailisitko suhdettasi..."* ja *"Voisitko kertoa jonkin merkittävän tarinan..."*. Kysymykset olivat jaoteltu kuuteen eri kysymyskategoriaan, jotka olivat 1. Haastateltavan tausta 2. Yhteisön toimintakäytännöt ja oma rooli 3. Merkityksellisyys 4. Mieleenpainuvimmat hetket 5. Konfliktit 6. Yrittäjyisyhteisö ihmisenä. Varsinaisten kysymysten lisäksi saatoinkin pyytää haastateltavia kertomaan jostain mielenkiintoisesta aiheesta vielä lisää, kertomaan lisää johonkin tarinaan liittyvästä tunteesta ja merkityksestä tai kysyä jonkin jatkokysymyksen kyseiseen aiheeseen liittyen. Tällä tavalla sain mielestäni erittäin kattavia vastauksia, joissa haastateltavat kuvailivat asioita hyvin tunnepitoisesti, tarinamuotoisesti sekä luoden merkityksiä kertomuksissa tapahtuville asioille.

4.2 Kertomusten analysointi

Tutkimukseni analyysin pohjana toimii määritelmä identiteetistä kielellisesti rakentuvana kertomuksellisena tuotoksena, jossa ihmiset rakentavat minuuttaan ja identiteettiään kertomuksissa ja vuorovaikutustilanteissa (Saastamoinen 2006, 175-178). Narratiivisen teorian mukaan inhimillisyyttä on kyky kertoa tarinoita. Näin yksilöllistä ja myös kulttuurillista identiteettiä voidaan ymmärtää kertomuksien ja tarinoiden kautta, joka myötä valitsin kerronnallisen analyysitavan aineiston analyysimetodiksi. (Löyttyniemi 2004, 26.)

Kerronnallisessa eli narratiivisessa analyysissä olen ensisijaisesti kiinnostunut siitä, mitä tarinoissa kerrotaan ja miten kertomukset rakentavat tutkittavaa todellisuutta. Kertomusten analyysille ei ole vain yhtä ainoaa oikeaa analyysitapaa, vaan kertomuksia voi analysoida eri

tavoin ja eri tapoja yhdistäen. Tutkimusaineiston analyysiprosessi on usein monivaiheinen ja se rakentuu usein analyysin ja tulkinnan iteratiivisesta prosessista. (ks. Löyttyniemi 2004: Moisander & Valtonen 2006, 111-112; Pietikäinen & Mäntynen 2009; Hänninen 2018.) Aineiston analyysissä yhdistyi useita erilaisia menetelmiä, kuten tulkitsevaa lukutapaa, sisällön analyysiä, rakenneanalyysiä ja teema-analyysiä. Kertomusten rakennetta tulkittaessa voidaan tulkita mm. sitä, millaisia identiteettejä kertomuksissa rakentuu kertojalle, sekä myös muille kertomusten henkilöille ja millaisia suhteita kertoja kertomuksissa tuottaa ja miten hän niitä kertomuksissaan esittää. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 111.)

Polkinghornen (1995, 6-8) mukaan aineiston käsittelytapana narratiivisuus voidaan ymmärtää kahdella eri tavalla, jotka ovat narratiivien analyysi (analysis of narratives) ja narratiivinen analyysi (narrative analysis). Narratiivien analyysissä painopiste on kertomuksien luokittelussa, jossa niitä järjestetään erilaisiin luokkiin, esimerkiksi kategorioiden, tapaustyyppien ja teemojen kautta. Narratiivisessa analyysissä keskitytään kertomusten tuottamiseen, jossa aineiston kertomuksien pohjalta kertomuksia uudelleen tuotetaan, jonka kautta tuodaan esiin aineiston keskeisiä teemoja. Tutkimukseni aineiston analyysin painopiste on narratiivien analyysissä, jossa sovelletaan paradigmaattista tietämisen tapaa. Paradigmaattisen tietämisen ytimessä on käsitteiden täsmällinen määrittelemine ja luokittelujen tekeminen, joka näkyy siinä, kun aineistoa jäsennetään kategorioihin ja teemoihin. Tutkimuksessani tämä näkyy siinä, että kaikista haastatteluista teemoittelin keskenään erilaisia identiteettien mallitarinoita, jotka kuvaavat sitä, millainen es-aktiivin identiteetin tulisi olla. (Heikkinen 2018, 181-182.)

Tarkastelen kertomusten analyysissä es-aktiivien identiteetin rakentumista, jonka tutkimuksessani ymmärrän identiteetin tilannekohtaisena rakentumisena. Analyysissä hyödynnän identiteetin rakentumisen eli identiteettityön tunnistamisessa Harren & Van Langenhoven (1999) asemointiteoriaa, jossa sovellan myös Suonisen (1999), Törrösen (2010) ja Pöysän (2010) näkökulmia asemoinnin havaitsemisessa. Jokainen asemointitapahtuma on aina vähintään kaksisuuntainen, jossa puhuja asemoi ainakin itseään sekä puheen kuulijana olevaa yleisöään. *Asema* -käsitettä voidaan kuvailla niin, että ne ovat keskustelun osallistujille tarinalinjan välityksellä ja sen rajaamina tuomia identiteettipaikkoja. (Harre & van Langenhove 1991; 1993; 1999; Pöysä 2010, 153-179.) Haastatteluissa esille tulleita identiteettejä ja subjektiasemia voidaan lähestyä ja analysoida useiden eri näkökulmien kautta. Pyrin havaitsemaan asemointia kertomusten kautta esiin tulevien määreiden kautta, jossa tietty diskurssi ja puhe kehystävät yksilöä tiettyihin toimijasuhteisiin, esimerkiksi tutkimuksessani

ilmenevät itsensä kehittäjän ja yhteisöllisen toimijan diskurssi. Tämän lisäksi kiinnitän analyysissä huomiota siihen, kuinka haastateltavat kategorisoivat puheessaan itseään ja muita ihmisiä erilaisiin toimija-asemiin. (Suoninen 1999; Törrönen 2010.)

Tämän tutkimuksen aineiston analyysiprosessia voisi kuvata suppilomalliksi, jossa analyysissä suppilon leveästä yläpäästä laskeudutaan hiljalleen kohti suppilon kapeampaa osaa ja lopulta aivan suppilon alaosan terävimpään kärkeen: Aloitin aineiston analyysiprosessin hyvin avoimella lukemisella ja ikään kuin antautumalla tarinan vietäväksi odottaen mitä tarinassa seuraavaksi tapahtuu. Tarkastelin aineistoa hyvin avoimesti, jotta saisin kokonaiskuvan siitä millaisessa ympäristössä es-aktiivit toimivat, mistä toiminnassa on kyse ja millaisia ihmisiä aktiivit ovat. Tämän vaiheen aikana on tarkoitus tutustua aineistoon, jotta toisella lukukerralla tarinan hahmot ja juoni ovat tuttuja ja analyysissä voidaan alkaa keskittyä enemmän yksityiskohtiin. Vasta tämän vaiheen jälkeen voidaan aineistoa alkaa tarkastelemaan enemmän analyttisellä otteella.

Analyysin toisessa vaiheessa paneudun aineiston temaattisiin kokonaisuuksiin. Tässä vaiheessa pyrin analyysilläni vastaamaan tutkimuskysymykseeni, joka on; ”*Kuinka yksilöt rakentavat kertomuksissaan identiteettiään osana es-toimintaa ja mitä merkitystä es-toiminta tuottaa yksilöille?*”. Tässä vaiheessa keskityn poimimaan aineistosta niitä ilmauksia, kertomuksia, kuvauksia, metaforia ja väittämiä, jotka tuovat esiin yksilön identiteetin rakentumista, identiteettikäsityksiä, ja erilaisia toimija-asemia, jossa kertoja asemoi itseään ja muita kertomuksissaan suhteessa yhteisön ihmisiin ja laajempiin kulttuurisiin merkityksiin, kertomuksiin tai diskursseihin nähden. (Bamberg 2004; Pöysä 2010, 153-179.) Hyödynnän analyysiä tehdessä myös tutkimuskysymyksestä johdettuja apukysymyksiä, kuten: *Mihin yksilö samaistuu? Kuka minä olen, keitä me olemme (yhteisön jäsenenä), Mitä yksilö arvostaa, Mitä organisaatiossa arvostetaan?* Tätä vaihetta kutsutaan aineiston analyysin temaattiseksi sisältöjen analyysiksi, jossa tarkastelin aineistoa identiteettityön ja asemointiteorian näkökulmista. (Hyvärinen 2006; Kallio 2014, 42-43.)

Aineiston teemoittelussa tarkensin analyysia kertomusten yksityiskohtiin ja etsin aineistoista yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia, joita teemoittelin ja kategorisoin vallitsevien toimija-asemien mukaisesti eri alateemojen alle. Teemoittelin haastatteluista löytyvät identiteettipositiot omiin teemoihin, joita muotoutui yhteensä jokaiselle haastateltavalle viidestä yhdeksään kappaletta. Lopulta karsin jokaisen haastateltavan teemat kahteen

pääteemaan, jotka vahvimmin kuvasivat henkilön identiteetin rakennusprosessia ja niitä tekijöitä, jotka rakensivat merkitystä es-toiminnassa. Tarinat ovat ajalliset hyvin polveilevia ja pelkästään yhdessä tarinalinjassa voi esiintyä puhetta sekä nykyisyydestä, menneisyydestä, että tulevaisuudesta tai ne voivat käsitellä jotain tiettyä ajanjaksoa kuten henkilön yhtä toimintavuotta yrittäjyisyhteisössä. Tutkimustuloksiksi muodostuivat lopulta seuraavat identiteettitarinat: 1. *Suunnanetsijä* 2. *Yrittäjähenkinen itsensä kehittäjä* 3. *Yhteisöllinen merkityksen etsijä* 4. *Itsevarmempi tekijä* 5. *Yhteisöön identifioituja* 6. *Ihmisläheinen johtaja* 7. *Osaamisen ja kokemusten kartuttaja* ja 8. *Startup innostuja*. (Hänninen 2018, 196.)

Analyysin jälkeen minulle oli syntynyt kattava kokonaiskuva jokaisesta haastattelusta, ja haastateltavien rakentamista identiteeteistä. Identiteettityötutkimuksen ja tutkimuskysymysten pohjalta olin kiinnostunut kertomuksista, joissa haastateltavat kertovat itsestään mahdollisimman omaäänisesti ja asemoivat itseään erilaisiin toimijasuhteisiin. Analyysissä keskityin löytämään yksilöiden omaäänistä minäkerrontaa ja itsen asemointia suhteessa toimintaan, muihin ihmisiin ja laajempiin kulttuurisiin merkityksiin. Jouduin lopulta tässä vaiheessa karsimaan aineistoni kuudesta haastattelusta kaksi pois, sillä näissä kahdessa haastattelussa henkilöt eivät vieneet kerrontaa yksilölliselle tasolle, vaan kerronta jäi hyvin yleiselle, lähinnä yhteisön yleisestä toiminnasta kertovalle tasolle, joista laajasti puuttuivat haastateltavien henkilökohtaiset kokemukset ja se mikä heille tuotti merkityksellisyyttä es-toiminnassa. Henkilökohtaisen minäkerronnan puuttuessa, näiden kahden haastattelun aineistoissa ei ollut havaittavissa johdonmukaista asemoitumista identiteetti-positioihin, jonka takia en saanut vastauksia tutkimuskysymykseen henkilökohtaisen identiteetin rakentumisesta.

4.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Narratiivinen tai kerronnallinen tutkimusote on muutaman viime vuosikymmenen aikana yleistynyt ihmistieteellisessä tutkimuksessa. Narratiivisen tutkimuksen aineistoa ovat usein narratiiviset haastattelut, joissa tyypillisesti haastateltavat kertovat vapaamuotoisesti omaa tarinaansa, kuten myös tässä tutkimuksessa. Narratiivisissa tutkimuksissa on usein korostettu eettisten kysymysten merkitystä. Narratiivista tutkimusotetta pidetäänkin usein tutkittavia ihmisiä ja yleensä ihmisyyttä kunnioittavana metodologiana, sekä mahdollisuutena tarkastella tutkittavien henkilöiden arvoja ja moraalisia jäsennyksiä. Tämä usein asettaa tutkimuseettiset

kysymyksen tutkimuksen keskiöön, jossa korostuvat korkeiden tutkimuseettisten ihanteiden noudattaminen.

Tutkijan hankkiessa aineistoaan haastateltavien tarinoita keräämällä, tulee tutkijalla olla haastateltavien suostumus tarinoiden keräämisen, niin että haastateltavilla olisi selkeä käsitys siitä, mistä tutkimuksessa on kyse ja mitä se hän kannaltaan merkitsee. (Hänninen 2008, 121-131.). Ennen varsinaisen haastattelutilanteen alkamista pyysin jokaiselta haastateltavalta suostumuksen haastatteluihin ja kerroin, että tutkimus tulee käsittelemään yrittäjyisyhteisöaktiivina toimimista haastateltavien kertomien tarinoiden kautta ja tutkimuksen keskiössä tulee olemaan haastateltavien kokemukset yhteisöaktiivina toimimisesta sekä siitä, millaista merkitystä he ovat yhteisötoiminnasta kokeneet. En kuitenkaan paljastanut tarkalleen, että tutkin tutkimuksessani identiteettityötä, jotta se ei ohjaisi haastateltavia vastauksissaan. Koin, että eettisesti oli kuitenkin tarpeellista kertoa, että tutkin tutkimuksessani yrittäjyisyhteisöaktiivina olemista ja yhteisöön kuulumista. Korostin myös, että kysymyksen esittämisen jälkeen pyrin ainoastaan kuuntelemaan haastateltavaa keskeyttämättä häntä ja teen samalla muistiinpanoja.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen tekijä on lähes poikkeuksetta valta-asemassa tutkittaviin henkilöihin nähden, koska tutkija pystyy kontrolloimaan tutkimusprosessia aina tutkimusongelman määrittelystä tulosten kirjaamiseen saakka. Valta-asemalla on selkeä eettinen merkitys tutkimuksissa, koska sen kautta tutkija voi huomaamattakin ohjata keskustelua tiettyyn suuntaan tai hienovaraisesti painostaa haastateltavaa puhumaan asioista, joista hän ei itse välttämättä olisi halunnut puhua. Narratiivisessa tutkimuksessa haastattelijan valta-asemaa voi lieventää sillä, että haastateltava voi ainakin haastattelun alkuvaiheessa muotoilla oman kerrontansa omien ehtojensa mukaisesti, ilman haastattelijan ohjailua. (Hänninen 2008, 121-131.) Otin tämän haastatteluissani huomioon siinä, että korostin haastateltaville, että olen tutkijana kiinnostunut etenkin niistä asioista, jotka haastateltava itse kokee tärkeäksi ja merkitykselliseksi. Tämän lisäksi kehotin haastateltavia kertomaan tarinoissaan kuitenkin ainoastaan niin paljon kuin itse haluavat ja millainen kerronta heille itselleen tuntuu oikealta, hyvältä ja luontevalta. Ennen haastattelutilanteen alkua kerroin haastateltaville, että tulen tutkimuksessani käyttämään aitojen nimien sijasta pseudonimiä, sekä että, en tule tutkimuksessani julkaisemaan myöskään yhteisöjen nimiä, joissa tutkittavat ovat toimineet.

Tutkimuksen luotettavuutta tarkastelen hyödyntäen Lincolnin & Cubanin (1985) kehittämän neljän kriteerin kautta, jotka ovat: totuudellisuus, uskottavuus, siirrettävyys ja vahvistettavuus. Totuudellisuuden mukaisesti olen tutkimuksessani tuonut tutkimusprosessin eri vaihteet esiin hyvin loogisesti, selkeästi ja yksityiskohtaisesti, sekä kuinka ne ovat edenneet. Uskottavuuden kriteerin näkökulmasta olen tutkimusprosessin aikana perehtynyt tutkittavaan aiheeseen hyvin laajasti ja seikkaperäisesti. Olen tuonut tutkimuksessani esille eri tutkimusvaiheiden keskeisimmät ja tärkeimmät tekijät ja päättelyketjut, jotka ovat vaikuttaneet kunkin tutkimusosa-alueen lopulliseen muodostumiseen. Olen myös tuonut läpinäkyvästi esille aineistoni ja aineiston analyysin menetelmät, niistä johdetut tutkimustulokset ja tulosten johtopäätökset. Tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä on huomattavissa, että tutkimuksessani esittämät argumentit ja päätelmät ovat relevantteja ja valideja tutkimusaineistoon ja tutkimushypoteesiin, sekä tutkimusongelmaan nähden.

Siirrettävyyden kriteerin näkökulmasta, olen johtopäätöksissä tarkastellut tutkimustuloksia suhteessa aiempiin tutkimuksiin nähden, sekä käynyt keskustelua aiemman tutkimuksen ja tulosten välillä tarkan vertailun ja analysoinnin kautta. Vahvistettavuus kriteerin näkökulmasta olen huomionut tutkimuksessa ja etenkin tutkimustuloksissa ja johtopäätöksissä niiden subjektiivisen luonteen, joka tuo myös esiin itsenäni tutkijana ja oman taustani tutkimushavaintojen -tulosten ja -päätelmien taustalta. Olen kuitenkin pyrkinyt koko tutkimusprosessin ajan havainnoimaan ja analysoimaan tutkittavia ilmiöitä ilman, että olisin tuonut esille analyysissä omia perustelemattomia mielipiteitäni. Koko tutkimusprosessin ajan olen pyrkinyt perustelemaan tutkimusvalintani ja näyttämään kuinka olen ratkaisuihin päätenyt. (Lincoln & Cuba 1985 via Eriksson & Kovalainen 2015, 307.)

5. Tutkimustulokset- Identiteettimallitarinat

5.1 Johdanto tarinoihin

Tutkimustuloksissa esittelen tutkimukseeni osallistujien es-aktiivien identiteettitarinat, jotka olen muodostanut haastatteluaineistoni ja aineiston analyysin pohjalta. Lopullisesta karsitusta tutkimusaineistostani eli neljästä kerronnallisesta haastattelusta muodostin yhteensä kahdeksan identiteettitarinaa. Jokaisesta yksittäisestä haastattelusta muodostui lopulta kaksi tarinalinjaa, jotka kuvaavat kunkin haastateltavan vahvimpia löytämiäni identiteettejä. Tarinat seuraavat jokaisen haastateltavan henkilökohtaista kertomusta. Halusin muodostaa tarinat niin, että tarinat tuovat esiin jokaisen haastateltavan oman äänen, jonka takia olen käyttänyt tekstissä haastateltavien suoria lainauksia, jotka kuvastavat heidän autenttista kertomustaan. Tutkimuseettisistä syistä olen korvannut haastateltavien oikeat nimet sekä oikeat yrittäjyisyhteisöjen nimet pseudonimillä tai käyttämällä yhteisöistä yleisiä ilmauksia, kuten es-yhteisö, yrittäjyisyhteisö tai yhteisö.

Tarinat ovat muotoutuneet niin, että ne kuvastavat jokaisen yksilön omaa kuvausta siitä, kuinka he asemoivat itseään osana es-toimintaa ja tuovat esiin kokemaansa merkityksellisyyttä es-toiminnan kautta. Asemointi tarkoittaa tarinan välityksellä yksilöille on rakentunutta identiteettipaikkaa, johon yksilö asemoi joko itseä tai muita henkilöitä. Olen inspiroitunut asemoinnin tarkastelussa Harren & Van Langenhoven (1999) asemointiteoriasta, jonka kautta olen pyrkinyt havainnoimaan tutkittavien asemoitumista erilaisiin toimijasuhteisiin ja identiteettiasemiin. (Harren & Van Langenhoven 1999; Suoninen 1999; Pöysä 2010). Jokaisen erillisen tarinalinjan otsikko kuvastaa kunkin haastateltavan tapaa asemoida itseään osana es-toimintaa, sekä tarinassa rakentuvaa identiteettiä.

5.2 Osmon tarina

5.2.1 Suunnanetsijä

”Päädyin tuota Suomen kieltä opiskelemaan ja siinä samalla tein sitten päätöksen, että pesäpalloilu alkaa riittämään. Olin tosi hyvä siinä, mutta se ei tuntunut hauskalta, niin sitten mä lopetin ja aloin ettii niin sanotusti uutta suuntaa, niinku mitä haluaa lähteä tekemään.”
(Osmo)

Lukiosta valmistumisen ja armeijan jälkeen Osmo oli hakenut Tampereelle opiskelemaan suomen kieltä. Hän oli asunut ennen Tampereelle muuttoaan koko elämänsä Kankaanpäässä, jossa hän oli pääosin urheillut ja pelannut pesäpalloa. *”Mä olin pesäpalloilija. Se oli niiku mun oma identiteetti.”* (Osmo). Muutettuaan Tampereelle Osmo oli aloittanut opiskelut humanistisella alalla, mutta opiskeluyhteisöstä hän ei ollut löytänyt samanhenkisiä kavereita, minkä takia hänellä oli *”ulkopuolinen fiilis”*. Opintojen ohessa Osmo tykkäsi käydä treenaamassa paikallisella kuntosalilla. Siellä hän oli kaverinsa kautta tutustunut Janneen, joka oli paikallisen yrittäjyisyhteisön Lykesin toiminnassa mukana. Jannen kertomukset yhteisöstä saivat Osmon kiinnostumaan sen toiminnasta tarkemmin, ja hän päätti lähteä Jannen mukana käymään seuraavassa Lykesin järjestämässä tapahtumassa.

”Kävin tuota muutamassa Lykesin tapahtumassa ja totesin että täällähän on hyvää porukkaa” (Osmo)

Jannen innostamana Osmo alkoi vieraillla säännöllisesti Lykesin tapahtumissa ja tutustui niiden kautta uusiin ihmisiin ja Lykesin toimintaan. Aiemmin opiskelupiireissä ulkopuolisuutta tuntenut Osmo koki, että Lykesin tapahtumista hän oli löytänyt itselleen samanhenkisiä kavereita, joitten kanssa oli mukava viettää aikaa. Jonkin aikaa toimintaan tutustumisen jälkeen, Janne otti Osmoon yhteyttä ja pyysi häntä harkitsemaan tulevaan Lykesin hallitukseen hakemista. Osmo päätti hakea yhteisön kv-vastaavaksi, ei valitettavasti tullut valituksi siihen rooliin eikä päässyt mukaan hallitukseen. Muutama kuukausi uuden hallituksen valinnan jälkeen Lykesin Ideahautomoprojektista aukesi kuitenkin projektipäällikön paikka, ja Osmo päätti yrittää uudelleen toimintaan mukaan.

”Mulla ei ollut sellainen ulkopuolelle jätetty fiilis. Vaikka mä ollutkaan hallituslainen, niin oli hyvä mieli hakea uudestaan” (Osmo)

Vaikka Osmoa ei ollut valittu hallitukseen, hän ei kokenut itseään enää ulkopuoliseksi ryhmässä. Hän oli löytänyt uusia kavereita Lykesin tapahtumista ja myös innostunut Lykesin toiminnasta niin, että näki toimintaan liittymisen suurena mahdollisuutena kehittää itseään ja omaa osaamistaan eteenpäin. Yhteisöllisyyden ja itsensä kehittämisen kokemus sai Osmon hakemaan projektipäällikön paikkaa, johon hänet myös valittiin. Osmo koki paikan projektissa hyvänä mahdollisuutena lähteä *”lähteä kehittämään itseä ihan eri tavalla”*, vaikka projektipäällikön työ ei ollutkaan alun perin se, jota Osmo olisi halunnut lähteä tekemään. Ennakkoluulottomasti Osmo hyppäsi ensikertalaisena suoraan projektin vetäjän saappaisiin ja

sai ympärilleen tiimin, jonka kanssa alkoi tekemään töitä tapahtuman suunnittelussa. Projektin suunnittelu ja toteutus kestivät muutaman kuukauden, ja työ huipentui lopulta hyvin onnistuneeseen tapahtumaan. Projektin aikana Osmon innostus yrittäjyisyhteisötoimintaa kohtaan kasvoi entisestään, ja hän koki löytäneensä itselleen porukan, johon koki kuuluvansa.

”Tälleen jälkeensä, niin, mä sanoisin, että se oli se avoin yhteisö, mikä niinku mua kiinnosti tässä hommassa. [...] Siellä oli musiikkikasvatuksesta porukkaa, paljon oli kauppislaisia, tietojärjestelmätieteen opiskelijoita ja yritys-elämässä mukana olevia Startup-kavereita, jotka ei ollut koulussa ollenkaan. Se oli niin monipuolinen se yhteisö” (Osmo)

Osmo tuo esille, että yksi tärkeimmistä motivaattoreista hakea Lykesiin oli yhdistyksen yhteisöllinen, turvallinen, monialainen ja avoin yhteisö, jossa Osmo koki kuuluvansa mukaan porukkaan ja tunsikin itsensä hyväksytyksi yhteisön jäsenenä. Aiemmin opiskeluyhteisössä ulkopuolisuuden tunteesta kärsineenä hän koki Lykesin paikkana, jossa hän koki yhteenkuuluvuuden tunnetta muita jäseniä kohtaan. Osmo tuo esiin, että yhteisön avoin ja monialainen ilmapiiri oli auttanut häntä hyppäämään toimintaan mukaan. Yhteisön moninainen jäsenistö ja kulttuuri tulee selkeästi ilmi Osmon puheessa, kun ihmisiä oli yhteisössä mukana monilta eri opintoaloilta sekä suoraan työelämästä. Osmo koki, että muiden jäsenten tuki oli tärkeässä osassa yhteisöön sitoutumisessa. Tiivis porukka ja sen aito halu auttaa muita jäseniä näkyvät Osmon mukaan yhteisön päivittäisessä toiminnassa, mitä Osmo myös tässä toimintakulttuurissa arvostaa.

”Koittamalla vaan erilaisia mahdollisuuksia, altistamalla ittes erilaisille haasteille, mitä esimerkiksi es-toiminnassa tulee paljon, sä opit uutta.” (Osmo)

Osmo liittyy aktiivisen toimijuuden omaan jutun ja oman itsensä löytämiseen. Osmon palava halu löytää uusi ja oma suunta elämälleen ohjasi häntä hakeutuamaan Lykesin tapahtumiin ja tutustumaan siellä uusiin ihmisiin. Puheessaan oman jutun ja oman itsen löytämisessä Osmo nostaa esille erilaisille uusille mahdollisuuksille ja haasteille altistumisen, joita es-toiminta oli Osmolle tarjonnut. Osmo korostaa oman aktiivisuuden roolia oman suunnan löytämisessä. Hänen kohdallaan se tarkoitti aktiivisesti eri tapahtumissa käymistä, tutustumista uusiin ihmisiin ja lähtemistä rohkeasti mukaan erilaisiin projekteihin ja tapahtumiin, joita hänelle tarjottiin. Rohkeus hypätä epämukavuusalueelle ja hakeutua projektijohtajaksi toimi hänen kohdallaan uusien asioiden oppimisen, oman intohimon ja jutun löytämisen mahdollistajana.

Lopulta kokemus johti siihen pisteeseen, että Osmo huomasi, löytäneensä oman jutun yrittäjyysyhteisön toiminnasta.

Tässä tarinalinjassa Osmo asemoi itsensä aktiivisen ”suunnanetsijän” -identiteetti-positioon, joka tulee esiin Osmon puheen kiinnittyessä oman jutun löytämisen, uusien asioiden kokeilemisen ja myös itsensä kehittämisen toimijasuhteisiin. Suunnanetsijän identiteetti on tullut esiin tärkeän urheiluharrastuksen lopettamisen sekä ulkopuolisuuden kokemuksen kautta. Ne ovat vahvistaneet hänelle tarvetta löytää elämäänsä uusi suunta. Osmon puheesta nousi esille, että oman jutun ja oman itsen löytämisen keskiössä toimi vahvasti yrittäjyysyhteisön osallistava ja avoin kulttuuri, sekä Osmon oma aktiivinen toimijuus, joka lopulta johti tilanteeseen, että hän löysi yrittäjyysyhteisötoiminnan ja haki yhteisöön mukaan. Lopulta Osmo identifioituu vahvasti osaksi Lykesin-yrittäjyysyhteisöä, joka on johdattanut Osmon ”suunnanetsijän” identiteetistä kohti ”yrittäjähenkisen toimijan” identiteettiä.

5.2.2 Itsensä kehittäjästä yrittäjähenkisyyden vahvistajaksi

”Mä löysin sen oman juttuni sen yrittäjähenkisötoiminnan parista ja itsensä kehittämisen”
(Osmo)

Tämän haastattelun hetkellä Osmo on toiminut Lykesin puheenjohtajana reilu kaksi kuukautta ja kokee, että puheenjohtajan tehtävä on tuonut uuden tehtävän mukana paljon uusien asioiden opettelua ja uusia haasteita. Se on kuitenkin motivoinut Osmoa ja hän kokee, että oma paikka ja juttu ovat löytynyt yrittäjyysyhteisötoiminnan parista. Osmo painottaa, että es-toiminta on ollut hänelle erityisen merkityksellistä aikaa, etenkin siltä kannalta, että hän on löytänyt itsestään paljon uusia puolia yhteisötoiminnan kautta. Termit ”itsensä kehittäminen ja ”yrittäjähenkisen toiminta” tulevat hänen kertomuksessaan usein esille, kun Osmo puhuu es-toiminnan merkityksestä ja sen tarkoituksesta itselleen sekä muille yhteisön jäsenille.

”Itsensä Kehittäminen. Mä koen, että se on tosi tärkeä. Se avartaa ainakin omaa mieltä tosi paljon. [...] Mä oon muutenkin semmonen ihminen, että mä haluan opetella kaikkea uutta.”
(Osmo)

Osmo viittaa itsensä kehittämiseen sekä henkilökohtaisten ominaisuuksien ja taitojen, kuten *tanssiliikkeiden*, opetteluun sekä ammatillisten taitojen, kuten *tiimityöskentelyn ja*

johtamistaitojen, kehittymiseen. Osmo tuo esiin, että itsensä kehittämällä on hänelle syvällinen merkitys hänelle. jonka kautta hän pystyy laajentamaan omaa ymmärrystään ja näkemyksiään maailmasta. Osmo omaa itsensä kehittäjän uteliaan luonteen ja hän usein tarttuu erilaisiin tilaisuuksiin, joiden kautta pystyy oppimaan jotain uutta. Uusien asioiden kokeilu Lykesissä ja yhteisön tuki on myös auttanut häntä löytämään oman jutun ja hahmottamaan paremmin omaa identiteettiään.

”On tullut tehtyä väriä valintoja, on tullut sanottua väriä sanoja välillä, mutta nää on asioita mistä oppii ja ne on niinku työelämään valmentavia asioita, ihan älyttömän paljon parempia mitä ikinä oon koulussa kokenut oppivani niinku kertaakaan.” (Osmo)

Osmo kokee, että yhteisön kautta tulleet uudet tuttavuudet ovat puskeneet ja haastaneet häntä opettelemaan uusia asioita ja kehittymään vaikeilta tuntuvien asioidenkin edessä. Oppiminen on mahdollistunut usein virheiden tekemisen kautta, jotka ovat kehittäneet sekä henkilökohtaisia että ammatillisia taitoja. Osmo kertoo, että virheiden tekeminen liittyy myös itsensä kehittämisen prosessiin. Hän näkee virheet mahdollisuutena kasvattaa omaa osaamistaan ja itsevarmuutta tulevaisuudessa työelämässä. Vaikka Osmo toimii puheenjohtajan roolissa ja hänellä on paljon hallinnollisia tehtäviä, hän tykkää tehdä asioita myös ihan *ruohonjuuritasolla* ja *etulinjassa*. Osmo johtajanakin toimiessaan on silti halunnut olla mukana myös erilaisissa projekteissa ja tapahtumatuotannossa. hän kokee, että juuri käytännön työn kautta on mahdollisuus oppia eniten, varsinkin sellaisia asioita, joita välttämättä ei koulun penkillä voi oppia.

”Käytännössä se on se tavoite just innostaa ihmisiä yrittäjähenkisen toimintaan, että sieltä se lähtee” (Osmo)

Lykesissä toiminnassa ollaan hyvin pitkälti *opiskelijapainotteisia*, missä korostuu opiskelijoiden kehittymisen mahdollistaminen sekä urapolun löytäminen ja yrittäjämäiseen toimintaan innostaminen. Yhtenä Lykesin toiminnan keskeisimmistä tavoitteista Osmo nostaa esille opiskelijoiden taitojen kehittymisen ja ammatillisen kasvun. Osmo puheessa toistuu usein sanaparsi yrittäjähenkisen toiminta, johon Osmo liittää itsensä kehittämisen, rohkean asioiden kokeilemisen, itsensä johtamisen, riskien ottamisen ja virheistä oppimisen. Yrittäjähenkisen toimija on siis rohkea ja utelias kokeilija, joka pyrkii toiminnallaan kehittämään omaa osaamistaan ja kasvamaan ihmisenä. Osmo korostaa, että yrittäjähenkisyys ei tarkoita sitä, *”...että sä perustat yrityksen. Tai saat jonkun miljoonaidean jostain hautomo-projektista”* vaan

se on enemmänkin mentaliteetti, jonka avulla yksilö voi asioita tekemällä kehittää omia taitojaan, löytää ammatillisia kiinnostuksen kohteita ja ylipäättänsä suuntaa, jota kohti haluaa lähteä elämäänsä rakentamaan.

”Ja se, että on yhteisö mikä voi tarjota sen turvallisen ympäristön, missä sä et koe syrjintää tai ulkopuolisuuden tunnetta niin sä saat maksimaalisen hyödyn irti itsestä. Sä pystyt niinku kaikesta parhaalla tavalla kehittämään itseäsi, kun sinulle luodaan ne työkalut ja edellytykset oikeasti niinku keskittyä siihen.” (Osmo)

Osmo nostaa jalustalle turvallisen ja tukevan yhteisön vaikutuksen opiskelijoiden itsensä kehittämisen mahdollistamisessa. Hänen mielestään yhteisön tärkein tehtävä on luoda kaikille tasa-arvoinen, avoin ja turvallinen kulttuuri, joka toimii myös yksilöiden kehittymisen pohjalla. Osmo nostaa myös esiin erilaisuutta ja monialaisuutta tukevan kulttuurin luomisen yhteisöön. On tärkeää luoda kaikille samat edellytykset ja työkalut oman osaamisen kehittämiseen. Tällä hän tarkoittaa kaikille avoimia tapahtumia sekä mahdollisuuksia kaikkien hakea erilaisiin projekteihin ja tuotantoihin. Osmolla on sekä henkilökohtaisesti, että johtajana hyvin samanlainen näkökulma siitä, mikä on Lykesin toiminnan tarkoitus ja merkitys. Kummassakin näkökulmassa painottuu vahvasti yksilön itsensä kehittäminen ja sen tukeminen. Osmo kokee, että yhteisö on toiminut hänelle tärkeänä paikkana oman itsensä löytämisessä ja osaamisen kehittämisessä, jota hän haluaa nyt johtajana roolissa viedä eteenpäin myös muille yhteisön jäsenille.

Tässä tarinalinjassa Osmo tuo itsestään esille itsensä kehittäjän ja yrittäjämäisen toimijan identiteetin. Kertomuksessa tulee esille, kuinka yrittäjyisyhteisötoiminta oli innostanut Osmaa yrittäjähenkiseen toimintaan ja itsensä kehittämiseen. Osmo on hyvin aktiivinen ihminen, joka haluaa usein kokeilla uusia asioita ja opetella uusia taitoja. Yrittäjyisyhteisö on toiminut tässä suhteessa täydellisenä paikkana haastaa itseä uusien asioiden kokeilemisen kautta ja oppia uutta. Osmo tuo esiin, että Lykesin kaltaiset yrittäjyisyhteisöt ovat ainutlaatuisia paikkoja yksilöille kehittää omaa osaamista, sillä yksi yhteisön tärkeimmistä tavoitteista on juuri tukea yksilöiden osaamisen kehittymistä sekä henkilökohtaisella että ammatillisella tasolla. Tarinassa tulee selkeästi esille myös Osmon johtajaidentiteetti, joka ilmenee vilpittömänä haluna auttaa ja mahdollistaa johtajana muiden henkilökohtaista kasvua sekä innostaa uusia ihmisiä yrittäjähenkiseen toimintaan. Osmo haluaa omalla esimerkillään *viedä yrittäjähenkisyyttä eteenpäin*, koska kokee sen erittäin tärkeänä asiana opiskelijoiden kehittymisen ja oman

suunnan löytymisen välineenä, mutta myös laajemmassa perspektiivissä *innovaatiotoiminnan ja uusien yritysideoiden syntymisen mahdollistajana.*

5.3 Riston tarina

5.3.1 Yhteisöllinen merkityksen etsijä

”Mä kävin parissa niinku parissa niiden tapahtumassa. Aika semmosia rentoja tapahtumia, mut mä sain semmoisen käsityksen, että siellä niinku osataan pitää hauskaa, mutta tehdään niinku oikeasti asiaa.” (Risto)

Tämä tarina kertoo Ristosta, joka on toimi opintojen alkuvuosina muutaman vuoden ajan paikallisessa yrittäjyisyhteisössä. Haastatteluhetkellä Risto ei ole enää aktiivisesti mukana yhteisön toiminnassa, vaan toimii opiskelujen ohella osa-aikaisena työntekijänä paikallisessa markkinointiyrityksessä. Jo ennen opintojensa aloittamista Risto oli ollut kiinnostunut liiketoiminnasta, mikä oli saanut hänet hankemaan kauppa- ja korkeakouluun. Kaverin kautta hän oli kuullut paikallisesta yrittäjyisyhteisöstä, jonka yrittäjähenkisen toiminta ja etenkin rento ja hauska ilmapiiri tekivät Ristoon vaikutuksen. Risto vieraili muutamassa yhteisön tapahtumassa, mikä hyvin nopeasti imaisi Riston aktiivisesti yhdistyksen toimintaan mukaan. Tapahtumissa Ristoa inspiroi tapahtumien rento ote ja hän koki myös, että tapahtumat olivat hänelle usein sisällöltään arvokkaita ja kiinnostavia.

”Sun pitää itse löytää se, että minkä sinä koet niinku palkkioksi siitä toiminnasta.” (Risto)

Risto tuo esiin kertomuksessaan, että hänelle oli tärkeää löytää jonkinlainen merkitys, jonka takia hän on mukana yhteisön toiminnassa. Hän sanoo pitävänsä tärkeänä, että yrittäjyisyhteisötoiminnan kaltaisessa vapaaehtoistoiminnassa on kriittistä löytää merkitys, jonka takia toimintaa tehdään. Aluksi Risto kiinnostui yhteisön tapahtumista lähinnä hauskanpidon ja rennon ilmapiirin takia, mutta jo ensimmäiseen projektiin lähtiessä, motivaatio ja sitoutuneisuus yhteisöä kohtaan alkoivat syventyä merkityksellisyyden tunteen kasvaessa. Risto kuvaa itseään hyvin sosiaalisesti ja ekstrovertiksi ihmiseksi, joka saa sosiaalisista kontakteista paljon energiaa. Risto summaa, että yhteisöllisyyden ja kuuluvuuden tunne olivat hänelle itselleen suurin palkkio es-toiminnasta ja hän kokee yhteisön tuovan paljon positiivista energiaa elämäänsä. Vaikka joskus olisikin huonompi päivä eikä jaksaisi tehdä hommia, niin ajatus siitä, että työtä saa tehdä vapaaehtoisesti samanhenkisten ihmisten kanssa, tuo usein motivaatiota yhteisössä toimimiseen ja luo merkitystä omalle työlle yhteisössä. Risto kertoo,

että kuuluminen yhteisöön, jossa hän koki, että tehdään merkityksellisiä asioita, oli yksi tärkeimmistä motivaattoreista lähteä aktiivisemmin projekteihin mukaan ja sitoutua yhteisön toimintaan.

”Nostaisin kaikista eniten kuitenkin esille niinku sen kuuluvuuden tunteen ja semmoinen niinku yhteisöllisyyden tunne [...] Me kutsuttiin sitä es-perheeksi tai silleen. Se on vaan niinku se sun yhteisö ja sun ympärillä olevat ihmiset.” (Risto)

Risto pääsi hyvin nopeasti heti ensimmäisen vuoden aikana mukaan yhteisön projekteihin ja vastuutehtäviin erilaisissa projekteissa ja tapahtumissa. Risto huomasi inspiroituvansa myös muista yhdistyksen jäsenistä, joka herätti hänessä yhteenkuuluvuuden tunteita muita ihmisiä kohtaan. *”Se yhteisöllisyyden tunne on jotenkin ihan niinku sairaan siistiä.”* Yhteisöllisyys rakentui Riston mukaan hyvin arkipäivistä asioista, kuten porukalla yhteisön yhteisissä tiloissa vietetystä ajasta. Vahvasta yhteisöllisestä kulttuurista kertoo myös se, että yhteisöä kutsuttiin jäsenten kesken *es-perheeksi*, ja Riston mukaan yhteisö myös tuntui siltä. Risto kuvailee kertomuksessaan yhteisöllisyyden tunnetta: *”Tää on niinku sun porukkaa, nää on niinku mun ihmisiä nämä kaikki”*. Tämä tunne vahvisti Riston mukaan yhteisöllisyyden kokemusta ja loi yhteisöön tiiviin ja avoimen kulttuurin, jossa yhteisö oli useille tärkeä motivaattori pysyä toiminnassa mukana.

”No kun isoin juttu on kuitenkin se, että loppujen lopuksi kun näitä asioita tehdään, niin ei näistä kukaan sulle maksa. [...] Niin mun mielestä on ihan sairaan tärkeä silloin, että se itse tekeminen on semmoista mukavaa.” (Risto)

Risto kertoo yhteisön kulttuurin ja ilmapiirin olleen hyvin rento, avoin ja kaverillinen, joka näkyi siinä, että hommia ei tehty liialla vakavuudella, vaan rennolla otteella ja hausalla meiningillä. Risto tuo esiin, että hänen mielestään vapaaehtoistoiminnassa on jotain pielessä, jos se alkaa systemaattisesti tuntumaan työltä. On siis hyvin tärkeää, että itse tekeminen on mukavaa ja myös merkityksellistä, jotta motivaatio tekemistä kohtaan pysyy yllä. Vapaaehtoistoiminnasta ei makseta palkkaa ja käteen hyvin harvoin jää mitään konkreettista. Riston mielestäni on erittäin kriittistä, että vaikeina ja huonoina hetkinä motivaation voi uudestaan löytää sisäisesti itsestään. Risto tuo esiin, että hänelle syvempi merkitys ja motivaatio tulevat usein esiin myös sen kokemuksen kautta, että yhteisön toiminnalla on positiivinen vaikutus myös muihin ihmisiin.

”Et niinku semmonen olo, että vaikutetaan oikeasti johonkin ja vaikutetaan ihmisiin, niin se oli mulle jotenkin ihan sairaan tärkeä fiilis.” (Risto)

”Sinä olet osa jotakin, jossa oikeasti tehdään jotakin niinku merkityksellistä”. Merkityksellisyyttä rakensi myös yhteisön toiminnan vaikuttavuus. Risto korostaa, että on hyvin tärkeää, että toiminnalla on jokin tavoite ja jotain vaikutusta ihmisiin tai muihin tahoihin. Vaikuttavuudesta hän toteaa, että yhteisön toiminnalla voitiin vaikuttaa esimerkiksi alueen opiskelijoihin ja pohtii, että yhteisö voi toimia alustana verkostojen rakentamiselle opiskelijoiden ja sidosryhmien välillä. Risto nostaa erityisesti esille yhden projektin, jonka kautta hän koki itse todella paljon merkityksellisyyttä vaikuttamisen kokemuksen kautta. Yhteisön yksi päätavoitteista oli toimia siltana ja linkkinä alueen eri koulujen välillä poikkitieteellisten tapahtumien ja projektien kautta sekä rakentaa yhteistyötä alueen eri korkeakoulujen välillä. Risto pääsi etulinjassa viemään tätä hanketta yhteisössä eteenpäin ja loi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välillä yhteistyösuhteita, joiden kautta koulujen eri opiskelija- ja vapaaehtoisjärjestöt alkoivat toimia tiiviimmin yhteistyössä toistensa kanssa ja mm. järjestämään yhteisiä poikkitieteellisiä tapahtumia. Risto koki projektin itselleen hyvin mielekkäänä ja merkityksellisenä, koska pystyi sen kautta juuri vaikuttamaan alueen opiskelijoihin rakentamalla uusia sidosryhmä- ja yhteisösuhteita, joilla oli positiivinen vaikutus koko alueelliseen opiskelijaekosysteemiin.

Tässä tarinalinjassa Risto tulee esiin yhteisöllisenä merkityksen etsijänä, joka innostuu ihmisistä, yhteisöllisyydestä ja vaikuttamisen kokemuksesta. Aluksi Ristoa innosti yhteisön ja tapahtumien hauska ilmapiiri sekä mielenkiintoiset aiheet. Melko nopeasti Riston innostuneisuus ja merkityksellisyys toimintaa kohtaan alkoi syventyä ja muuttua. Tarinalinjassa on nähtävillä Riston identiteetti yhteisöllisenä toimijana, joka kokee kaikkein tärkeimmäksi ja merkityksellisimmiksi asioiksi yhteisössä muut ihmiset, yhteisön ja ihmisiin vaikuttamisen. Risto kertoo yhteisöllisyyden tunteen olleen poikkeuksellisen vahva ja hän kuvaa yhteisöä jopa perheeksi. Tämä kertoo Riston vahvasta yhteisöllisyyden kokemuksesta ja yhteisön tärkeästä merkityksestä Riston elämässä. Hän kuvailee kertomuksessaan useasti, kuinka tärkeää on löytää yhteisötoiminnalle tarkoitus, jonka takia on vapaaehtoistoiminnassa mukana. Riston kohdalla tarkoitus kulminoitui yhteisöllisyyden- ja vaikuttamisen kokemuksiin, joka rakensi hänelle merkityksellisyyden kokemusta es-toiminnan kautta.

5.3.2 Itsevarmempi tekijä

”Sellanen itsevarmuus siitä että, mä tiedän mistä mä puhun ja mitä mä teen, niin on kehittynyt tosi paljon.” (Risto)

Tässä tarinalinjassa Risto kertoo, kuinka yrittäjyisyhteisötoiminnan kautta hieman epävarmasta opiskelijasta kasvoi itsevarma ammattilainen. Itsevarman tekijän identiteetti tulee tarinalinjassa esiin, kun Risto kertoo ensimmäisestä projektista, johon hän yhteisöön tultuaan pääsi mukaan. Projektin aikana Risto kertoo ammatillisen osaamisensa sekä henkilökohtaisten taitojensa kehittyneen tavalla, joilla oli suuri vaikutus itsevarmuuden kehittymiseen. Risto asemoituu itsevarman tekijän identiteettiin, jota hän tuo esiin reflektoidessaan omaa henkilökohtaista kasvuaan es-toiminnan kautta.

”Tosi pitkään, kun tota tapahtumaa teki niin oli semmoinen olo että, no en mä oikein tiedä mistään mitään, mutta tehään nyt siltikki.” (Risto)

Risto nostaa yhdeksi yhteisöaikojen merkittävimmäksi kokemukseksi ensimmäisen projektin, johon hän lähti toimijana mukaan. Risto oli aiemmin vierailut yhteisön tapahtumissa, joissa Ristolle avautui mahdollisuus lähteä mukaan tulevan puhujatapahtuman tuotantotiimiin, jopa tiimin pääjärjestäjäksi. Risto oli aluksi hyvin epävarma, voisiko hän lähteä mukaan projektiin ja riittäisikö hänen osaamisensa projektin läpivientiin. Hän näki kuitenkin tapahtuman mahdollisuutena kehittää omaa osaamistaan ja päätti lähteä mukaan. *”Mähän olin aivan täysin fake it till you make it meaningillä.”* Projektin aikana Risto koki pitkään, ettei tiedä tarpeeksi tapahtumien järjestämisestä ja hän kyseenalaisti omaa rooliaan projektissa. Hän ei kuitenkaan halunnut luovuttaa, vaan hänen aktiivinen luonteensa ja halunsa tehdä asioita ohjasivat hänen tekemistään eteenpäin epävarmuuden tunteesta huolimatta. Hiljalleen, projektin edetessä, epävarmuus omaa tekemistä kohtaan alkoi väistyä ja lopulta vasta projektin jälkeen Ristolle alkoi konkretisoitua projektin merkitys oman osaamisen ja itsevarmuuden kehittymisessä.

”Niin se on niinku hullua, miten tommonen niinku yksi kokonaisuus [Tapahtuman järjestäminen] voi antaa sinulle semmoisen itsevarmuuden ja niinku osaamisen. Ja lähinnä ehkä mulle just se niinku et, sulle tulee semmoinen olo että, hei nyt mä tiedän jostakin jotakin!” (Risto)

Tapahtuman jälkeen Risto sai sekä yhteisön sisältä että sen ulkopuolelta paljon hyvää palautetta. Tapahtuman jälkeen Risto alkoi huomata, kuinka paljon arvokasta ja tärkeää työtä

hän ja muu tiimi oli tapahtuman eteen tehnyt ja kuinka hyvin tapahtuma kokonaisuudessa meni. ”Sitä oli tietyllä tapaa ylpeäkin itsestään, että sen oli saanut niinku aikaiseksi.” Hyvä palaute ja oma lopulta oma positiivinen reflektointi näyttäytyi Ristolle oman osaamisen kehittymisenä, jolla oli myös merkittävä positiivinen vaikutus Riston itsevarmuuden kasvuun. Riston puheesta huokuu itsevarmaus, sillä nyt tapahtumia järjestäessään hän kokee omaavansa tarvittavat tiedot ja taidot projektinjohtamiseen sekä tapahtumien järjestämiseen. liittyen. Nykyään erilaisia projekteja tehdessään Risto kokee olevansa paljon itsevarmempi ja kehittyneensä useilla eri osa-alueilla, joita hän yrittäjyisyhteisötoiminnassa ja myös työmaailmassa tarvitsee.

”Se fiilis minkä mä sain siitä projektista ja niinku es-toiminnasta on ollut se, että mä luotan siihen että minä olen hyvä tässä. Niin sitten kun mä meen haastatteluihin niin mulla on kaikki puheet, taidot ja kaikki.” (Risto)

Risto kokee, että projektilla on ollut lopulta iso merkitys oman itsevarmuuden kasvamiseen, etenkin ammatillisen osaamisen näkökulmasta. Ennen projektia työhaastattelutilanteet olivat jännittäneet eikä Riston itsevarmuus omaa osaamista kohtaan ollut nykyisellään tasolla. Vaikka projektinhallintatehtävät eivät sinänsä liitykään Riston nykyiseen työhön ja opintoalaan, hän kokee, että luottamus omaan osaamiseen ja tekemiseen on kasvanut merkittävästi. Projektissa Risto pääsi konkreettisesti tekemään paljon erilaisia projektihallintaan liittyviä tehtäviä ja joutui välillä haastaviin tilanteisiin, jotka vaativat paineensietokykyä. Nyt paineensietokykyä vaativat tilanteet eivät tuntuneet enää niin haastavilta ja jännittäviltä, joka kertoo Riston osaamisen ja itsevarmuuden kasvusta. ”Niin mulla on semmonen olo et hei mä oon ollut ennenkin näissä tilanteissa, kyl mä tään handlaan.” Risto kokee, että aiemmat kokemukset haastavista tilanteista ovat kasvattaneet epävarmuudensietokykyä, joka näkyy varmuutena toimia haastavissa tilanteissa. Risto myös kokee, että projektissa kehittynyt osaaminen oli vaikuttanut positiivisesti myös hänen ammatilliseen uskottavuuteensa. Riston puheessa korostuu, että myös vapaaehtoisprojektin johtaminen nähdään työelämässä ja yritysmaailmassa ammatillista uskottavuutta rakentavana tekijänä, joka on kasvattanut Riston itsevarmuutta hakea haastavampia töitä ja toimia ennakkoluulottomammin myös työmaailmassa.

Tässä tarinalinjassa Risto asemoituu ”itsevarmemman tekijän” identiteettiin, jota hän tuo esiin reflektoidessaan omaa henkilökohtaista kasvuaan projektinjohtajan roolissa. Riston tarinalinjassa oli havaittavissa selkeä kehityskaari epävarmasta yhteisöaktiivista kohti itsevarmempaa ammattilaista. Tarinalinjassa tuli esille, kuinka vasta yhteisössä aloittaneesta

hieman epävarmasta nuoresta kuoriutui projektin aikana itsevarma yhteisöaktiivi. Riston puheessa korostuu myös rohkeus ja aktiivisuus itsevarmuuden kehittymisen mahdollistajana. Näillä avuin hän uskalsi lähteä mukaan haastavaan tehtävään, joka kasvatti sekä osaamista että itsevarmuutta. Itsevarmuuden kehittyminen tulee esille Riston ammatillisen minäkuvan muutoksena, joka konkretisoituu nykyisenä luottamuksena omaan osaamiseen, taitoihin ja uskoon itsestä ammattimaisena tekijänä.

5.4 Annun tarina

5.4.1 Yhteisöön identifioituja

Tässä luvussa kerron Annun tarinan, jossa tulee esiin Annun vahva sitoutuneisuus es-toimintaan sekä Annun ihmisläheisen johtajan identiteetti. Ensimmäisessä tarinalinjassa Annu asemoituu yhteisöön identifioitujan identiteettiasemaan, mikä tulee esiin Annun vahvana sitoutumisena yrittäjyisyhteisöä NES:iä (Yhteisön nimi muutettu) ja siellä olevia ihmisiä kohtaan. Annu on toiminut yrittäjyisyhteisössä tai siihen liitettävissä projekteissa jo yli kahden vuoden ajan ja haastatteluhetkellä hän toimii parhaillaan NES:in puheenjohtajana.

”Mä oon eniten tekemisessä niiku omassa ajassa NES:in jäsenten kanssa. Ne ihmiset on sellaisia keiden kanssa vietetään eniten aikaa. Tavallaan se voi olla petollista siinä mielessä, että et sitten niinku helposti tekee myös niinku liikaa.” (Annu)

Annu kokee olevansa erittäin aktiivinen ihminen ja sitoutuvansa usein tekemiinsä asioihin. Hän kertoo, että yhteisötoimintaan lähtemiseen häntä motivoivat yhteisössä jo mukana olevat, entuudestaan Annulle tutut ihmiset. Se sai Annun vakuuttumaan siitä, että yhteisössä on mukava olla ja siellä tehdään hauskoja ja inspiroivia asioita. Hän kertoo olevansa luonteeltaan utelias ihminen ja innostuneensa myös siitä, että es-toiminnassa tulee vastaan paljon kiinnostavia asioita. Annu viettää arjessaan paljon aikaa yhteisön muiden jäsenten kanssa sekä yhteisöön liittyvissä asioissa että sen ulkopuolella. Muut jäsenet tekevät es-toiminnasta vaivatonta ja mukavaa, ja Annu korostaa yhteisön arvoa merkityksen luojana. Annu haluaa olla toiminnassa aktiivisesti mukana ja kertookin, että on jokaisessa yhteisön projektissa tavalla tai toisella mukana. *”Olen ainakin omasta mielestä ehkä vähän liiankin tunnollinen välissä.”* Välillä kiinnostavat projektit ja vaivaton tekeminen saattavat Annun mielestä olla jopa petollisia. Huomaamatta saattaa tehdä liikaa asioita, mikä näkyy siinä, että aikaa ei useinkaan jää muulle kuin yhteisötoiminnalle ja opiskelulle.

”Siis sillä on varmaan niinku ihan älyttömän iso vaikutus oikeasti sillä niinku, se yhteisöllisyys siinä. Koska edelleenkin se, että kun kenellekään ei makseta tästä, eikä me niinku suoranaisesti kaikki mitään noppiakaan ehkä saada.” (Annu)

Annu kokee, että yhteisöllisyydellä on todella iso vaikutus motivaatioon ja sitoutumiseen yhteisötoimintaa kohtaan. Yhteisöllisyyden kokemus toimii sisäisenä motivaatiotekijänä, joka näkyy sitoutumisena ja työn imuna yhteisön toimintaa kohtaan. Annu liittyy yhteisöllisyyteen yhdessä tekemisen, joka on selkeästi osa yhteisössä vallitsevaa toimintakulttuuria. Annu kertoo, että pitää erityisen tärkeänä yhteisötoiminnassa sitä, että ihmisillä on muutakin yhteistä toistensa kanssa kuin vain yhteisöön liittyvät asiat. Tällä hän viittaa siihen, että yhteisöllisyyden näkökulmasta on todella tärkeää, ettei kaikki vuorovaikutus pyöri vain yhteisöasioiden ympärillä vaan myös se, että opitaan tuntemaan toiset henkilökohtaisella tasolla, mikä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja rentoa ilmapiiriä. *”Se tulee sieltä niistä ihmisistä.”* Annu korostaa puheessaan ihmisten vaikutusta siihen, mikä motivoi toimimaan vapaaehtoisorganisaatiossa. Yhdessä tekeminen ja samaa tavoitetta kohti suuntaaminen motivoivat häntä käyttämään suuren osan omasta vapaa-ajastaan yhdistystoiminnan parissa. Annu nostaa myös esille yhteisössä vallitsevan yhteishengen, joka Annun mielestä näkyy siinä, että kaikki tulevat lähes poikkeuksetta aina yhteisiin kokouksiin ja kaikki ovat valmiita auttamaan toisia tarvittaessa eri projektien parissa.

”Kun meillä on kaikilla niin vahvasti sisällä sellainen, niinku se NESSI:läisyys ja kaikki on sitä mieltä, että tämä on parasta mitä voi tehdä tyylin ja parasta vapaaehtoishommaa mitä voi tehdä.” (Annu)

Annu kertoo yhteisön jäsenten omaavan tietynlaisen sisäisen nessiläisyyden, joka kertoo ihmisten vahvasta identifioitumisesta yhteisöä kohtaan. Hän kokee yhteistoiminnan olevan parasta mahdollista vapaaehtoistoimintaa. Annu kuvaa nessiläisyyden olevan sitä, että kaikki tekevät asioita yhteisen tavoitteen ja päämäärän eteen. Hän korostaa, että toiminnassa ei ole kyse vain jäsenten keskinäisestä hauskanpidosta, vaan siitä, että yhteisö voisi tarjota merkityksellisiä ja inspiroivia kokemuksia myös muille opiskelijoille. Hän myös kokee, että yhteisön kautta hän *”kuuluu johonkin semmoiseen isompaan tai johonkin tärkeämpään”*, mikä kertoo vahvasta merkityksellisyyden tunteesta yhteisöä ja sen toimintaa kohtaan. Hän vielä lisää, että yhteisön jäsenet eivät välttämättä ajattele yhteisötoimintaa itsekeskeisistä syistä, vaan yksi tärkeä motivaattori on tunne siitä, että NES:n toiminnan avulla voidaan tehdä jotain hyvää

myös muille ihmisille, ei vain yhteisön sisällä. Annu korostaa, että kaikki yhteisön jäsenet omaavat saman vision, tehdä hyviä asioita muita ihmisiä kohtaan, joka konkreettisesti tarkoittaa mm. inspiroivien ja arvoa luovien tapahtumien tuottamista muille opiskelijoille.

”Mulla lukee siis ensimmäisenä minun cv:ssä että kuulun yrittäjyisyhteisöön ja sitten meidän visio ja missio. Kyllä se määrittää tosi paljon.” (Annu)

Annu kertoo, että päivittäin hän miettii jotain NES:iin liittyviä asioita. Viimeiset kolme kuukautta Annu on työstänyt pääosin vain NES:iin liittyviä asioita ja kokee, että hänellä on aito halu jatkuvasti yrittää kehittää yhteisöä eteenpäin ja tehdä parhaansa yhteisön arjen toiminnassa. Annu kokee yhteisötoiminnan niin merkityksellisenä asiana, että on nostanut yhteisökokemuksen ensimmäiseksi asiaksi hänen CV:seensä. Identifioituminen ja sitoutuminen yhteisöä kohtaan tulevat ilmi myös hänen kertomastaan työhaastattelutilanteesta, jossa keskustelu haastattelijan ja Annun välillä oli pyörinyt haastattelutilanteessa lähinnä vain NES:in toiminnan ympärillä. Hän kuvailee, että kuuluminen yrittäjyisyhteisöön määrittää häntä myös ihmisenä ja ammattilaisena. Hän kokee, että kokemus yrittäjyisyhteisöstä on tuonut hänelle ammatillista itsevarmuutta ja arvokasta kokemusta tulevaisuuden työelämää varten.

Tässä tarinalinjassa yrittäjyisyhteisöaktiivi Annu asemoitui yhteisöllisen tekijän, tarkemmin yhteisöön identifioitujan tekijän identiteettiasemaan. Tarinalinjassa on nähtävissä hänen selkeä ja vahva sitoutuminensa yhteisön toimintaa. Kertomuksesta on nähtävissä, että motivaatio ja sitoutuminen syntyivät Annun kokemasta yhteisöllisyyden tunteesta ja yhteisössä vallinneesta yhdessä tekemisen kulttuurista. Hän koki, että yhteisöllisyyden kokemus ja toiminnan merkitys rakentuivat yhteisön samanhenkisten ja yhteisen tavoitteen allekirjoittaneiden ihmisten kautta sekä siitä, että toiminta oli heidän näköistään. Annu koki, että yhteisön toiminnalla oli laajemmin merkitystä, myös koko korkeakouluopiskelijayhteisössä, mikä vahvisti merkityksellisyyden kokemusta ja loi syvemmän tarkoituksen hänen toiminnalleen.

5.4.2 Ihmisläheinen johtaja

”Sain niin hyvän palautteen ja kun sitten huomasin että, niinku kykenee pitämään lankoja käsissään ja pitämään ihmiset tyytyväisinä, niin ehkä se oli sitten semmoinen, että sitte hain siihen.” (Annu)

Annu oli toiminut ennen hallitusvuottaan NES:in järjestämän puhujatapahtuman projektitiimissä. Kokemus tapahtuman järjestämisestä ja tiimiltä tullut hyvä palaute Annun

johtamistaidoista saivat hänet harkitsemaan hakemista NES:in uudeksi puheenjohtajaksi. *”Sieltä tuli sitä varmistusta niinku, et sai sitä palautetta, että Annu kyllä hoitaa asiat ja johtaa tosi ihmisläheisesti, mikä oli minulle ehkä kaikista tärkein.”* Annu korostaa, että tärkein motivaattori hakea puheenjohtajuutta oli Annun saama vahvistus hänen johtamiskyvyistään ja etenkin hänen ihmisläheisestä johtamistyylistään. Saamastaan palautteesta rohkaistuneena Annu haki NES:in uudeksi puheenjohtajaksi, johon hänet myös valittiin.

”Kun me mietittiin myös jotain arvoja, niin kyllä se tulee jo sieltä, että meidän omatkin niinku ne ajatukset mitä NES on, tai mihin NES pyrkii, on semmosia niinku mitkä me voidaan sisäistää itseemme. Ja ne arvot on sellaisia mitkä niinku me voidaan allekirjoittaa.” (Annu)

Alkuvuoden NES:in strategiapäivässä Annu ja muut hallituksen jäsenet olivat valmistelleet tulevalle vuodelle yhteisön suuntaviivoja strategian ja arvojen luomisen kautta. Annu toteaa haastattelussa, että arvojen ja strategian kautta yhteisölle voidaan määrittää suunta, joka ohjaa toimintaa. Annun mielestä on tärkeää, että yhteisössä on sellaiset arvot, jotka jokainen jäsen voi sisäistää myös itseensä, ja joiden kautta sisäinen nessiläisyys syntyy. Annu uskoo, että jokaisen jäsenen käden jälki strategian tekemisessä tuo ihmisille vastuuta sen toteuttamisesta. Annu korostaa puheessaan, pitävänsä erityisen tärkeänä sitä, että yhteisön jäsenet saavat olla mukana muotoilemassa yhteisöstä sellaista kuin haluavat. Hän uskoo, että se lisää toiminnan aikaansaamaa merkityksen kokemusta ja myös ihmisten sitoutumista toimintaan. Tavoitteiden, strategian ja arvojen luomisen kautta jokainen jäsen saa äänestä kuuluviin ja tuo yhteisön suuntaviivoihin jotain sellaista, jota itse henkilökohtaisesti pitää tärkeänä.

”Itse on paras esimerkki niinku muille ja jokainen on esimerkkinä muille. Että, mie ajattelen, että helpompaa, että kun minä näytän omalla tekemisellä, että mitä me ehkä myös odotan muilta.” (Annu)

Annu uskoo, että esimerkillä johtaminen on inspiroiva ja motivoiva tapa johtaa yhteisöä tietynlaiseen toimintakulttuuriin. Hän sanoo pitävänsä tärkeänä, että johtaja toimii myös itse organisaatiossa sanojensa mukaisesti ja uskoo, että oma aktiivinen toimijuus inspiroi myös muita yhteisön jäseniä aktiiviseen tekemiseen ja oma-aloitteeseen toimintaan. *”Olen silleen niinku aina valmis myös, jos joku haluaa vaikka jutella niin ottamaan sen ajan heti kun mahdollista.”* Annu arvostaa itsessään myös sitä, että hän haluaa aina antaa omaa aikaansa sitä tarvitseville. Ajan antaminen korostaa hänen haluaan tukea yhteisön jäseniä ja ylläpitää suhdettaan heihin. Annu pitää erittäin tärkeänä asiana sitä, että hän pyrkii auttamaan jäseniä ja

olemaan heille läsnä, kun he sitä tarvitsevat. Tämä kertoo Annun empaattisesta luonteesta ja hänen identiteetistään ihmisläheisenä johtajana.

”Mitä yhteisö on? No tsemppaamista ja kannustamista ja kehumista ja palautteen antoa. Minusta on parempi se, että vallitseva palaute on semmoista hyvää, kun sitten että, koko ajan ollaan vähän et oisit voinu tehdä vähän tuon ja tuon vielä paremmin.” (Annu)

Annun johtajaidentiteetti tulee selkeästi esille hänen reflektoidessaan NES:ä yhteisönä. Annu kuvailee, että hyvinvoivaan yhteisöön kuuluu tsemppaamista kannustamista, kehumista ja palautteenantoa, asioita, jotka kertovat yhteisön johtamiskulttuurin muodostuvan ihmisläheisen johtamisen kautta. Hän kertoo, että arvostaa yhteisössä tukevaa ilmapiiriä, jollaista hän on yrittänyt yhteisöön myös luoda. Annu kertoo olevansa erityisen ylpeä siitä, että yhteisössä vallitsee hyvä tiimidynamiikka ja yhteishenki. Tämä näkyy siinä, että jäsenet haluavat vilpittömästi auttaa toisiaan. Palautteenannossa hän suosii hyvää ja positiivista palautetta ja kokee, että rakentavalle palautteelle ei ole juurikaan tarvetta, koska hän voi luottaa jäsenten omaan reflektointikykyynsä epäonnistumisten sattuessa. Hän pitää palautteenannossa tärkeänä myös palautteenannon systemaattisuutta. *”Mä yritän muistaa antaa sitä palautetta, että kiitos kun olette mukana tai kiitos kun olitte aktiivisia osallistujia.”* Annu haluaa muistaa muita jäseniä usein ja uskoo, että aktiivisella palautteenannolla on positiivinen vaikutus vallitsevaan ilmapiiriin. Annun johtamisessa korostuvat ihmisiä tukeva ja kannustava johtamistyyli ja positiivisen työilmapiirin luominen. Hän uskoo, että jokaisen yhteisön jäsenen suoritusten tunnistaminen ja niiden arvostaminen on tärkeää, ja niillä on vaikutusta yhteisöllisyyden muodostumiseen ja yksilöiden itsevarmuuden kehittymiseen.

”Yleisestikin sellainen, että voi olla niinku olla oma itsensä ja se sallitaan. Joku joka aina tykkää tehdä asioita jollain tavalla, niin se voi tehdä ne sillä tavalla. kaikkien ei tarvitse olla samanlaisia. Yhteisöön kuuluu vahvasti kanssa yhteenkuuluvuuden tunne tai sellainen, että on hyväksytty.” (Annu)

Annu on halunnut olla mukana luomassa yhteisöön kulttuuria, jossa jokainen kokee olevansa hyväksytty sellaisena kuin on. Hän tuo esiin, että NES:issä vallitsee auttamisen ja tukemisen kulttuuri, joka näkyy sekä yhteisö- että yksilötasolla. Annu uskoo vahvasti auttamisen kulttuuriin, jossa apua aina tarjotaan ja muita pyritään tukemaan yhteisön kaikkien jäsenten toimesta. Annun puheessa korostuu yhteisön avoin ja monimuotoinen kulttuuri, joka tulee esiin yksilöiden erilaisten taustojen ja persoonien arvostamisessa ja vaalimisessa. Annu pitää erityisen tärkeänä yhteisössä sitä, että kaikki saavat olla siellä omia itsejään ja toimia itselleen ominaisella työskentelytavalla. Hän kokee tärkeäksi, että yhteisössä kunnioitetaan ihmisiä

ainutlaatuisina yksilöinä, jotka voivat toimia yhteisössä heidän persoonalleen sopivalla tavalla. Tämä kertoo myös Annusta ihmisenä ja johtajana, joka arvottaa ihmisten yksilölliset piirteet ja toimintatavat yhteisön vahvuuksina, joiden nojaan muu yhteisön toiminta rakennetaan.

Tässä tarinalinjassa tulee esille Annun ihmisläheisen johtajan identiteetti. Ihmisläheisen johtajan identiteetti tulee esiin Annun tarinassa hänen halunaan rakentaa yksilöä ja yhteisöllisyyttä tukevaa ilmapiiriä yhteisöön. Tarinalinjassa korostuu systemaattisesti Annun halu toimia yhteisön johtajana jäseniä tukevalla tavalla ja NES:ssä yhteisesti jaettujen arvojen ja strategian mukaisesti. Annu kokee olevansa johtaja, joka sitoutuu yhteisön toimintaan vahvasti ja antaa paljon omaa aikaansa yhteisön toiminnan, etenkin siellä toimivien ihmisten eteen. Ihmisläheinen johtamistyyli korostuu Annun tavoissa toimia yhteisössä. Hän pitää tärkeänä kommunikoida jäsenten kanssa avoimesti, yksilöiden kasvua tukevalla tavalla ja tunnistamalla jokainen jäsen yksilöllisesti arvokkaana ihmisenä.

5.5 Timon tarina

5.5.1 Osaamisen ja kokemusten kartuttaja

”Ja siitä sitten innostuin. Mä ajattelin, että tämä on aika siistiä hommaa, et niinku pääsee just vähän testailee, ylittää itsensä ja jos niinku, pääse ite niiku myymää näitä niiku iha oikeille aikuisille tai oikeille firmoille.” (Timo)

Tämä tarina kertoo entisestä yrittäjyisyhteisöaktiivista ja taloustieteitä opiskelevasta Timosta, joka toimi opiskelujen ohessa paikallisessa es-yhteisössä puolentoista vuoden ajan. Haastatteluhetkellä Timo ei ole enää yhteisön toiminnassa aktiivisesti mukana, vaan kuvaa itseään enemmänkin entiseksi jäseneksi tai alumniksi. Alun perin yrittäjyisyhteisöön liittyessään ja ensimmäiseen projektiin lähtiessään Timon motiivi ei ollut liittyä yhteisöön tavoitteena oppia yrittäjyydestä, vaikkakin yrittäjyys oli konseptina Timon mielestä kiinnostava. Pikemminkin Timo koki uusien asioiden oppimisen ja itsensä kehittämisen innostavana asiana, ja yhteisön projektit tarjosivat paikan oman osaamisen kehittämiseksi. Ensimmäisessä projektissaan Timo pääsi toimimaan startupsuhdevastaavana ja sai paljon uutta oppia yhteistyösuhdeteiden ylläpitämisestä ja myynnistä.

”Siitä tuli vähän ehkä semmosta niiku, totisempaa touhua jossain määrin.” (Timo)

Projektin aikana juuri mahdollisuus itsensä kehittämiseen innosti Timoa. Hän päätti hakea seuraavana syksynä yhdistyksen hallitukseen, johon hänet valittiin uuden hallituksen varapuheenjohtajaksi ja rahastonhoitajaksi. Hallitusvuotena yhteisön toiminnasta tuli Timolle aiempaa vakavampaa, ja vastuun lisääntyessä hän koki vapaaehtoistyön välillä jopa tuntuneen oikealta työltä. Timo tuo esiin, että hän piti äärimmäisen arvokkaana es-toiminnassa ammatillisen osaamisen kehittämistä erilaisissa projekteissa. Hän koki, että pystyi jo ensimmäisien opiskeluvuosien aikana tekemään yhteisön kautta sellaisia asioista, joita yleensä pysyisi tekemään työmaailmassa vasta valmistumisen jälkeen. Ammatillisten taitojen kehittyminen ja kokemukset oman alan töistä innostivat toimimaan aktiivisesti yhteisössä, ja hallitusvuotena Timon opinnot jäivätkin miltei kokonaan pois yhteisötoiminnan tieltä. Timo koki, että osaamisen kehittyminen oli hänelle *tosi arvokasta*. Hän nostaa esille etenkin johtamistaitojen- ja yritystoiminnan pyörittämiseen liittyvän ymmärryksen kehittymisen.

”Sitten tämmöinen Kiinassa sitten oli tämä opintomatka, mikä oli mun mielestä tosi arvokas, että pääsi niinku näkee just miten sitä liiketoimintaa tehdään ja mitkä ne kriittiset asiat on, jos sitä haluaa tehdä kiinassa.” (Timo)

Reflektoidessaan hallitusvuottaan, Timo nostaa esiin opintomatkan Kiinaan, joka oli ollut hänelle yksi yhteisötoiminnan kohokohdista. Hän kertoo matkan olleen silmiä avaava kokemus, joka oli avartanut hänen perspektiiviään liiketoiminnasta huomattavasti. Ammatillisesti ja opiskelujen näkökulmasta Timon tavoite ja motiivi oli saada matkalta ensikäden kokemusta ja näkemystä siitä, kuinka globaalia liiketoimintaa Kiinassa tehdään. Timo kertoo reissun olleen ensisijaisesti opintomatka, mikä kertoo hänen kasvaneesta kiinnostuksestaan globaalia liiketoimintaa ja startup yrittäjyyttä kohtaan. Timo korostaa, että matkan suuri arvo oli kasvattaa kulttuurillista ymmärrystä kv-liiketoiminnasta ja saada käytännön tietoa siitä, kuinka liiketoimintaa tehdään kansainvälisesti. Myöhemmin Timo pääsi yhteisön mukana myös Kalifornian matkalle, jonka aikana käytiin tutustumassa Piilaaksossa toimiviin yrityksiin. Timo alleviivaa reissujen merkitystä yhteisössä toimimisen aikana ja kertoo matkojen olleen merkittävä inspiraation lähde oman ammatillisen kiinnostuksen löytämisessä.

”Ja sitten inspiroituu niinku niistä kasvanutarinoist vaikka mitä startupeilla on, niin ne on niinku kyllä semmoisia mitkä motivoi sitten eteenpäin myös niinku normiympäristössä.” (Timo)

Timon puheessa korostuu reissujen ja opintomatkojen merkitys oman innostuksen ja inspiraation kasvamisessa. Opintomatkat ovat laajentaneet hänen perspektiiviään yritystoiminnan tekemisestä, mikä se on tarjonnut paljon uutta ymmärrystä globaalien liiketoiminnan tekemisestä. Timo korostaa, että reissujen aikana kuulemansa kasvutarinat startup-yrityksistä ovat inspiroineet häntä myös omien tulevaisuuden tavoitteiden ja haaveiden suhteen. Matkat ja uudet ympäristöt ovat toimineet henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukijana. Timon puhe välittää innostuneisuuden ja inspiraation tunteita, jotka alleviivaavat reissuilla saatujen kokemusten merkityksellisyyttä ja arvoa. Timo nostaa esiin, että reissut ovat olleet hänelle erittäin tärkeitä myös henkilökohtaisella tasolla, sillä niiden kautta hän on päässyt tutustumaan uusiin ihmisiin ja saanut paljon uusia kavereita, joiden kanssa on edelleen tekemisissä.

”Se mikä mun mielestä es-yhteisössä on parasta, on se, että just saa niinku semmoisen ensimmäisen kosketuksen aika helposti niinku, semmoseen ikään kuin työelämätaitoihin [.....] Mä niinku koen, että se on ollut äärimmäisen hyvä askel niinku mun omassa kehityksessä, omalla uralla ja näyttää tosi hyvältä cv:ssä.” (Timo)

Timo kuvaa kokemuksen yrittäjyisyhteisötoiminnasta olleen hänelle erittäin arvokas ja tärkeä kokemus sekä ammatillisen että henkilökohtaisen kehittymisen näkökulmasta. Vastuutehtävät projekteissa, ja myöhemmin yhteisön hallituksessa, ovat tuoneet hänelle paljon ammatillista osaamista, joka on avannut hänelle uusia työmahdollisuuksia ja kartuttanut työelämätaitoja. Timo tuo esiin, että oppiminen on mahdollistunut nimenomaan turvallisen ympäristön kautta. On saanut tehdä virheitä ja vääriä valintoja. Hän korostaa, että yrittäjyisyhteisö on hyvä paikka ottaa vastuuta, tehdä päätöksiä, harjoitella johtamista ja tehdä virheitä. Niin virheet kuin myös hyvät kokemukset, oikeat päätökset ja onnistumiset ovat kasvattaneet itseluottamusta ja auttaneet Timoa suhtautumaan työhön rennommin ja ennakkoluulottomammin, mikä on tullut esiin itsevarmuutena ideoita, tehdä päätöksiä ja ottaa vastuuta myös oikeissa töissä. Timo tuo esiin, että myös rekrytoijat ovat nostaneet esille hänen yrittäjyisyhteisökokemuksensa erittäin positiivisena asiana. Yrittäjyisyhteisöpiireistä saatujen verkostojen avulla hän pääsi myös nykyiseen työhönsä.

5.5.2 Startup innostuja

”Se niinku touhu siinä mielessä, että tuota edelleen kuitenkin oli niinku varmaan isompaa tarkoituksensa, että just pääsee näkemään kaikkea mitä startup kentässä tapahtuu.” (Timo)

Tarinalinjassa Timo asemoituu Startup innostujan identiteettiasemaan, joka tulee esiin Timon vahvasta kiinnostuksesta toimia startup kentässä, innostuksesta kasvuyrittäjyyteen sekä kiinnostuksesta globaaliin liiketoimintaan. Timon alkuperäinen motiivi yrittäjyisyhteisöön liittymisessä ei ollut kiinnostus startuppeihin, vaan mielenkiinto startupyrityksiä ja -kulttuuria kohtaan alkoi kasvaa, kun hän pääsi tutustumaan paikallisiin kasvuyrityksiin. Jo ensimmäisenä vuonna HELE:ssä tehtiin paljon yhteistyötä paikallisten startuppien kanssa. Näin Timo pääsi tutustumaan erilaisten tapahtumien ja yritysvierailujen kautta eri yritysten toimintaan ja kulttuuriin, mikä inspiroi häntä. Timo korostaa oppineensa es-toiminnan ja startupkulttuurin kautta toimintaansa tietynlaista mentaliteettiä, jota Timo kutsuu yrittäjämäiseksi asenteeksi.

”Uskaltaa tehdä uskaltaa epäonnistua, että jos sinulla on idea nii lähe tekemään sitä. Et älä. niinku missään nimessä mieli, et onks tää mahdollist? Kokeile ja sit sen niinku näkee.” (Timo)

Timon mielestä es-yhteisöt ovat erinomaisia paikkoja kokeilla uusia asioita, testata omia ideoita ja oppia käytännön työn kautta. Timo tuo esiin, että hänelle parhaat opit ja tarinat ovat syntyneet epäonnistumisien kautta. *”Mäkin mokasin monta kertaa ja se on minusta niinku paras.”* Hän kertoo, ettei halunnut ottaa asioita liian vakavasti. Timon mielestä tärkeintä on, että tekee aktiivisesti asioita ja lähtee rohkeasti luomaan uusia ideoita. Vaikka niistä ei välttämättä tule mitään, niistä silti oppii. Ja tarpeeksi monta kertaa, kun jaksaa yrittää, niin joskus ideat myös menevät eteenpäin ja niistä syntyy jotain, Timo pohtii.

Timo siis uskoo vahvasti startupmaiseen kokeilukulttuuriin, jossa rohkeasti luodaan ja kokeillaan uusia ideoita ja uskalletaan epäonnistua. Timo puhuu myös yrittäjämäisestä asenteesta, jossa kyse on juuri uskalluksesta kokeilla ja tehdä asioita. Tärkeitä on oma mentaliteetti, joka hänelle tarkoittaa, ettei ota tekemistä liian vakavasti vaan on jatkuvasti valmis kokeilemaan uutta ja mukautumaan ympäristön tuomiin muutoksiin. Timo kuvailee itseään ihmiseksi, joka nauttii epävarmoista tilanteista, jossa lopputulos ei ole ikinä ennen kokeilua selvää. Timo nauttii epämukavuusalueella olemisesta ja kokee, että epävakaisissa tilanteissa oppii kaikkein eniten käsillä olevasta asiasta, mutta myös itsestä. Yrittäjämäinen asenne sisältää myös ripauksen luovuutta. Luovuus on Timon mukaan *state of mind*, jolla Timo

viittaa siihen, että jokainen voi halutessaan olla luova ja pystyy kehittämään uusia ideoita, jos vain lähtee kokeilemaan.

”Yrittäjyisyhteisön tarkoitus on niin kun sinne mielessä kasvattaa opiskelijoita ja nuoria aikuisia ja sitten inspiroida yrittäjyyteen tai yrittäjämäiseen asenteeseen.” (Timo)

Timo argumentoi kertomuksessaan, että hänen mielestään yrittäjyisyhteisöjen pohjimmainen tarkoitus on inspiroida ja innostaa nuoria opiskelijoita yrittäjyyteen tai yrittäjämäiseen asenteeseen. Timon mukaan yrittäjämäinen asenne ei tarkoita sitä, että kaikkien tulisi perustaa startup-yritys vaan sitä, että toiminnan tarkoitus on kasvattaa nuorten rohkeutta ja kykyä lähteä viemään omia ammatillisia ideoita eteenpäin ja päästä harjoittelemaan yrittäjämäistä ajattelua, joka sisältää rohkean kokeilemisen, luovan ideoinnin ja virheiden kautta oppimisen. Timo on sitä mieltä, että jokainen ihminen voi hyötyä yrittäjämäisen ajattelun mentaliteetista, vaikka ei ikinä yritystä perustaisikaan. Se tarkoittaa innostamista luovuuteen ja rohkaisua riskien ottamiseen. Parhaimmillaan yrittäjämäinen ajattelu voi kuitenkin johtaa isoihin ja merkittäviin asioihin, kuten vaikka uusien yritysten ja startupyritysten perustamiseen tai vaikkapa globaalien yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseen. Timo korostaa, että yrittäjämäinen ajattelu on koko es-toimintaa ajava voima. Hänen mukaansa se toimii kaikkien yhteisenä mentaliteettina asioiden tekemisessä, joka näkyy es-organisaatioiden aktiivisessa ja luovassa toiminnassa.

”Jos miettii mitä yhteiskunnallises liiketoimintaympäristössä tapahtuu. Et ne jotka ei liiku, ja ne jotka ei tee asioita, niin ne vaan niinku jossain määrin jää jälkeen tällä hetkellä.” (Timo)

Timo on hyvin aktiivinen toimija, joka uskoo tekemisen ja jatkuvan kehittymisen voimaan. Laajemmin yhteiskunnallisesti puhuttaessa Timo tuo selkeästi näkemyksen jatkuvan kehittymisen ja tekemisen tarpeesta. Timo näkemyksessä tulee selkeästi esille aktiivisen kehittämisen ja kehittymisen merkittävyys yhteiskunnallisessa liiketoimintaympäristössä. Hän argumentoi, että ne ihmiset ja organisaatiot, jotka eivät mene eteenpäin ja kehity jäävät väijäämättä jälkeen liiketoimintaympäristön kehityksestä.

”Sulla on niinku ne kaikki yhteisöt, yritykset, organisaatiot, ekosysteemit missä sä olet ollut mukana. Niin niin sitten niinku tätä kautta niinku paljon helpompi ja vai vaikka olisikin niinku vaan hyvän päivän tuttu niin silti se, että sä pystyt laittaa linkkaris viestii.” (Timo)

Timon analysoidessa yrittäjyisyhteisössä kuulumisen merkitystä, hän nostaa esiin verkostojen laajenemisen yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi, jota on hän yhteisön kautta saanut. Verkostoilla

Timo ei tarkoita pelkkiä uusia ihmissuhteita vaan myös sidosryhmäverkostoja, jotka ovat avanneet ovia yritysten, organisaatioiden ja laajemmin koko startup-ekosysteemin sisäpiiriin. Timo korostaa, että yrittäjyisyhteisökokemuksella on ollut kriittinen merkitys hänen luodessaan henkilökohtaisia ja ammatillisia verkostoja, jotka ovat sitten avanneet hänelle uusia mahdollisuuksia työelämään. Hän kertoo, että ammatillisesti es-yhteisö on antanut paljon ja myös muuttanut hänen elämäänsä. Yrittäjyisyhteisökokemus ohjannut Timoa kohti nykyisiä työpaikkoja ja kohti yrittäjähenkistä urapolkua. Hän kertoo, että mm. Suomalaisen startup-ekosysteemin ymmärtämisestä on ollut paljon hyötyä myös hänen nykyisessä työssään ja ihmiset pitävät arvokkaana hänen yrittäjyisyhteisökokemustaan. Timo tähdentää, että yrittäjyisyhteisöstä saadut kokemukset ja tietämys suomen startup-kentästä on laajentanut paljon hänen ammatillista osaamistansa, mistä on ollut paljon hyötyä hänen urapolullaan.

Tämä tarinalinja oli kertomus innokkaan ja intohimoisen Timon asemoitumisesta Startup-innostujan identiteettiasemaan. Vaikka Timo ei liittynyt yrittäjyisyhteisöön oppiakseen yrittäjyydestä, jo ensimmäisen projektin aikana hän huomasi innostuvansa startup-yrittäjyydestä ja kansainvälisestä liiketoiminnasta. Tarinalinjassa tuli esille, että Timo piti yrittäjyisyhteisökokemusta erittäin arvokkaana ammatillisen osaamisen ja verkostojen näkökulmasta. Hänen kertomuksessaan tulee ilmi, kuinka yhteisön kautta toteutetut reissut ja projektit olivat inspiroineet häntä startup-yrittäjyyttä kohtaan ja antaneet hänelle arvokasta tietoa startup-kulttuurista sekä Suomessa, että kansainvälisellä tasolla. Timon tarinalinjassa tulee ilmi yrittäjyisyhteisöjen merkitys myös yhteiskunnallisina vaikuttajina. Hän uskoo, että parhaimmillaan yrittäjyisyhteisöt voivat kasvattaa nuorista uusia liiketoimintaympäristöämme ja yhteiskuntamme merkittäviä muuttajia.

Taulukko 2: Kuka minä olen?

OSMO	ANNU
<p>Suunnanetsijä</p> <p>Olen aktiivinen oman itseni ja elämäni suunnan etsijä. Innostun samanhenkisistä ihmisistä, mutta arvostan myös monialaisuutta ja ihmisten erilaisuutta. Kokeilemisen ja kokemusten kautta, pyrin löytämään uusia kiinnostuksen kohteita elämäni.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Minäkäsityksen ja identiteetin vahvistuminen, tarkoitus, yhteisöllisyys ja osallisuus.</p>	<p>Yhteisöön identifioituja</p> <p>Olen erittäin aktiivinen ja tunnollinen ihminen, joka arvostaa tiivistä yhteisöä ja yhdessä tekemistä. Olen vahvasti sitoutunut es-aktiivi ja omaan vahvan sisäisen ES:läisyyden tunteen. Koen es-toiminnan erittäin merkityksellisenä asiana sekä henkilökohtaisesti että myös ammatillisesti.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Yhteisöllisyys ja osallisuus, vaikuttaminen ja kuuluminen suurempaan, tarkoitus.</p>
<p>Yrittäjähenkkinen itsensä kehittäjä</p> <p>Olen yrittäjähenkkinen itsensä kehittäjä, jolla on aito halu jatkuvasti kokeilla uutta ja kehittää omaa osaamistani eteenpäin. Yrittäjähenkisyys näkyy minussa rohkeutena kokeilla uusia asioita, luoda uusia ideoita, epäonnistua ja oppia sekä toimia itseohjautuvasti. Haluan auttaa myös muita ihmisiä kehittymään ja löytämään uusia puolia itsestään.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Itsensä kehittäminen, kuuluminen ja vaikuttaminen suurempaan, omanarvontunto.</p>	<p>Ihmisläheinen johtaja</p> <p>Olen ihmisläheinen johtaja, jonka tärkein tehtävä on yhteisössä olevien ihmisten johtaminen. Olen tunnollinen yhteisön vetäjä ja pidän tärkeänä tukevaa ja turvallista ympäristöä. Yhteisön arvot tulee olla linjassa ihmisten kanssa ja niin, että yksilöt voivat samaistua niihin.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Omanarvontunto, itsensä kehittäminen, yhteisöllisyys ja osallisuus, minäkäsityksen ja identiteetin vahvistuminen.</p>
RISTO	TIMO
<p>Yhteisöllinen merkityksen etsijä</p> <p>Olen yhteisöllinen merkityksen etsijä, joka innostuu ihmisistä, yhteisöllisyydestä ja vaikuttamisesta. Mielestäni on tärkeää, että es-toiminta on mukavaa ja merkityksellistä. Koen yhteisöllisyyden kokemuksen erittäin vahvana es-toiminnassa, ja yhteisössä olevat ihmiset ovat minulle tärkeitä. Koen tärkeäksi myös ihmisiin vaikuttamisen, jota es-toiminnan kautta saan tehdä.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Yhteisöllisyys ja osallisuus, kuuluminen ja vaikuttaminen suurempaan,</p>	<p>Osaamisen ja kokemusten kartuttaja</p> <p>Olen osaamisen ja kokemusten kartuttaja, joka innostuu itsensä kehittämisestä ja uusista kokemuksista. Es-toiminnan kautta olen kehittänyt ammatillista osaamistani uudelle tasolle. Inspiroiduin matkustamisesta ja koen merkitykselliseksi kansainväliset kokemukset. Es-toiminnassa olen saanut paljon itseluottamusta toimia työelämässä ennakkoluulottomasti.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Itsensä kehittäminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.</p>
<p>Itsevarmempi tekijä</p> <p>Olen entistä itsevarmempi tekijä, jonka ammatillinen ja henkilökohtainen itsevarmuus ovat kasvaneet merkittävästi es-toiminnan kautta. Uskon, että es-toiminta on myös vaikuttanut positiivisesti ammatilliseen uskottavuuteeni. Toimin nykyään itsevarmasti ja ennakkoluulottomasti työmaailmassa.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Itsensä kehittäminen, minäkäsityksen ja identiteetin vahvistuminen, tarkoitus.</p>	<p>Startup-toimija</p> <p>Olen startup-toimija, joka innostuu yrittäjähenkisyydestä, ideoiden luomisesta ja uusien asioiden oppimisesta. Olen itseohjautuva ja uskon, että jatkuvalla kehitymisellä kriittinen rooli menestymisessä. Koen, että es-toiminnan tärkein tarkoitus on luoda ihmisille yrittäjähenkistä mentaliteettia ja luoda myös Suomeen uusia innovaatioita ja yrityksiä.</p> <p>Merkityksellisyttä rakentavat tekijät: Minäkäsityksen ja identiteetin vahvistuminen, kuuluminen ja vaikuttaminen suurempaan</p>

6. Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen viimeisessä osiossa käyn läpi tutkimukseni yhteenvedon ja nostan esille tutkimustulosten johtopäätökset ja pohdinnat. Tutkimuskysymysteni avulla analysoin tutkimustuloksia suhteessa aikaisempaan tutkimukseen, minkä kautta olen koonnut tutkimuksen johtopäätökset. Lopussa tuon esiin vielä tutkimusprosessin aikana tutkimustuloksista nousseita keskeisimpiä kysymyksiä ja pohdintoja. Lähestyn tulosten analysointia seuraavien pää- ja alakysymysten kautta.

Pääkysymys:

Kuinka opiskelijat rakentavat identiteettiään osana es-toimintaa ja millaisia yrittäjyysyhteisöaktiivien identiteettejä kertomuksissa muodostetaan?

Alakysymys:

Kuinka merkityksellisyys rakentuu opiskelijoille es-toiminnan kautta, ja mitä he kokevat toiminnassa arvokkaaksi?

6.1 Identiteettien ja merkityksen rakentuminen es-toimijoiden puheessa

6.1.1 Opiskelijoiden identiteettityö osana es-toimintaa

Tutkimukseni tulokset koostuivat yhteensä kahdeksasta identiteettitarinasta, jotka oli muodostettu neljän tutkimuksen kohteena olevan es-toimijan haastatteluista. Kertomuksissaan es-toimijat hyödyntävät niiden es-järjestön kontekstissa esiintyviä kerronnallisia resursseja, joiden kautta heidän identiteettinsä rakentuvat. Tutkimustuloksissa on havaittavissa tutkittavien itseasemointia erilaisiin toimijasuhteisiin osana es-toimintaa. Tutkittavat asemoivat haastatteluissa itseään suhteessa es-toimintaan, yhteisöön, muihin yksilöihin ja käytäntöihin nähden. Asemat ymmärretään Harren & Langenhoven (1999) mukaan tarinalinjan välityksellä esiintyviksi identiteettipaikoiksi, jossa haastateltava puhuu itsestä tietynlaisena tiettyssä kontekstissa. Asema on myös Suonisen (1999) mukaan diskurssiin eli kertomukseen sisältyvä määre, jolla kertomus kehystää ja liittää yksilön tiettyyn toimijasuhteeseen. Esimerkiksi minäkertomus yhteisön ihmisistä ja heidän hyvinvoinnistaan välittävänä johtajana liittää yksilön ihmissuhteiden johtajan toimijasuhteeseen. Aineiston analyysivaiheessa erilaisia identiteettiasemia ja mallitarinoita tuli useiden haastateltavien kertomuksissa esiin jopa viidestä kymmeneen, joista kuitenkin lopulta muodostin jokaiselle kaksi identiteettitarinaa. Ne

kuvastavat kunkin es-toimijan vahvimiksi koettuja identiteettejä ja identiteettiasemia. Lopulta vahvimista analysoiduista identiteeteistä muodostui tuloksiksi kahdeksan identiteettitarinaa: *Suunnanetsijä, Yrittäjähenkinen itsensä kehittäjä, Yhteisöllinen merkityksen etsijä, Itsevarmempi tekijä, Yhteisöön identifioituja, Ihmisläheinen johtaja, Osaamisen ja kokemusten kartuttaja sekä Startup-toimija*. Nämä identiteettitarinat kuvaavat es-toimijoiden erilaisia identiteettityön tekemisen tapoja, joilla tutkittavat rakentavat paikantavat, omaksuvat, rakentavat, järjestävät, muokkaavat ja esittävät identiteettejään. (Bamberg 2004; La Pointe 2011.)

Tutkimukseni tuloksista on nähtävillä, kuinka yksilöt tekivät identiteettityötä rakentamalla kertomuksissaan erilaisia identiteettejä, asemoimalla itseään tiettyihin identiteettiasemiin ja tietynlaisiksi ihmisiksi. Asemoituminen tapahtuu kertomuksissa yksilöiden paikantaessa itseään tiettyihin mallitarinoiniin kuten itsensä kehittäjän, startup-toimijan tai itsevarman toimijan mallitarinoiniin. Toisena identiteettityön välineenä toimii useiden erilaisten identiteettien omaksuminen ja niiden järjestäminen ajallisesti. (La Pointe 2011.) Jokaisella haastateltavalla oli kertomuksissaan nähtävillä myös useiden identiteettien omaksumista ja niiden ajallista järjestämistä. Identiteettien ajallinen järjestäminen on nähtävillä tarinalinjojen kehittämisessä, jossa yksilön identiteetti muuttuu jostakin johonkin tai yksilö omaksuu identiteetin rakentumisessa toisen identiteetin rinnalle uuden identiteetin. Ajallinen järjestäminen näkyi Osmon tarinassa suunnanetsijän identiteetin muuttuessa yrittäjähenkisen itsensä kehittäjän identiteetiksi ja Riston tarinassa epävarman opiskelijan muuttuessa itsevarmaksi tekijäksi. Annun ja Timon tarinoissa oli tosin nähtävillä päällekkäisten identiteettien omaksumista yhtä aikaa. Esimerkiksi Timon osaamisen ja kokemusten kartuttajan ja startup-toimijan päällekkäiset identiteetit sekä Annun yhteisöllisen tekijän ja ihmisläheisen johtajan identiteetit. Kolmantena identiteettityön käytänteenä on eri identiteettien välillä käytävä neuvottelu ja kamppailu, jossa yksilö kamppailee ristiriidassa olevien identiteettien välillä. Tuloksissani ei ollut havaittavissa identiteettien välistä kamppailua tai neuvottelua, vaan eri identiteetit omaksuttiin toistensa rinnalle ilman näkyvillä olevaa ristiriitaisuutta eri identiteettien välillä. (Alvesson (2010; La Pointe 2011.)

Haastateltavien identiteettityön tekemisen tavoissa oli nähtävillä selkeitä yhtymäkohtia myös Alvessonin (2010) esittämiin seitsemään identiteettikuvaukseen ja eri identiteetin rakentamisen tapoihin. Alvessonin teoriaan liittyvän nelikenttämatriisin kautta eri identiteettikuvauksia ja tutkimuksessa esiintyviä identiteettejä voidaan vertailla keskenään sen mukaan, onko

identiteettityön tekeminen enemmän yksilön henkilökohtaisesti rakentuva prosessi vai rakentuuko identiteetti vahvemmin erilaisten sosiaalisten ja diskursiivisten tekijöiden kautta. Sen lisäksi matriisin kautta voidaan tarkastella sitä, onko identiteetti epävarma, muuttuva ja epäselvä vai enemmän johdonmukainen, pysyvä ja yhtenäinen. Alla oleva matriisi kuvaa tutkimustuloksissani esiintyneitä es-toimijoiden identiteettejä, joita on peilattu Alvessonin (2010) nelikenttämatriisiin ja hänen esittämiin identiteettikuvauksiin.

Taulukko 3: Alvesson (2010) Yksilön identiteetin rakentumisen nelikenttämatriisi.

Tutkimukseni tarinalinjoissa ja yllä olevassa taulukossa on nähtävillä vahvemmin identiteettien johdonmukainen ja yhtenäinen luonne, joka tulee esiin tarinalinjojen johdonmukaisesti järjestäytyneestä kertomuksesta ja identiteettiasemien selkeästä omaksumisesta. Alvessonin mallin identiteettikuvauksista nostan nojaamaan oman tutkimukseni identiteettitarinoihin nähden *Strategist*, *Storytellers*, *Stencil* ja *Soldier* identiteettikuvaukset, jotka kaikki nojaavat vahvemmin pysyvään, johdonmukaiseen ja yhtenäiseen identiteettiin. Alvessonin teoriaan verraten Osmon suunnanetsijän identiteetti nojaa *Strugglers*-identiteettikuvaukseen, jossa yksilö käy aktiivisesti identiteettikamppailua itseymmärryksen tavoittelussa. Osmon suunnanetsijän identiteetissä on nähtävillä myös *Strategist*- ja *Stencil*-kuvauksia. *Strategist*-

kuvaus on enemmän henkilökohtaisen prosessin kautta rakentuva, kun taas Stencil rakentuu hieman enemmän sosiaalisen tekijöiden kautta. Strategist rakentaa identiteettiään tavoitteellisesti ja erilaisia minuuden osa-alueita kokeilemalla. Suunnanetsijä ja yrittäjähenkkinen itsensä kehittäjä Osmo rakensi identiteettiään kokeilemalla ja tekemällä uusia hänelle kiinnostavia asioita, jossa oli nähtävillä selkeä systemaattinen ja tavoitteellinen prosessi. Toiseksi Osmo altisti Stencilin tavoin itsensä erilaisille ulkoisille ärsykkeille, ja identiteetti rakentui osaksi myös sosiaalisten tekijöiden kautta.

Riston tarinassa, jossa epävarmasta opiskelijasta kasvoi itsevarmempi tekijä, on nähtävillä samanlaisia elementtejä Self-doubters-kuvauksen kanssa. Itse-epäilijällä on jatkuva paine sopeutua, mikä lisää yksilön epävarmuutta ja identiteetin turvaamista. Toisaalta tarinassa on nähtävillä myös Strategist- ja Stencil-kuvauksia, joiden kautta identiteettityö on sekä henkilökohtaisten että sosiaalisten tekijöiden kautta tapahtuvaa toimintaa. Riston yhteisöllisen merkityksen etsijän identiteetti puoltaa taas Soldier-kuvausta, jossa erilaiset sosiaalisen kategoriat ja luokat ovat keskeinen osa identiteetin määrittäystä. Tähän samaan kuvaukseen nojaa myös Annun yhteisöön identifioitujan identiteetti, joka kokee merkitystä es-toiminnasta yhteisöllisyyden kokemuksen kautta. Annun ihmisläheisen johtajan identiteetti nojaa myös Soldier-kuvaukseen, mutta myös Strategist- ja Stencil-kuvauksiin. Nämä tulevat esiin Annun vahvassa kiinnostuksessa johtajuuteen ja ihmisten auttamiseen, jotka ohjaavat Annun identiteetin rakentumista ihmisläheisen johtajan identiteettiin. Erilaiset ulkoiset ärsykkeet, kuten ulkopuolelta tuleva hyvä palaute ja sosiaalinen kannustaminen, myös ohjaavat Annun identiteettityötä, joka nojaa Stencil-kuvaukseen.

Timon identiteettitarinat nojaavat hyvin samanlaisiin kuvauksiin kuin Osmon tarinat. Osaamisen ja kokemusten kartuttaja Timo on hyvin päämäärätietoinen ja johdonmukainen identiteetin rakentumisessa, mikä viittaa Strategist- ja Storyteller-kuvauksiin. Startup-toimijan identiteetti viittaa myös samoihin kuvauksiin, jotka korostavat yksilön omien kiinnostuksen kohteiden ja toiminnan merkitystä identiteetin rakentumisessa. Startup-toimijan identiteetissä on huomattavissa myös Stencil-kuvausta, joka tulee esiin Timon kiinnittyessä hyvin yleiseen identiteettikäsitteeseen es-toiminnassa. Timo kertoo innostuneensa Startuptoiminnasta hyvin pitkälti es-toiminnan kautta, mikä kertoo Stencilin identiteettikuvauksen mukaan identiteetin rakentumisesta jo valmiiden standardien ja ulkopuolelta tulevien sosiaalisten ärsykkeiden kautta.

Kokonaisuutena tämän tutkimuksen identiteettitarinoissa tuli esiin kaikkia Alvessonin (2010) identiteettikuvauksia. Huomattava painotus tutkittavien identiteettityössä oli kuitenkin johdonmukaisuuteen, pysyvyyteen ja yhtenäisyyteen liittyvissä identiteettikuvauksissa. Tarinoissa oli nähtävillä sekä henkilökohtaisen panoksen että sosiaalisten ja vallitsevien diskurssien kautta rakentuvia identiteettejä. Alvessonin (2010) matriisi antaa tutkimuksessani suuntaa yksilöiden identiteettityön tekemisen tavoille sekä määrittää sitä, kuinka yksilö tuottaa ymmärrystä itsestään suhteessa itseen, muihin ihmisiin ja toimintaan. Tutkimustulosten analysoinnissa Alvessonin (2010) teoria ja matriisin kontribuutio jäävät melko vähäiseksi, mutta antavat hieman suuntaa siihen, onko identiteettityön tekeminen enemmän yksilön henkilökohtainen prosessi vai vaikuttaako siihen myös sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät. Tämän lisäksi matriisi auttaa ymmärtämään, kuinka johdonmukaista tai epäjohdonmukaista identiteettityön prosessi on. Tutkimukseni tulokset antavat viitteitä siihen, että identiteettityön prosessi on sekä henkilökohtaisesti että sosiaalisesti rakentuva prosessi, joka on tutkittavilla usein melko johdonmukainen, yhtenäinen ja pysyvä. Tätä käsitystä tukee myös Sveningssonin & Alvessonin (2003) sekä Watsonin (2008) kuvaus identiteettityöstä johdonmukaisena ja selkeänä prosessina, jossa yksilö rakentaa itsestään tietynlaista kuvaa sosiaalisten ja kulttuuristen resurssien avustamana, pyrkiessään vastaamaan kysymykseen ”kuka minä olen?”.

6.1.2 Merkityksellisyden rakentuminen es-toiminnan kautta

Tutkimuksessa tarkastelin myös sitä, kuinka ja millaisena merkityksellisyys rakentuu opiskelijoille es-toiminnan kautta ja mitä he kokevat es-toiminnassa arvokkaaksi? Tarkastelen tässä tutkimuksessa opiskelijoiden kokemaa es-toiminnan merkityksellisyyttä sekä työn sisältötekijöiden että sosiaalisten tekijöiden kautta. Käytän merkityksellisyden rakentumisen tarkastelussa Rosson ym. (2010) kehittämää teoreettista mallia työn merkityksellisyden muodostumisesta. Jokaisen tutkittavan es-toimijan kohdalla on havaittavissa merkityksen rakentumista sekä yksilö- että sosiaalisen tason tekijöiden kautta. Osalle tutkittavista es-toiminnan merkityksellisyys rakentui enemmän oman toimijuuden eli itsen kautta, kun taas toisilla merkityksellisyyttä rakensi enemmän oman toimijuuden vaikutukset muihin ihmisiin ja yhteys muihin.

Es-toiminnan merkityksellisyys rakentui tutkittaville hyvin moninaisten tekijöiden kautta. Rosson ym. (2010) teoriaan peilaten es-toiminnan merkityksellisyys rakentui tarinoissa sekä

toimintaan liittyvien sisältötekijöiden, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden että myös itsen liittyvien tekijöiden kautta. Hengellisten tekijöiden, kuten oman kutsumuksen toteuttamisen kautta rakentuvaa merkityksellisyyttä ei tässä tutkimuksessa ollut havaittavissa. (Rosso ym. 2010.) Tuloksista on kuitenkin huomattavissa, että yksilöiden merkityksellisyyden kokemuksissa oli myös paljon samankaltaisuuksia ja merkitystä rakensivat useissa haastatteluissa hyvin samankaltaiset arvot. Keskeisimpiä ja jokaista tutkittavaa yhdistävät merkityksellisyyttä rakentavat arvot olivat: Yhteisöllisyys ja osallisuus, itsensä kehittäminen ja yrittäjähenkisyys, kokemus jaetuista tavoitteista, päämääristä ja arvoista sekä kokemus vaikuttamisesta johonkin suurempaan.

Tutkimustuloksista tulee ilmi, että itsensä kehittämisen kokemus oli yksi kaikkia tutkittavia yhdistävä arvo, joka rakensi toimijoille merkityksellisyyden kokemusta es-toiminnassa. Itsensä kehittäminen näkyi tuloksissa hyvin moninaisena puheena: jonkin itseä koskevan osa-alueen kehittämisenä, uuden oppimisena ja uusien asioiden kokeilemisena. Itsensä kehittäminen liitettiin myös osaksi yrittäjähenkistä ajattelua ja toimintaa. Itsensä kehittäminen tuli osassa haastatteluissa ilmi suorana puheena itsensä kehittämisestä, kuten Osmon ja Timon tarinoissa on havaittavissa. Näissä tarinoissa itsensä kehittäminen oli yksi selkeä es-toimintaa määrittävä arvo, joka koettiin jo itsearvona tärkeäksi asiaksi mutta myös mm. työelämätaitojen kehittymisen kautta merkitystä tuovaksi tekijäksi. Osmon tarinassa itsensä kehittyminen kohdistui sekä henkilökohtaisten että ammatillisten taitojen kehittymiseen, joissa itsensä kehittäminen määrittä merkittävästi Osmon päivittäistä toimintaa. Timon kohdalla itsensä kehittäminen tuli ilmi työelämätaitojen kehittymisenä, uraa tukevana arvona sekä yleisenä elämän mentaliteettina, joka kehysti Timon ajattelutapaa kehittyä jatkuvasti ihmisenä ja ammatillisena toimijana. Riston ja Annun tarinoissa itsensä kehittäminen tuli myös esiin merkityksellisyyttä rakentavana arvona. Ristolla itsensä kehittäminen tuli esiin ammatillisten taitojen ja osaamisen- sekä itsevarmuuden kehittymisen kautta. Annun tarinassa itsensä kehittäminen tuli myös ilmi mm. johtamistaitojen kehittymisen kokemuksena, joka hän koki arvokkaana asiana ammatillisten taitojen kehityksessä ja myös ammatillista uraa tukevana asiana.

Toisena selkeä merkityksellisyyttä rakentava arvona, joka yhdisti kaikkia tutkittavia, oli yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemus es-toiminnassa. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemus rakentui usein muiden ihmisten kautta. Tutkittavat kokivat olevansa osa heidän edustamaansa yhteisöä ja tunsivat yhteenkuuluvuuden tunnetta muita ihmisiä kohtaan, mikä

koettiin toiminnassa arvokkaaksi asiaksi. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemus koettiin erityisen merkitykselliseksi ja arvoa luovaksi asiaksi es-toiminnassa, mikä tuli esiin useissa erilaisissa yhteyksissä. Yhteisöllisyyden kokemus tuli ilmi useilla tavoilla, kuten kokemuksena avoimesta ja turvallisesta yhteisöstä, kokemuksesta osallisuudesta ja kuulumisesta joukkoon, perhemäisyyden tunteesta, tunteesta samanhenkisistä ihmisistä, yhdessä tekemisen kokemuksesta, kaverillisesta kulttuurista, jaetusta kokemuksesta es-toimijan identiteetistä sekä uusien kaverisuhteiden ja verkostojen luomisesta. Tulkintaa yhteisöllisyyden kokemuksesta merkityksen rakentajana tukee myös Rosson ym. (2010) teorian, jossa yhteenkuuluvuus liitetään yhdeksi työn merkityksellisyyttä rakentavaksi mekanismiksi. Yhteisöllisyys tulee esiin sosiaaliin ryhmiin kuulumisen tunteena, niihin samaistumisena ja kokemuksena jaetusta identiteetistä ja uskomuksista, jotka luovat usein tunteen siitä, että kuuluu johonkin erityisempään joukkoon. Tämä koetaan arvokkaana ja se rakentaa yksilöissä merkityksellisyyden kokemusta. (Rosso ym. 2010, 111-112.)

Kolmas kaikkia tutkittavia yhdistävä merkityksellisyyttä arvo tutkimuksessa oli vaikuttaminen tai kuuluminen johonkin suurempaan es-toiminnan kautta. Kuuluminen tai vaikuttaminen johonkin suurempaan tuli ilmi kokemuksena vaikuttaa muihin opiskelijoihin ja alueelliseen yrittäjyyteen es-toiminnan kautta sekä mahdollisuutena vaikuttaa laajemmin Suomen yrittäjyyskenttään tai jopa globaalilla tasolla yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseen. Vaikuttaminen johonkin suurempaan liitettiin kahdessa haastattelussa yrittäjämäiseen ajatteluun ja yrittäjämäiseen toimintaan, joka voi parhaimmillaan edistää uusien yritysten perustamisen tai innovaatiotoimintaa, mikä voi tuoda mukanaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kuuluminen suurempaan on myös yksi Rosson ym. (2010) merkityksellisyyttä rakentava mekanismi, jonka kautta yksilö kokee yhteyttä johonkin työnsä ulkopuoliseen asiaan tai ihmisiin, johon omalla työllä koetaan olevan vaikutusta. Suurempaan vaikuttamisen kokemukseen voi liittyä myös yksilöiden omien henkilökohtaisten tavoitteiden väistymistä suuremman tarkoituksen palvelemisen tieltä, mikä näkyi myös osassa tutkittavien haastatteluja puheena es-toiminnan tarkoituksesta tehdä hyvää muille kuin es-toiminnan piirissä oleville ihmisille. (Rosso ym. 2010. 112)

Rosson ym. (2010) merkitysmallia mukaillen neljäs tutkittavia yhdistävä merkitystä luova mekanismi oli itse yhteyteen liittyvä autenttisuuden kokemus. Rosson ym. (2010) mallissa autenttisuuden mekanismi on melko laaja, mutta käytännössä sillä tarkoitetaan työn sisällön ja työtoiminnan tukevan, muokkaavan ja vahvistavan yksilön minäkuvaa, identiteettiä ja

minäkäsitystä. Tässä tutkimuksessa itsensä toteuttamisen sekä omien arvojen ja kiinnostuksen kohteiden yhteneväisyys es-yhteisön toiminnan ja arvojen kanssa kuvastaa mallissa esitetyllä merkityksen rakentumista autenttisuuden elementin kautta, joka kuvastaa yksilöiden identiteetin vahvistumista. Autenttisuus arvoa ja merkitystä luovana tekijänä tulee esiin jo pelkästään identiteettitarinoissa ja identiteettityön prosessissa, jossa yksilöt rakentavat identiteettiään suhteessa es-toimintaan ja se kautta.

Kokonaisuutena tarkasteltuna merkityksellisyys rakentui yksilöillä es-toiminnassa hyvin laajasti eri mekanismien, ulottuvuuksien ja polkujen kautta. Peilattessani tämän tutkimuksen tuloksia Rosson ym. (2010) merkityksellisyyden muodostumiseen teoreettiseen malliin kautta huomasi, kuinka merkityksellisyys rakentui yksilöille jokaisen mallin polun ja ulottuvuuden kautta: *yhteydestä itseen* (itsen suhteesta yhteyteen), *individuaation* (itsen suhteesta toimijuuteen), *kontribuution* (toimijuuden suhteesta muihin) sekä *yhteydestä muihin* (yhteyden suhteesta muihin). Malli korostaa eri ulottuvuuksien vaikutusta merkityksellisen työn kokemukseen, ja se erityisesti korostaa sitä, että merkityksellisyys kulkee aina yksilön läpi. Toisin sanoen yksilöt ovat perimmäisiä työn merkityksellisyyden luoja, joihin vaikuttaa aina jokin toinen ulottuvuus. Merkityksellisyys on siis seuraus itsen ja jonkin toisen tekijän vuorovaikutussuhteesta.

Rosson ym. (2010) malli tarjoaa neljä pääpolkua merkityksellisyyden kokemuksen luomiseen työkontekstissa. Tässä tutkimuksessa merkityksellisyys rakentui es-toimijoille jokaisen tarjolla olevan polun kautta, mikä aikaisemman tutkimustiedon mukaan rakentaa erityisen vahvaa merkityksellisyyden kokemusta työstä. Merkityksellisyys voi rakentua pelkästään yhden tekijän kautta, mutta useamman ulottuvuuden ja polun kautta kulkeva työkokemus luo usein arvoa työntekijälle ja rakentaa vahvempaa merkityksellisyyden kokemusta. Tämän tutkimuksen empiiriset tulokset vahvistavat tutkimusongelmassani esitetyn hypoteesin es-toimijoiden erityisen vahvasta merkityksellisyyden kokemuksesta es-toiminnassa. Tutkimukseni tuo myös esiin eri tekijät merkityksellisyyden kokemuksen muodostumiselle ja sille, minkä kautta lopulta es-toiminnassa merkityksellisyys rakentuu. Merkityksellisyyden kokemuksen on myös useissa tutkimuksissa huomattu olevan yhteydessä korkeampaan työmotivaatioon, sitoutuneisuuteen, työtyytyväisyyteen ja elämän tarkoitukseen, mikä myös vahvistaa tutkimushypoteesia es-toimijoiden erityisen vahvasta sitoutumisesta es-toimintaan kohtaan. (Steger, Dik & Duffy 2012.)

6.1.3 Es-toimijoiden kertomukset suhteessa aiempaan es-tutkimukseen

Tämän tutkimuksen tulokset ovat pääosin linjassa aiempiin tutkimustuloksiin es-toiminnasta ja es-toimijoista Suomessa. Aiemmin Suomen es-toiminnan tutkimuskentällä on tarkasteltu lähinnä yrittäjyisyhteisöjen toimijoiden muodostamaa ja ylläpitämää kollektiivista identiteettiä (Siivonen ym. 2019), yrittäjyisyhteisöjen yrittäjyyden edistämistä ja yhteisöjen toimintakäytäntöjä (Parkkari 2019). Peilaan tutkimustuloksiani näihin aikaisempiin tutkimuksiin Suomen yrittäjyisyhteisöistä.

Tässä tutkimuksessa miltei jokaisen tutkittavan tarinassa tuli esille puhetta yrittäjämäisestä toiminnasta tai yrittäjämäisestä ajattelusta. Osmon ja Timon tarinoissa puhe yrittäjämäisestä toiminnasta oli niin vahvaa, että he identifioituivat tarinoissaan yrittäjähenkisiksi toimijoiksi. Yrittäjähenkisyys liitettiin tarinoissa tietynlaiseen mentaliteettiin ja toimintatapaan, jonka avulla yksilö voi kehittää itseään ja kasvaa ihmisenä sekä vaikuttaa positiivisesti myös muihin ihmisiin ja jopa yhteiskuntaan. Yrittäjähenkinen toiminta piti sisällään mm. rohkeaa uusien asioiden kokeilemista, itsensä kehittämistä, riskien ottamista, virheiden tekemistä ja niistä oppimista, innovaatiotoimintaa, luovaa ideointia sekä sivuseikkana myös yrittäjyyteen inspiroimista. Yrittäjämäistä ajattelua ja toimintaa pidettiin es-toimijoita yhdistävänä tekijänä, joka ylittää eri es-organisaatioiden rajat ja joka rakentaa es-toiminnasta sellaista kuin se on. Tutkimukseni tulokset puoltavat aiempia Siivonen ym. (2019) ja Parkkarin (2019) tutkimuksia es-toimijoiden käsityksistä yrittäjämäisestä toiminnasta, jossa esiin nousi myös es-toimijoiden yhteinen käsitys ja mentaliteetti yrittäjämäisestä toiminnasta, joka piti sisällään itsensä kehittämistä, aktiivista tekemistä, luovuutta, uuden oppimista ja uusien asioiden kokeilemista.

Tutkimuksessani tuli myös esille es-toiminnan ja yrittäjämäisen toiminnan mahdollisuudet innovaatiotoimintaan, uusien yritysten perustamiseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, jotka näkyivät myös Siivosen ym. (2019) ja Parkkarin (2019) tutkimuksissa. Aiemmissä tutkimuksissa motiivit toimia es-yhteisössä rakentuivat itsensä kehittämisen, ammatillisten taitojen kehittymisen, uusien asioiden kokeilemisen, verkostojen luomisen, yhteisöllisen tekemisen, yhteiskunnallisen vaikuttamisen, hauskanpidon ja startup-yrittäjyyden edistämisen ympärille. Parkkarin (2019) tutkimuksessa yrittäjyisyhteisöjen ideaalina aktiivina pidettiin henkilöä, joka aktiivisesti edisti startup-yrittäjyyttä, teki työtä yhteisön tavoitteiden edistämiseksi, sai aikaan asioita ja toimi saumattomasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Tutkimukseni tulokset tukevat Siivosen ym. (2019) ja Parkkarin (2019) tutkimuksia siitä, että yrittäjyyteen tai yrittäjyyden edistämiseen liittyvä puhe oli hyvin positiivista ja myönteistä eivätkä es-toimijat tuoneet esiin kriittistä puhetta yrittäjyydestä tai yrittäjyyteen liittyvistä riskeistä ja haasteista. Aiemmissa tutkimuksissa kriittinen yrittäjyyspuhe jopa ohitettiin es-toimijoiden osalta täysin tai yrittäjyyteen liittyviä riskejä vähäteltiin. Myös tässä tutkimuksessa puhe yrittäjyyden edistämisestä ja yrittäjyydestä oli hyvin positiivissävytteistä. Yrittäjyysyhteisön keskeisenä tavoitteena ei välttämättä pidetty yrittäjyyden edistämistä, mutta yrittäjyys nähtiin silti selkeästi positiivisena asiana edistää ja yrittäjyyttä pidettiin erittäin positiivisena uravaihtoehtona perinteisen työuran sijaan. Muutamissa es-toimijoiden tarinoissa tuli esille yrittäjyysyhteisöjen tarkoitus myös yrittäjyyden edistämiseen.

Missään haastateltavien kertomuksissa ei tullut esiin puhetta tai keskustelua siitä, millainen yrittäjyys es-järjestöissä on yrittäjyyden edistämisen arvoista. Tarinoissa yrittäjyyden edistäminen ei yleensä painottunut startup-yrittäjyyteen, ainoastaan Timon tarinassa asia tuli esille. Tämä oli poikkeava tutkimushavainto aiemmissa yrittäjyysyhteisöjä koskevissa tutkimuksissa, joissa yrittäjyyden vahvistamiseen liitettiin vahvasti etenkin startup-yrittäjyys. Tätä on pidetty jopa ainoana yrittäjyyden muotona, jota yhteisöissä haluttiin edistää (Siivonen ym 2019 ja Parkkari 2019). Muissa tarinoissa sen sijaan yrittäjyydestä puhuttiin hyvin geneerisesti ja kaikenlaista yrittäjyyttä haluttiin edistää, mitä pidettiin tärkeänä mm. myös alueellisen kehittämisen ja työllisyyden vahvistamisen kautta.

Tutkimustuloksissa esiintyvät identiteettitarinat kuvaavat jokaisen es-toimijan henkilökohtaista identiteettiä ja sen rakentumista. Tarinat tuovat esiin paljon myös jokaisen es-toimijan omaa persoonallisuuden piirteitä, jotka eivät välttämättä liity es-toimintaan vaan heidän henkilökohtaiseen elämäänsä es-toiminnan ulkopuolella. Tarinat kuitenkin yhdistävät yksilöitä useiden jaettujen identiteettien ja merkityksen rakentumisen mekanismien kautta, jotka tuovat esille es-toimijoiden identiteettien samankaltaisuuksia ja rakentavat yhteistä käsitystä siitä, millainen on Suomessa opiskeleva yrittäjyysyhteisössä toimiva aktiivijäsen. Tämä tukee myös Siivosen ym. (2019) tutkimuksen päätelmiä yrittäjyysyhteisötoimijoiden kollektiivisesta identiteetistä ja mentaliteetista, jotka ylittävät yhteisö-, korkeakoulu, ja paikkakuntarajoja. Tutkimuksessani tuli myös esille es-toimijoiden poikkeuksellisen vahva sitoutuminen es-toimintaa kohtaan, mikä näkyi myös Siivosen ym. (2019) tutkimuksessa, jossa es-toimijat nähtiin sitoutuvan vahvasti tekemiään asioita kohtaan.

6.2 Tutkimuksen kontribuutio ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimukseni edetessä olen pohtinut paljon opiskelijoiden motiiveja tehdä vapaaehtoisesti yrittäjyisyhteisötoimintaa ja sitä, mikä tekee yrittäjyisyhteisötoiminnasta arvokasta sekä yksilöille että muille sidosryhmille. Koen, että tutkimukseni on tuonut yrittäjyisyhteisötutkimuksen kentälle lisäymmärrystä siitä, millaisia yksilöitä yrittäjyisyhteisöissä toimii ja millaista arvoa ja merkitystä he kokevat saavansa es-toiminnan kautta. Aiemmissa yrittäjyisyhteisöjä koskevissa tutkimuksissa on tuotu laajemmin esille es-yhteisöjen ja -toiminnan merkitystä yhteiskunnallisella tasolla. Tutkimukset ovat tuoneet esille es-toimijoiden ja -toiminnan vaikutusta yrittäjyyden edistämiseksi Suomessa (ks. Parkkari 2019) sekä es-yhteisöissä vallitsevaa kollektiivista identiteettiä. Tutkimukseni poikkeaa aiemmista es-yhteisöjä koskevista tutkimuksista muodostamalla kuvauksen yksittäisten opiskelijoiden kokemasta es-toiminnan arvosta ja merkityksestä. Samalla rakentaa kuvaa siitä, millaisia yksilöitä es-yhteisöistä toimii.

Tutkimukseni tuo esille uutta tietoa es-toimijoista rakentamalla yksilökeskeistä näkökulmaa Suomen yrittäjyisyhteisöissä toimivista opiskelijoista, yksilöiden identiteettityöstä sekä merkityksellisyyttä rakentavista tekijöistä es-toiminnassa. Tutkimukseni tuo yrittäjyisyhteisötutkimuksen kentälle laajempaa tietoa siitä, että yrittäjyisyhteisöaktiivit ovat muutakin kuin startup-kuplassa eläviä hauskanpitäjiä ja itsensä kehittäjiä. Tutkimuksessani es-toiminta nähtiin arvokkaana monella eri tavalla. Se nähtiin paikkana itsensä ja oman suuntansa löytämiselle, tilaisuutena kehittää omaa henkilökohtaista- sekä ammatillista osaamista, löytää merkitystä elämään ja vaikuttaa muihin ihmisiin sekä johonkin suurempaan. Es-toiminta nähtiin myös paikkana löytää samanhenkisiä ja luoda verkostoja uusiin ihmisiin, löytää oma yhteisö ja kuulua joukkoon, kehittää omaa itsevarmuutta, kasvaa ihmisenä, tehdä yhteisöllisiä asioita, kehittyä johtajana, hankkia kulttuurillista ymmärrystä ja uusia kokemuksia sekä tavoitella omia unelmia ja intohimoja.

Tutkimustulokset rakentavat kuvaa es-yhteisöissä toimivien yksilöiden erilaisista identiteeteistä sekä niistä tekijöistä, jotka rakentavat toimijoille merkitystä es-toiminnan kautta. Identiteetit ja es-toiminnan merkityksellisyyttä rakentavat tekijät toimivat yksilöille myös motivaation lähteinä ja motiivina olla mukana es-toiminnassa. Kuten tutkimustulokset tuovat esiin, yrittäjyisyhteisötoimintaa tehdään hyvin erilaisten motiivien ja syiden takia, jotka tulevat esiin yksilöiden kokemien merkitystä luovien tekijöiden kautta. Erilaiset motiivit toimia

yhteisöissä vapaaehtoistoimijana tulevat esiin jokaisessa identiteettitarinassa, ja merkitystä rakentavat tekijät ovat yhteydessä työmotivaatioon ja sitoutuneisuuteen sekä työtä että organisaatiota kohtaan. (Steger, Dik & Duffy 2012 via Viita 2017). Tutkimustuloksissa ilmenevät es-toiminnassa merkityksellisyyttä rakentavat tekijät voidaan selkeästi myös nähdä motivaatiota tuottavina tekijöinä, jotka myös rakentavat yksilöiden sitoutumista es-yhteisöä kohtaan. Tämän lisäksi tutkimustulokset tuovat esiin sen, että yrittäjyisyhteisöjen toiminnalla palvelaan hyvin monia eri kohderyhmiä. Es-toiminta luo arvoa myös yhteisön ulkopuolisille ihmisille ja sidosryhmille, kuten muille opiskelijoille, alueellisille yrityksille, korkeakouluille ja yrittäjyyden vahvistamisen kautta myös kaupunkien ja kuntien elinvoimaisuudelle.

Yksi tutkimukseni tärkeimmistä tuloksista ja kontribuutioista on tuoda yrittäjyisyhteisöjen tutkimuksen kentälle tietoa siitä, mitä arvoa ja merkitystä juuri yhteisöissä toimivat yksilöt kokevat es-toiminnan kautta ja mikä motivoi opiskelijoita toimimaan aktiivisesti es-järjestöissä. Kuten tutkimukseni tuo esille, ainakin yrittäjyisyhteisöjen sisällä on tunnistettu es-järjestöjen mahdolliset positiiviset vaikutukset ulkopuolisiin sidosryhmiin ja toiminnalla koetaan olevan myös yhteiskunnallista merkittävyyttä mm. nuorten aikuisten ja opiskelijoiden yrittäjyyden vahvistamisessa. On tärkeää tunnistaa, mikä yksilöitä motivoi es-toiminnassa ja mikä heille es-toiminnan kautta tuo arvoa ja merkitystä, jotta myös es-järjestöjen toimintakulttuuri voi paremmin palvella ja luoda arvoa siellä toimiville aktiiveille. Ilman es-aktiiveja ei ole myöskään es-toimintaa ja es-järjestöjä. Näin ollen toivon, että tutkimuksellani on myös annettavaa Suomessa toimiville es-yhteisöille. Yhteisöjen sisällä voitaisiin paremmin ymmärtää, miksi siellä toimitaan, ketä varten toimintaa tehdään ja mikä on toiminnan merkitys yksilöille. Tämän vuoksi onkin erityisen tärkeää tuoda esille es-järjestöissä toimivat henkilöt ja heidän toimintansa, joka mahdollistaa yrittäjyyden edistämisen Suomessa, jotta myös tulevaisuudessa opiskelijavetoisissa yrittäjyisyhteisössä riittää tekijöitä.

Halusin tutkimuksellani tuoda yrittäjyisyhteisötutkimuksen kentälle mahdollisimman laajan kuvan Suomen yrittäjyisyhteisöissä toimivista yksilöistä. Tämän takia valitsin haastateltavat neljästä eri yrittäjyisyhteisöstä, joista kaksi oli nykyisiä es-aktiiveja ja toiset kaksi entisiä aktiivitoimijoita. Kaikki haastateltavat olivat kuitenkin haastatteluhetkellä vielä opiskelijoita, ja entiset aktiivit olivat lopettaneet aktiivisen es-toiminnan melko hiljattain. Halusin tämän kautta tarkastella, rakentavat erilaiset tekijät nykyisille aktiiveille merkityksellisyyttä es-toiminnassa kuin entisille aktiivitoimijoille ja millaisia eroavaisuuksia ja/tai samanlaisuuksia toimijoiden välisissä identiteeteissä tulee esille. Tutkimuksessani havaitsin pieniä

eroavaisuuksia entisten ja nykyisten aktiivien merkityksellisyyttä rakentavissa tekijöissä ja identiteettityössä. Entiset aktiivijäsenet toivat esiin merkitystä rakentavissa tekijöissä enemmän urallisia ja työelämään liittyviä arvoja. Entiset toimijat Risto ja Timo pitivät kokemustaan es-toiminnasta arvokkaana ammatillisesta näkökulmasta katsottuna ja näkivät toiminnan tuoneen heille ammatillista uskottavuutta sekä --itsevarmuutta toimia työmaailmassa. Nykyiset aktiivit Osmo ja Annu painottivat merkityksellisyyden rakentuvan es-toiminnassa hieman enemmän muiden tekijöiden, kuten yhteisöllisyyden tai itsensä kehittämisen, kautta.

Lopuksi avaan lyhyesti ajatukseni ja ehdotukseni tutkimuksen jatkotutkimusaihioista. Identiteettityötä ja työn merkityksellisyyden rakentumista on tutkittu jo organisaatiotutkimuksen kentällä hyvin laajasti ja paljon, joten painotan jatkotutkimusaihioissa enemmän tarvetta ja mielenkiintoa yrittäjyysyhteisöjä ja etenkin siellä toimivien yksilöiden toiminnan tutkimiselle. Es-toimijoiden tutkimus antaa useita erilaisia jatkotutkimusaihioita, joista nostan esille seuraavat.

Ensimmäisenä tutkimusaihiona nostan esille yrittäjyysyhteisöissä toimivien opiskelijoiden ja ei-yhteisöissä toimivien opiskelijoiden identiteettityön tutkimuksen. Olisi mielenkiintoista tarkastella, kuinka es-toiminnassa aktiivisten opiskelijoiden identiteetit ja niiden rakentuminen eroavat sellaisista opiskelijoista, jotka eivät ole olleet yrittäjyysyhteisötoiminnassa mukana. Tutkimukseni identiteettitarinoita yhdistäviä es-toiminnan merkityksellisyyttä rakentavia arvoja olivat mm. yhteisöllisyyden ja osallisuuden, itsensä kehittämisen ja johonkin suurempaan vaikuttamisen kokemukset. Nämä merkityksellisyyttä rakentavat arvot vaikuttivat jokaisen yksilön identiteetin muodostumiseen. Mielestäni olisi mielekästä tutkia, löytyisikö myös ei-yhteisöaktiivien opiskelijoiden identiteeteistä samankaltaisia identiteettiasemia ja rooleja sekä millaiset arvot rakentaisivat heidän kohdallaan merkityksellisyyden kokemusta opiskelussa. Kummatkin ryhmät jakavat opiskelijaidentiteetin, mutta olisi mielenkiintoista tutkia, mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia identiteettityössä ja merkityksellisyyden rakentumisessa ja tekijöissä löytyisi.

Toinen tutkimusaihio liittyy es-aktiivien kokeman arvon ja merkityksellisyyden muodostumisen jatkotutkimukseen, jossa huomattavasti laajemmalla otannalla voitaisiin tarkastella, mitä yrittäjyysyhteisötoiminta on antanut toiminnassa mukana olleille opiskelijoille. Es-yhteisöjä on tutkittu jo Suomessa jonkin verran, mutta edelleen haluaisin korostaa identiteettityön ja es-toiminnan merkityksellisyyden tutkimuksen tarvetta yrittäjyysyhteisöjen

kentällä. Tämä tutkimus toimi pintaraapaisuna avatessaan yhteisöissä toimivien opiskelijoiden identiteettiä ja mielenmaisemaa. Se toi ilmi, että yrittäjyisyhteisötoiminta nähdään usein sisältäpäin hyvin arvokkaana sekä itselle että myös muille ihmisille, sidosryhmille ja jopa yhteiskunnalle. Tämän vuoksi olisikin mielestäni tärkeää tutkia yrittäjyisyhteisötoiminnan vaikutuksia korkeakouluopiskelijoihin ja tarkastella laajemmin sitä, kuinka yhteisötoiminta on mm. vaikuttanut opiskelijoiden henkilökohtaiseen- ja ammatilliseen kasvuun ja kehittymiseen. Kuten tutkimukseni osoittaa, es-toiminta ei ole pelkästään opiskelijajärjestötoimintaa ja hauskanpitoa, vaan sillä on selkeitä vaikutuksia yksilöiden kasvuun ja kehittymiseen, muihin sidosryhmiin ja jopa koko Suomen yrittäjyyskentän vahvistamiseen.

7. Lähteet

Alaoja, V. (2021). *Opiskelijälähtöisen yrittäjyisyhteisö LaplandES:n organisaatiokulttuuri* (Kandidaatin tutkielma, Lapin Yliopisto).

Althusser, L. (1984). *Ideologiset valtakoneistot*. Jyväskylä: Kansankulttuuri ja Vastapaino.

Alvesson, M., Lee Ashcraft, K., & Thomas, R. (2008). Identity matters: Reflections on the construction of identity scholarship in organization studies. *Organization*, 15(1), 5-28.

Alvesson, M. (2010). Self-doubters, strugglers, storytellers, surfers and others: Images of self-identities in organization studies. *Human relations*, 63(2), 193-217.

Bamberg, M. (2004). Considering Counter Narratives. Teoksessa: Michael Bamberg & Molly Andrews (toim.) *Considering Counter-Narratives. Narrating, Resisting, Making Sense*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, 351-371.

Brown, A. D. (2015). Identities and Identity Work in Organizations. *International Journal of Management Reviews*. 17, pp. 20-40.

Brown, A. D. (2017). Identities and identity work in organizations. *International Journal of Management Reviews*, 17, pp. 20–40.

Burr, V. (2015). *Social constructionism*. Routledge.

Eriksson, P., & Kovalainen, A. (2015). *Qualitative methods in business research: A practical guide to social research*. Sage.

Gergen, Kenneth J. 1999: *Invitation to Social Construction*. London: Sage

Hall, S (1999) *Identiteetti*. Vastapaino, Tampere.

Harre, R & Langenhove, L Van (toim.) (1999) *Positioning theory: Moral Contexts of international action*. Blackwell Publishers, Oxford.

Heikkinen, H. L. (2018). Kerronnallinen tutkimus. Teoksessa: *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. PS-Kustannus, Jyväskylä.

Hyvärinen, M. (2006). *Kerronnallinen tutkimus*. Saatavilla [www-muodossa:](http://www.muodossa:) http://www.hyvarinen.info/material/Hyvarinen-Kerronnallinen_tutkimus.pdf.

Hyvärinen, M & Löyttyniemi V. (2005). Kerronnallinen haastattelu. Teoksessa: Ruusuvuori, J., & Tiittula, L. (2005). *Haastattelu: tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino, 189-222.

Hänninen, V. (2008). Narratiivisen tutkimuksen eettiset haasteet. Teoksessa A-M. Pietilä & H. Länsimies-Antikainen (toim.), *Etiikkaa monitieteisesti. Pohdintaa ja kysymyksiä*. Kuopion yliopiston julkaisuja F. Yliopistotiedot 45.

Hänninen, V. (2018). Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa Valli, R., & Aaltola, J. (2018). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2–Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 188-208.

Kallio, P. (2014). *Esimiehen muuttuvat identiteetit: Narratiivinen tutkimus keskijohdon identiteeteistä ja samastumisesta organisaatiomurroksessa* (Doctoral dissertation, Itä-Suomen yliopisto).

Knights, D. and Willmott, H. (1989) Power and Subjectivity at Work. *Sociology* 23: 535–58.

LaPointe, K. (2011). Moraalisia kamppailuja, pieniä siirtymiä. Identiteettityön kertomukselliset käytännöt työuran muutoksissa. *Työelämän tutkimus*, 9(3), 272-276.

Lincoln, Y., & Guba, E. (1985) *Naturalistic inquiry*. Sage publications.

Löyttyniemi, V. (2004). *Kerrottu identiteetti, neuvoteltu sukupuoli*: Auscultatio Medici. *SoPhi*, (90). Saatavilla [www-muodossa:](http://www.muodossa:) https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/44894/kerrottu-identiteetti-neuvoteltu-sukupuoli.pdf?_ga=2.226638877.1091000410.1620307499-1686177658.1599738669

Maitlis, S. (2012). Narrative Analysis. In Symon Gillian & Catherine Cassell (Eds.) *Qualitative Organizational Research: Core Methods and Current Challenges*. SAGE.

Marostenmäki, Niina (2018), *University students' perceptions of their entrepreneurial competencies and the way Oulu Entrepreneurship Society membership has affected their development*. (Master's thesis, University of Oulu, Faculty of Education).

Martela, F. (2020) Merkityksellinen työ – Mitä se on, miksi siihen kannattaa panostaa ja miksi se on erityisen tärkeää juuri nyt? Teoksessa Tammeaid, M (2020). *Työn tuuli, 1*, 8-16.

Martela, F. & Pessi, A. B. (2018). Significant work is about self-realization and broader purpose: Defining the key dimensions of meaningful work. *Frontiers in Psychology, 9*, (363), 1–15.

Martela, F. & Steger, M. F. (2016). The meaning of meaning in life: Coherence, purpose and significance as the three facets of meaning. *Journal of Positive Psychology, 11*, (5), 531–545.

Moisander, J. & Valtonen, A. (2006). *Qualitative Marketing Research: A Cultural Approach*. London: SAGE.

Mäkinen, A. (2014). *Merkityksellisen työn tekijät: akateemisten nuorten naisten kokemuksia työnsä merkityksellisyydestä* (Master's thesis, fi= Lapin yliopisto| en= University of Lapland).

Nieminen, Eepi (2013), *How does a startup innovation community function? Case: AaltoES and all that followed* (Master's Thesis, University of Eastern Finland, Faculty of Social Sciences and Business Studies, Department of Business).

Parkkari, P. (2019). *Doing entrepreneurship promotion. A critical, Practise, Theoretical study Of entrepreneurship*. (Väitöskirja – Lapin Yliopisto). Saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-153-8>

Pietikäinen, S., & Mäntynen, A. (2009). *Kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino.

Polkinghorne, D (1995). Narrative cofiguration in qualitative analysis. Teoksessa J.A. Hatch & R. Wisniewski (toim.) *Life history and narrative*. London: Falmer, 5-23.

Pöysä, J. (2010). Asemointinäkökulma haastattelujen kerronnallisuuden tarkastelussa. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander & M. Hyvärinen (toim.) *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino, 153-179.

Ropo, E., (2015). Identiteetti tutkimuskohteena. Teoksessa: Ropo, E., Sormunen, E., & Heinström, J. (2015) *Identiteetistä informaatiolukutaitoon*, 26-47.

Rosso, B., Dekas, K. & Wrzesniewski, A., (2010): On the meaning of work: A theoretical integration and review. *Research in Organizational Behavior, 30*, 91– 127.

Saastamoinen, M. 2006. Minuus ja identiteetti tutkimuksen haasteina. Teoksessa P. Rautio & M. Saastamoinen (toim.) *Minuus ja identiteetti. Sosiaalipsykologinen ja sosiologinen näkökulma*. Tampere: Tampere University Press, 170–180.

Sahimaa, J. V. (2017). *Psykologiset perustarpeet ja työn merkityksellisyys työtyytyväisyyden, työpaikkaan sitoutumisen, työtehokkuuden ja työpaikalla tapahtuvan vapaaehtoisuuden selittäjinä?* (Master`s Thesis, Helsingin Yliopisto).

Siivonen, P. T., Peura, K., Hytti, U., Kasanen, K., & Komulainen, K. (2019). The construction and regulation of collective entrepreneurial identity in student entrepreneurship societies. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*.

Steger, M. F., Dik, B. J., & Duffy, R. D. (2012). Measuring Meaningful Work : The Work and Meaning Inventory (WAMI). *Journal of Career Assessment*, 20, 322–337.

Sveningsson, S. and Alvesson, M. (2003) ‘Managing Managerial Identities’, *Human Relations* 56(10): 1163–93.

Suoninen, E (1999) Vuorovaikutuksen mikromaiseman analysoiminen. Teoksessa Jokinen, A & Juhila, K & Suoninen, E (toim.) *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Vastapaino, Tampere, 101-125.

Törrönen, J. (2000). Subjektiasemien käsite empiirisessä sosiaalitutkimuksessa. *Sosiologia Westermarck-seuran julkaisu* 37 (2000): 3. 243-255.

Törrönen, J. (2010). Identiteettien ja subjektiasemien analyysi haastatteluaineistossa (The analysis of identities and subject positions in interview data). Teoksessa Nikander, P. Hyvärinen, M. (toim.) & Ruusuvuori, J. *Haastattelun analyysi*. Vastapaino.

Viita, A. (2017): *Kokeellinen tutkimus yritysvapaaehtoistyön vaikutuksista työhyvinvointiin ja työn merkityksellisyyden rooli työhyvinvoinnin tukijana*. (Pro Gradu –työ. Helsingin yliopiston kirjasto – Helda / E-thesis (opinnäytteet) ethesis.helsinki.fi).

Watson, T.J. (2008). Managing identity: Identity work, personal predicaments and structural circumstances. *Organization*, 15, pp. 121-143.

8. Liitteet

Haastattelukysymykset

Tausta

1. Kerrotko ensin hieman sun taustasta. Miten sinusta tuli ES:ssäläinen ja ES-aktiivi?
2. Miksi halusit lähteä mukaan?

Toiminta

3. Mitä oli roolisi ES:ssä, mitä konkreettisia asioita kuului arkipäivän toimintaasi?
4. Mikä on tärkeää, että onnistuit roolissasi es-yhteisössä?
5. Mitä yleisesti ES-yhteisösi tekee?
6. Miten yhteisön toimintaa voisi mielestäsi kehittää?

ES

7. Mitä ES merkitsee sinulle?
8. Mitä ES-yhteisöön kuuluminen on antanut nykyiseen elämään?
9. Mikä ES:n toiminnassa on tärkeintä ja mitä toiminnalla tavoitellaan?
10. Mikä es-toiminnassa on erityisen hyvää?
11. Kertoisitko vielä lisää millainen ES on organisaationa ja yhteisönä?
12. Millainen kulttuuri siellä vallitsee?

Mieleenpainuva tapahtuma

13. Voitko kertoa jostain merkittävästä ja mieleenpainuvasta ES-kokemuksesta, joka on ollut sulle tärkeä?
14. Miksi koit tapahtuman merkitykselliseksi ja tärkeäksi?

Konfliktit

15. Kerrotko jostain tapahtumasta/tilanteesta, jossa yhteisön jäsenten välille tuli jotain epäselvyyttä, skismaa, väärinymmärrystä?

ES ihmisenä

16. Jos ES olisi ihminen millainen se olisi? Miksi juuri tällainen?
17. Tulisiko vielä muuta mieleen?